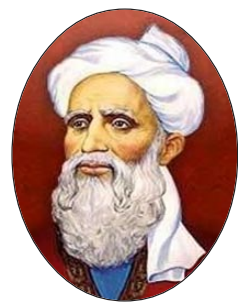


АНВОРИ ДОНИШ



E-mail: anvor.donish@kgu.tj **Нашрияи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ***
www.kgu.tj **№12 (277) 5-уми октябри соли 2018, ҷумъа (оғози нашр: соли 1994)**

ИФТИТОҲИ МУҶАССАМАИ УСТОД АБӮАБДУЛЛОҲИ РӮДАКӢ



Дурахшонтарин чеҳраи адабию фарҳангии асри X, ки бо эҷодиёташ таъсири амиқе ба адабиёти асрҳои баъдӣ гузошт, роҳи асосии инкишофи адабиётро муайян сохт, Одамушшуаро Абӯабдуллоҳ Ҷаъфар ибни Муҳаммад Рӯдакӣ буд.

Эмомалӣ Раҳмон

ФАӮОЛИЯТИ ИЛМӢ-ТАДҚИҚОТИИ ОЛИМОНИ ДОНИШГОҲ ДАР 5 СОЛ



ҶАВОБ БА МАҚОЛАИ ИЗЗАТМАНД САМАРИДДИН КАРИМОВ

№622

с. 5

ЗИЁ АБДУЛЛО: ИН ХЕЛ ДЕВОНАҲО ДАР ТАЪРИХ КАМ ҶАМ НЕСТАНД...



ҒОЛИБИЯТИ ХАЙРУЛЛО ДАР МУСОБИҚАИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ

РӮЗГОРЕ БАРОМ ИБРАТ

МИНБАРИ ДОНИШЧӢ

ГИЁҲИ СУХАН БА КӮҲИ ДОНИШ



с. 11



с. 12-13



с. 3



с. 2

ИФТИТОҲИ МУҶАССАМАИ АБЎАБДУЛЛОҲИ РҶДАКӢ



Санаи 22-юми сентябри соли 2018 бахшида ба Рӯзи Рӯдакӣ дар саҳни Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ ифтитоҳи муҷасссамаи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ сурат гирифт.

Дар чорабинӣ ректори Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ доктори илми физика ва математика, профессор, узви вобастаи АИ ҚТ Абдулло Ҳабибулло, ҳайати омӯзгорону донишҷӯёни донишгоҳ ва аз меҳмонони расмӣ муовини аввали вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Мирбобоев Раҳматулло, раиси шаҳри Кӯлоб Хайрулло Амонullo, муовини раиси вилояти Хатлон Қурбонзода Амирхон, шоири эронитабори муқими Амрико Масъуди Си-

панд, шоирони шинохтаи ҷумҳури Ҳақназар Ғоиб ва Хосият Вализода, шоирон аз Иттифоқи нависандагони Тоҷикистон ва дигарон иштирок ва суҳанронӣ намуданд.

Нахуст пардабардорӣ аз рӯи муҷасссамаи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ бо иштироки роҳбарияти шаҳр, раёсати донишгоҳ ва меҳмонон сурат гирифт. Сипас, раиси шаҳри Кӯлоб, узви Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Хайрулло Амонullo суҳанронӣ намуда, ҳозиринро бахшида ба Рӯзи Рӯдакӣ ва ифтитоҳи муҷасссама табрик намуд.

Баъдан бо суҳани шодбошӣ ректори Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ Абдулло Ҳабибулло баромад намуда, дилбастагони шеъри ноби порсиро ба ин рӯз

табрик гуфт ва аз шахсияти Устод Рӯдакӣ ба неқӣ ёд кард.

Инчунин, меҳмонон, аз ҷумла шоири эронитабори муқими Амрико Масъуди Сипанд ва дигарон суҳанронӣ намуда, аз ашъори шоир шеърҳо қироат намуданд ва аз саҳми Устод Рӯдакӣ дар таърихи адабиёти форсу тоҷик маърузаҳо намуданд.

Баъди суҳанронии меҳмонон аз ҷониби раиси шаҳри Кӯлоб ба ғолибони озмуни "Рӯдакиҳои" тухфаҳо ва ифтихорномаҳо супорида шуд. Инчунин, 3 омӯзгори донишгоҳ Исупов Дилшод, мудири кафедраи химия ва биология, Каҷқуллоев Абдуҳолик, мудири кафедраи иқтисод ва идора, Темуров Ҷаҳонгир, сармуҳаррири рӯномаи "Анвори дониш" бо Ифтихорномаи ВМИҚТ ва 4 нафари дигар Давлатов Эраҷ, сардори Раёсати илм ва инноватсия, Сафаров Мунир, декани факултаи физика ва математика, Даминова Арафамо, мудири шуъбаи докторантураи PhD ва Сулаймонов Убайдулло, ассистенти кафедраи илмҳои компютерӣ бо нишони сарисинагии "Аълочии маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон" сарфароз гардонида шуданд.

Дар охир намоиши саҳнаи театрикунидашуда аз ҳаёти Маликушшуаро Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ, суруду таронаҳо аз эҷодиёти шоир аз тарафи ҳунармандони Театри мазҳакавӣ-музикавӣ ба номи Сайдали Вализода доир гардид.

ИФТИХОРНОМАИ "ҶУМҲУРИЯТ" БА ЗАФАР МИРЗОЁН



Зафар Мирзоён, ховаршинос, мушовири ректор оид ба иртибот бо ҷомеаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ барои нашри матолиби ҷолиб ва иштироки фаъолона дар озмуни Нашрияи расмӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон-рӯномаи "Ҷумҳурият" яқчо бо Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳри Панҷакент бахшида ба Соли рушди сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ бо ифтихорнома қадрдонӣ карда шуд.

Бояд қайд намуд, ки Зафар Мирзоён яке аз олимони сермаҳсул буда, пайваста мақолаҳо

дар рӯномаҳову маҷаллаҳои илмӣ чоп мешаванд. Инчунин, муаллифи яқчанд таълифоти илмист. Танҳо дар соли 2017 дар саҳифаҳои васоити ахбори омма 36 мақола чоп кардааст, ки онҳо ба мавзӯи худшиносӣ ва ҳудодоҳии миллии бахшида шудаанд.

Садорати донишгоҳ аз ҳақи эҷоди рӯномаи "Анвори дониш" устодро барои ин муваффақияташон табрик гуфта, барояшон саломатӣ ва комгориро таманно доранд.

ҒОЛИБИЯТИ ХАЙРУЛЛО ДАР МУСОБИҚАИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ



Таърихи 1-уми октябри соли ҷорӣ дар шаҳри Бишкеки Ҷумҳурии Қазоқистон мусобиқаи "Полморфони байналмилалӣ" оид ба "Варзиши сабук дар масофаи 21 километр" миёни синну соли то 31-сола гузаронида шуд, ки дар он Шоҳимардонов Хайрулло, ассистенти кафедраи тарбияи ҷисмонӣ бо методикаи таълими он иштирок намуда, сазовори ҷойи 2-юм гардид ва бо диплому маблағҳои пулӣ қадрдонӣ карда шуд.

ТАҚЛИЛ АЗ РҶЗИ РҶДАКӢ

Рӯзи 21-уми сентябри соли ҷорӣ дар толори фарҳангии донишгоҳи конфронси илмӣ-амалӣ бахшида ба Рӯзи Рӯдакӣ баргузор гардид. Бо суҳани ифтитоҳӣ ректори донишгоҳ доктори илмҳои физика ва математика, профессор, узви вобастаи АИ ҚТ Абдулло Ҳабибулло баромад намуда, хизиринро табрик гуфт.

Сипас, Шоири халқии Тоҷикистон, раиси бахши хатлонии Иттифоқи нависандагони Тоҷикистон Ҳақназар Ғоиб ва узви Иттифоқи нависандагони Тоҷикистон Хосият Вализода суҳанронӣ намуданд. Ғайр аз ин, мушовири ректор оид ба иртибот бо ҷомеа Зафари Мирзоён дар мавзӯи "Суҳани гузаро оид ба рӯдакишиносӣ дар Эрон", доктори илмҳои филологӣ, профессор Ҷумъахон Алимӣ дар мавзӯи "Устоди маонӣ ва оятҳои Куръонӣ (Куръон ва Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ)", дотсенти кафедраи педагогика Иброҳимов Гурез дар мавзӯи "Соҳибқирони шоирон устод Рӯдакист" маъруза намуданд.

Дар охир аз тарафи донишҷӯёни факултаи филологияи тоҷик ва журналистика шеърҳо аз ашъори шоир қироат карда шуд.

ТАШРИФИ ВАКИЛони МАҶЛИСИ НАМОЯНДАГОН

Рӯзи 12-уми сентябри соли ҷорӣ вакилони Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Раҳмонзода Абдуғаффор ва Латифзода Рустам ба донишгоҳ ташриф оварданд.

Меҳмонон дар толори фарҳангии донишгоҳ бо омӯзгорону донишҷӯён суҳбат ораста, дар мавзӯи Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва амалҳои террористии ҷаҳони имрӯз суҳанронӣ карданд. Инчунин, дар бораи амали террористие, ки чанде пеш дар ноҳияи Данғара ба муқобили сайёҳони хориҷӣ сурат гирифта буд, суҳан карда, ин амали нангинро маҳкум намуданд.

Дар охир саволу ҷавоб миёни иштирокчиён ва вакилон сурат гирифт.

БАРГУЗОРИИ КОНФРОНСИ ИЛМӢ-АМАЛИИ ҶУМҲУРИЯВӢ

Санаи 15.09.2018 дар Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ конфронси илмӣ-амалӣ ҷумҳуриявӣ дар мавзӯи "Рушди маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давраи истиқлолият" бахшида ба 70-солагии доктори илмҳои таърих, профессор Абдуллоев Маҳмуд Холович баргузор гардид. Дар кори конфронс зиёда аз 60 нафар олимону мутахассисони варзидаи ҷумҳури иштирок ва суҳанронӣ намуданд.

Мувофиқи барномаи конфронс дар ҷаласаи пленарӣ нахуст ректори Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ, доктори илмҳои физика ва математика, профессор, узви вобастаи АИ ҚТ Абдулло Ҳабибулло бо суҳани ифтитоҳӣ баромад кард. Дар идома Аъзамов Х., номзади илмҳои таърих, дотсенти кафедраи таърих, ҳуқуқ ва сиёсатшиносии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ бо маърузаи "Аз ҳаёт ва фаъолияти илмӣ-таҳқиқотии профессор Абдуллоев Маҳмуд Холович", Мирзоев Ғ., номзади илмҳои филологӣ, дотсенти кафедраи забони тоҷикӣ бо ме-



тодикаи таълими они Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ бо маърузаи "Омилҳои рӯй овардани профессор М.Х. Абдуллоев ба таърихшиносӣ" ва Мавлонова Р.М., номзади илмҳои педагогӣ, дотсенти Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобочон Ғафуров дар мавзӯи "Инкишофи маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар даврони истиқлолият" баромад карданд. Ҳамчунин, қисми дигари ҷаласаи пленариро хотираҳо аз ҳамсабақию ҳамкориҳо ташкил кард, ки дар он профессорон

Маликов М.Х., Зарипов З., аз Донишгоҳи славиянии Россияву Тоҷикистон, профессори Донишгоҳи давлатии Қурғонтеппа ба номи Носири Хусрав Абдуназаров Х. ва сармуҳаррири рӯномаи "Народная газета" Камолова М. суҳанронӣ карданд.

Баъди ҷамъбасти кори ҷаласаи пленарӣ конфронс дар ду бахш: бахши педагогика ва бахши таърих идома ёфт. Дар кори конфронс муҳимтирин масъалаҳои соҳаи маориф дар давраи истиқлолоият мавриди таҳлил ва баррасӣ қарор дода шуд.

ЭЪТИБОР НАДОРАД

Дафтарчаи имтиҳоние, ки Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ соли 2017 ба донишҷӯи соли 2-юми факултаи физика, математика ва информатика (таълими ғоибона) Иброҳимов Манзара Зафархоновна додааст, бинобар сабаби гум шуданаш аз эътибор соқит доништа шавад.
XXXX

Дафтарчаи имтиҳоние, ки Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ соли 2014 ба донишҷӯи соли 5-уми факултаи химия, биология ва география (таълими рӯзона) Ганҷинаи Ҷамшед додааст, бинобар сабаби гум шуданаш аз эътибор соқит доништа шавад.
XXXX

Дипломи ДТО № 0169624, ки соли 2014 Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ ба Сониева Фарангис додааст, бинобар сабаби гум шуданаш аз эътибор соқит доништа шавад.

ГИЁҲИ СУХАН БА КҶҲИ ДОНИШ

Бахшида ба Рӯзи забони тоҷикӣ

**Ба Нушинравон гуфтанд дар Ҳиндустон кӯҳест
ва бар он кӯҳ гиёҳе, ки мурдари зинда мекунад.
Маълум шуд, ки он кӯҳ дониш ва он гиёҳ сухан
аст; Гиёҳи сухан бар кӯҳи дониш.**



Зафар МИРЗОЁВ,
мушовири ректор оид ба иртибот бо
ҷомеа, профессори фахрии донишгоҳ

Он чи ёдовариаш зарурӣ ба назар мерасад ин аст, ки солҳои ахир бархе аз ҳамдиёрони ба тафсири гузаштаи сухани тоҷикӣ роҳ ёфта, аз сари бегонагӣ ба гузаштаи қавми хеш иддао доранд, ки забони форсии тоҷикӣ дар асрҳои IX - X мелодӣ пайдо шудааст ва зуҳури таҷаккули он ба замони сомониён ва шеъри Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ сурат гирифтааст. Чунин иддаоро гурӯҳе ба истилоҳ, "урапатриотҳо", яъне тоҷикпарастони кӯтоҳандеш пешниҳод кардаанд, ки аз ҳақиқати мантиқиву таърихӣ дур аст. Агар чунинох панҷоҳ ҳазор байти "Шоҳнома" ро бориқибнона бихонанду жарфтар андеша кунанд, шояд ба натиҷае расида тавонанд, ки забони садсоллаву дусадсола ҳаргиз ба чунин баёни эҳсосот ва андешаҳои жарфу зебоии ашӯр қудрат надорад. Ҳаким Абулқосим Фирдавсӣ, дар "Шоҳнома" барои баёни моҳиронаи ботафсилии (хронологии) таърих, ҷузъиёти ойини давлатдориву лашкардорӣ, шукӯҳи шоҳаншаҳону шахомати силаҳшӯрон, саҳнаҳои базму разм, мочароҳои ошиқонаву кинхоҳии паҳлавонон, маросимҳои мотамсаровиву шуғуфои фарҳанги эронинажодон, тафсири ҷуғрофиёӣ таърихӣ кишварҳо ва як силсила маъсалаҳои борику печидаи милливу илмиву фанӣ, голибан аз дурҷи пурғавҳари забони тоҷикӣ вожаҳои сараеро ба риштаи назми дилвезу шево кашидааст. Ва ин ҳама дар рӯзгороне сурат мегирит, ки халифаҳои Бағдод, бо як тасмими қатъӣ дар пайи аз байн бурдани забони тоҷикӣ - форсӣ буданд. (Дар қаламрави дигари хилофати араб, аз ҷумла Миср, Ироқ, Сурия, Либия ва чанде аз музофоти дигари ғайриараб, забонҳои таҷҷоиро аз байн бурда, забонашонро арабӣ сохта буданд.) Халифаҳо чун диданд, ки забони тоҷикӣ - форсӣ ниҳоят тавоно аст, бо дасти туркони ба ҳукуматронӣ роҳ ёфта, амру фармонҳо мебароварданд, ки фалон вожаи форсиро бо фалон вожаи арабӣ иваз кунанд. Ва бояд гуфт то андозае ба ҳадафи худ расиданд.

Бад - он сон ки дар "Таърихи Байҳақӣ" омадааст Аҳмад бинни Ҳасани Маймандӣ, вазири Султон Маҳмуд ва писараш Масъуд дастур дод номаҳои девони расоилро, ки дар замони Абулғаббоси Исфарионӣ (вазири пешина) ба порсӣ менивишанд, ба арабӣ бинвисанд. Дар тарҷумои "Таърихи Яминӣ" шарҳи ин мочаро чунин омадааст: "Вазири Абулғаббос [-и Исфарионӣ] дар саноъати дабири бизоъате нашош ва ба муморасати қалам ва мадороти адаб иртиёз наёфта буд ва дар аҳди ӯ мактуботи девон ба порсӣ накл мекарданд ва бозори фазл косид шуда буд ва арбоби балогату бароъатро раванк рафта ва олимӯ ҳоҳил ва фозилӯ мафзул дар мартабат мутасовӣ гашта. Ва чун вазорат ба фазлу фазоили Шайх Ҷалил ораста шуд, кавкаби китобат

аз маҳовии ҳубут ба авҷи шараф расид ва гули фазоил ва маъсир ба боди қабул шукуфта шуд ва рухсорайи фазлу адаб ба макони тарбияти ӯ барафрӯхт ва бифармуд, то куттоби давлат аз порсӣ иҷтиноб намоянд ва бар қоъидаи маъхуди мановиру амсила ва мухотабот ба тозӣ нивисанд, магар ҷое ки муҳотаб аз маърифати арабият ва фаҳми он қосир ва очиз бошад. Ва амсилаву тавқеъоти ӯ дар ақтори қаҳон чун наводирӣ амсол ва шавориди ашӯр мунташир шуд ва забонҳо ба таҳсини ибороту таъзини ишороти ӯ равон гашт ва афозили олам ба назму наср дар итроъи мадҳ ва шукри аворифу мавоҳиби ӯ дебоҷаи саҳоиф бингоштанд ва чун андалеб дар равзаи аёдии ӯ ба наво даромаданд."

Дар ин матн ҷамъи калимаҳои арабӣ бидуни ҷонишинҳо ва пайвандакҳо 124 ададро ташкил медиҳад.

Аз ҷумла:
- Калимаҳои арабӣ - 80 адад
- Калимаҳои форсӣ - 44 адад

Чуноне ба чашм меҳӯрад аз роҳи воридшавии вожаҳои бешумори арабӣ ва душворгӯӣ ва дарозгӯӣ хоси арабӣ, забони тоҷикӣ гирифтори ошӯфтагӣро гардид, ба ғушгаронаш бегоनावу ноошно.

Бад - ин тартиб насри тоҷикӣ - форсӣ, ки дар асрҳои XI - XII (агар бо фоиз ҳисоб карда шавад), панҷ дарсад (5%) вожаҳои арабӣ нашош, дар нимаи дувуми асри XII аз панҷоҳ дарсад (50%) ҳам гузашт ва дар асрҳои XIII - XIV - XV шумораи вожаҳои арабӣ ба ҳаштод дарсад (80%) расид.

Бояд ёдовар шуд, ки пас аз истилои араб, дар замони ҳукуматронии туркаторони гуногунқабла, вожаҳои бешумори туркӣ ба забони тоҷикӣ ворид шуданд. Ва пас аз Инқилоби Октябр, дар замони Иттиҳоди Шӯравӣ вожаҳои зиёди русӣ ва ба истилоҳ интернационалистӣ ба забони тоҷикӣ ҷой гирифтанд. Илова бар ин як идда адибону ходимони давлативу маъмурии музофотгаро талош варзиданд аз шеваи гуфтори музофоти худ вожаҳои нозебо ва бегонаеро ба забони адабии тоҷикӣ ворид созанд.

Аммо имрӯз, ки хушбахтона соҳиби истиқлолияти давлатӣ мебошем ва Сарвари давлатамон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон як шахсияти барҷастаи миллатсоз мебошанд ва пайваста ба покии забони тоҷикӣ таъкиду ишороро мекунанд, намендонем чӣ балое боз сади роҳи забондоронамон гаштааст, ки вожаҳо ва таркибҳои ноҳанҷореро фаровон ба кор бурда, ба навои сухани тоҷикӣ осеб мерасонанд. Чуноне ки ба ҷойи "сипас" - баъдан, ба ҷойи садсола (ё ҳамон вожаи мулоимтари арабии "аср") "қарн" гуфтанд, ба ҷойи шундан, шунуфтанд "истимӯ фармудан", ба ҷойи истодан "таваққуф кардан", ба ҷойи дар шигифт мондан, "таҳайюр кардан" ва монанди онро ба кор мебаранд.

Забони тоҷикии асил ба худ як мусиқие дорад ва ҷой додани дурусту моҳиронаи овозҳо, нағмаи ҳарфҳои ба миён меоварад. Албатта риоя кардани навои сухан дар забони тоҷикӣ маънии бо қофияи сухан гуфтано надорад ва ба ҳамнишин сохтани вожаҳо далолат мекунад.

Яке аз бартариҳои забони тоҷикӣ дар нисбат ба забонҳои дигар ин аст, ки забони мо гуфтори хашену дағалро намепазирад ва гӯяндагонаш бо як осонӣ, бидуни аз ҳалқ, нӯки забон, ё аз роҳи фишурдани гулӯ, ё фишор овардан ба ком ва ё

дар даҳон таркиши хурде эҷод кардан, овоҳоро берун мебароваранд. Чуноне ки дар дастаи забонҳои сомӣ, аз ҳалқ овоҳори "ъ" (? - айн), "? - ҳе"....., дар забони англисӣ овоҳори бо фишори нӯки забон "the" (?? - зе), ва гирд кардани лабон "w" (w - уве), дар забонҳои гурӯҳи славянӣ овоҳори "ы" (и), "ц" (тс) ва монанди он, бо душвории муайяни талаффузӣ, берун бароварда мешаванд.

Забони тоҷикиро кас гумон мекунад, ки гӯё дар осмонҳо офарида, ба гӯяндагонаш фиристода бошанд. Дар ин забони ахури ҳар овозе ҷойи худро дошта, дар корбасти вожаҳо ва ҷой кардани маънӣ, нақши вижа доранд. Ҳамон гуна ки овои "о" бештар дар вожаҳо ба кор бурда шудаанд, ки баёнгари эҳсосоти баланд, ба сони ниёиши худованд, савганд хӯрдан, шефтагӣ, парешониву дуову сӯғури ва ё ситишӯ офарин хондану арҷгузорӣ кардан мебошанд. Чунончи: додор, офаридгор, кирдигор, бодо, мамонод:

**Ки "Шоҳо, далеро, гаво, сарваро!
Сарафроз шерову кундоваро!"
(Аз дуои Фарангис ба Сиёеуш,
"Шоҳнома", ҷ. III, с. 217)**

Ва ё овоҳори "ж", "з", "г", "ғ", "р", "ш" дар вожаҳо бошиддат ифода мегарданд, ки қангу пархош, норозӣ будан ва ноосудагии гӯянда ро ифода карда, созандаи калимаҳои бозгӯкунандаи матонат ва иродаи тавоноии гӯянда низ мебошанд. Ба сони "диҷам", "чанг", "занг", "ғирев", "ғавго", "наҷанд"..... Ҳамон гуна ки дар ин байти "Шоҳнома", Ҳаким Фирдавсӣ ғазабӣ қаҳонпаҳлавонро бо вожаҳо барҷидааст, ки овои бошиддати "р" баёнгари он аст:

**Бар ин теги ҷиндӣ
биғурам сарат,
Бигиряд ба ту ҷавғану
миғфаррат.
("Шоҳнома", ҷ. I, с. 100)**

Ончуноне дида мешавад, офаринишгарони сухан тавонистаанд ҳарфҳои вожаҳоро чунон канори ҳам шинонда ҳамнишин кунанд, ки ҳамоҳангии вожаҳо баёнгари мазмуни он гаштааст, яъне лафзу маънӣ бо ҳам созгор омадаанд. Аммо ҳангоме ки талаффузи вожаҳои тоҷикиро аз забони ноогоҳони навои сухан мешунавем, гаҳе пай мебарем, ки иддае ба шеваи дурусти баён аҳамияти боиста намедиҳанд ва иддаи дигаре худро аз омӯзиши гуфтори дуруст ба қанор мебаранд. Хондани бархе вожаҳо ғайритабии ва нодуруст ба гӯш мерасанд. Талаффузи асили тоҷикиро, масалан аз роҳи ифодаи овоҳори "л" и русӣ, ё "ҳ" ва "ъ" (айн) и арабӣ олуфта месозанд. (Ба сони ифодаи русимонанди "каЛон" ва арабигунаи "маЪориф"...) Гузашта аз ин калимаҳо, ки дар хати форсӣ бо ҳарфи ? (айн) оғоз меёбанд, бархеҳо мепиндоранд, ки бо илова кардани ҳарфи ъ (аломати сакта), он ифодаро пура хоҳанд сохт. Ба монанди "ъориф", "ъолим"...) Аммо бояд донист, ки забони тоҷикӣ ба ҳеҷ гуна талаффузҳои русӣ ва тозӣ ниёзе надорад.

Забони давлатӣ аз тарафи Пешвои тоҷикони қаҳон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, ниғаҳонӣ мешавад, вале дар баробари ин ғамхориҳо моро мебард таъбу завоқи забондониямонро боз ҳам боло бибарем. Боясти барои ифодаи ҳар ово, ҳар навои сухани адабии тоҷикӣ кӯшид ва мебард дар ин варта нақди адабию ривож дод. Боварӣ дорем, ки ривочи нақди адабӣ нигоҳи моро метавонад тезбин ва кунҷов карда, дар роҳи беҳосии гуфтори ҳамвандонамон ва раҳонидани забони адабӣ аз ошӯфтагӣҳо нақши созандае хоҳад дошт.

• Шеъри рӯз

Чӯпон Бадали Ванҷӣ



ТАҶҚИР МОРО МЕКУШАД

**"Гарчи сайёдем, ин нахчир моро мекушад",
Бо вуҷуди ин ҳама тадбир моро мекушад.
Дер ё зуд афтад охир чоҳқан дар чоҳи хеш,
Нафси бад бингар, ки бетадбир моро мекушад.
Ҳар кучо ҳарфи баланде буд, моро зинда кард,
Шеъри муҳтоҷи ба сад таҳрир моро мекушад.
Аз фишори мардуми бофаҳм моро бок нест,
Бесаваде чун кунад таҳқир, моро мекушад.
Дар қавонӣ ишваҳои дилбарон моро накушт,
Гоҳи пирӣ гамзаи кампир моро мекушад.
Қоматаш ҳам, дар дилаш гам, монда аз умраш каме,
Мӯсафеде чун шавад зангир, моро мекушад.
Ванҷиё, гар гофилӣ аз ҳикмати асрори марг,
Вақт андар соати тақдир моро мекушад.**

ЧОР ҲИКМАТ

БАҲСИ ИНСОН ВА ШҶРҶҮЛ

Марде аз шӯрнӯл мепурсад:
- Шумо шӯрнӯлҳоро хеле дарозумр мегӯянд. Ту чандсолай?
- 376 сола - ҷавоб медиҳад шӯрнӯл.
- Эй мурғ, ин ҳама умрро чӣ гуна ба сар бурдӣ ва чӣ коре кардӣ?
- Ҷаноби Одам, ман ҳеҷ коре накардам. Фақат нӯшидам, хӯрдам, хуфтам ва насламро зиёд кардам.
Мард шӯрнӯлро таҳқиркунон гуфт:
- Шарм дор, мурғи аблаҳ. 376 сол зистиву боз ҳам қоҳил мондай. Ҳеҷ рушде накардай.
Шӯрнӯл дар ҷавоб гуфт:
- Хирадро бо дарозумрӣ намеёбанд. Мо аблаҳем, аммо метавонем худро тасалло диҳем, ки дар давоми 400 соли ҳаётимон камтар аҳмақиҳо мекунем нисбат ба Одам, ки дар чил соли зиндагӣ барои ҳама бетамизии фурсат меёбад. Ман 376 сол зистам, аммо боре надидам, ки шӯрнӯлҳо миёни худ чанг кунанду ҳамдигарро кушта бошанд. Аммо шумо ҳеҷ солеро дар ёд надоред, ки дар ин сайёра бе чангу хунрезӣ зиста бошед. Мо ҳамдигарро ғорату таҷовуз намекунем, бӯхтон намезанем, миёни мо на хизматгӯро ҳасту на чоқару на лаганбардору риёкор. Аммо шумо!...
Мантиқ: Бузургӣ ба ақл аст, на ба сол...

(Порча аз ҳикояи "Шӯрнӯл"-и А. Чехов)

ЧИНГИЗХОН

Гурканон гӯри Чингизхонро канданд. Гурканонро куштанд. Тобуткашон тобут пеш оварданд. Ҳамаро сар заданд. Чанд тан, ки гӯрро анбоштанд, худ анбошта дар хок шуданд. Шаманҳо дуову фотиҳаи охираташ хонданду худ омадаи бозгашт буданд. Яксара хафа карданд. Боқиро низ, ки бадрақои тобут буданд, як-як аз дами теғ гузаронданд, то ин ки як нафар бимонд. Ҳамоне, ки ба фарзанди аршади Чингиз савганд хӯрда буд, ки манзили охирати хони хононро ҷондоре нахоҳад донист. Вақте ба назди Чӯҷӣ (писари калони Чингизхон) омад, замин бӯса кард ва гуфт:
- Хони олам, ҳар чӣ фармуда

будӣ, ҳамаро бекаму кост ба чо овардам, манзили охирати хони хононро ягон ҷондоре намедонад, ки кучост!

Чӯҷӣ гуфт:
- На, як нафар медонад!
Ва шамшер охта карду сари он муғул аз тан ҷудо кард.
(Баҳманёр. *Аз рӯзгори мардуми номӣ/Шоҳаншоҳ*, - Душанбе, 2007. -С.237).

ШУҶОЪТАРИН ОДАМҶО

Муаллим ба бачаҳо гуфт:
- Ба назари шумо шӯҷоътарин одамҳо киҳо ҳастанд? Ҳамагӣ андешаҳояшонро дар қоғаз нависед ва ба ман пешниҳод кунед.
Яке навишт:
- Онҳое, ки дар қангал бе яроқ миёни ҳайвоноти ваҳшӣ сайр мекунад.
Дигаре навишт:
- Онҳое, ки шабона дар қабристон танҳо мехобанд.
Ва дигаре навишт:
- Онҳое, ки дар набардҳо ба ҳама дастболо мешаванд.
Хуллас, ҳар яке андешаҳои худро дошт. Аммо аз миёни ин ҳама танҳо навишти як талабае муаллимро моту мабхут кард. Дар он чунин омада буд:
- Шӯҷоътарин одамҳо онҳое ҳастанд, ки хиҷолат намекашанду дасти падару модарашонро мебӯсанд, на ин ки санги қабрашонро.

ИН ҲАМ БИГЗАРАД...

Марде бо либос ва кафшҳои қиматбаҳо ба деворе нигоҳ мекарду мегирист. Наздиқаш рафта, дидам ба навиштае, ки дар девор аст менигараду гиря мекунад, ки чунин навишта шуда буд: "Ин ҳам бигзарад". Гуфтам:
- Чаро мегирӣ?
Гуфт:
- Ин навиштаи худам ҳаст. Чанд сол пеш дар ин ҷо ҳезум мефурӯхтам, аммо ҳоло чандин корхона дорам. Имрӯз ба ин ҷо омадам то боз нависам, ки "Ин низ бигзарад".
Гар ба давлат бирасӣ, маст нагардӣ, мардӣ
Гар ба зиллат бирасӣ, паст нагардӣ, мардӣ.
Аҳли олам ҳама бозичаи дастӣ ҳавасанд,
Гар ту бозичаи ин даст нагардӣ, мардӣ
Таҳияи
Ҷаҳонгир РУСТАМ

РӯДАКӢ МИСЛИ ОФТОБ ОСМОНИ НАЗМИ ФОРСУ ТОҶИКИРО ДУРАХШОН КАРД



Нодира АШУРОВА,
номзади илми филология, дотсент,
декани факултати филологияи тоҷик ва
журналистика

Дар ҷаҳони фарҳангу тамад-
дун ҳар миллату халқиятро та-
вассути адабиёту фарҳангаш
арзёби ва қадр мекунанд. Баша-
рият аз замони қадим то ба
имрӯз шоҳиди шукуфоии та-
маддунҷову фарҳангҳои гуногун
будааст, ки дар ин миён тамад-
дуни пешрафтаи мардуми фор-
сизабон соҳиби мақому манза-
лати сазоворе мебошад. Аса-
рҳои баландпояи ниёконамон,
ки ифодагари идеалҳои олиии
инсоният мебошад, барои мо,
ворисони сипосгузор, мояи иф-
тихор буда, дар айни замон ба
зиммаи мо масъулияти бузург
қадриносии хифзи ин сарва-
ти бузурги маънавию меғузро-
рад.

Таҳаввулоту адабию фарҳан-
гии замони Сомониён як ада-
биёти оламшумулро бо сарва-
рии устод Рӯдакӣ ба миён овард,
ки фурӯғи ҷовидонии он то
рӯзҳои мо нурпошӣ мекунанд.

Одамушшуаро Абӯабдуллоҳи
Рӯдакӣ нахустин шоирест, ки
мисли офтоб осмони назми
форсӣ-тоҷикиро дурахшон кард,
ҳамчун паямбару падидаи шуд,
ки маъноҳои асили ватанро дар
миёни халқу миллатҳои форсиза-
бон ривоч дод ва шоҳи киш-
вари маънавиёти нафис шуд.
Рӯдакӣ буд, ки дар устувор гар-
донидани давлати Сомониён
ҳиссагузори шуд.

Имрӯз дар ҳама кишварҳои рӯ
ба пешрафт ба хоҳири баланд
бардоштани огоҳии ҷомеа аз
бузургони илму адаб рӯзҳои
шахсиятҳои барҷастаашонро
ҷорӣ намуда, эҳтиром ва садо-
қати худро нисбат ба таъриху
фарҳанги миллаташон баён
доштаанд.

Рӯзи Иқбол дар Покистон,
рӯзи Навоӣ дар Ўзбекистон,
рӯзҳои Фирдавсӣ, Саъдиву
Ҳофиз дар Эрон ва рӯзи Такур
дар Ҳиндустон гувоҳи онанд,
ки ин халқу кишварҳо аз гузаштаи
худ эҳтиром намуда, пос дошта-
ни номи адибону олимони но-
мии хешро вазифаи муқаддас
ҳисобиданд.

Боиси ифтихору сарфаро-
зист, ки сарвари ояндабини ду-
рандешӣ мо, Пешвои миллат
муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон
ҳамеша ба одобу фарҳанг ҳам-
чун зарурати муҳими зиндагии
инсонӣ таваҷҷуҳи хоса дошта,
дар ин арса мардумони фарҳан-
гпарвару адабдӯсти кишварро
ҳамаҷониба дастгирӣ менамояд.

Рӯзи Рӯдакӣ эълон шудани рӯзи
22-юми сентябр бозгӯи он аст, ки
Президенти Тоҷикистон муҳта-
рам Эмомалӣ Раҳмон ба фарҳан-
гу таърихи халқи тоҷик эҳти-
роми хоса дошта, мардуми моро
ба гиромидости осори Одамуш-
шуаро Рӯдакӣ, дастури зиндагии
худ донишҷӯи панду андарзҳои
ин нобиғаи даҳр даъват мена-

мояд.

Рӯдакӣ баъд аз истилои араб
аввалин шоири бузурги тоҷикна-
вис аст, ки комёбиҳои назми
асри VII-IX-ро ба пояи баланд
бардошта, асоси шеърҳои нави
форсӣ-тоҷикиро гузошта, анъа-
наи хуби онро барқарор карда-
аст. Ин мавқеи ӯро шарқшиноси
барҷастаи Франсия-Дармстетер
чунин муайян кардааст: "Дар ба-
робари Сомониён назм ба тахт
баромад ва як ном бар болои та-
моми давра ҳукмронӣ мекунанд,
ки ин ном номи Рӯдакӣ аст, ки
назми форсӣ вайро ҳамчун Го-
мери хоси худ дар гаҳворааш
ҷой медиҳад".

Ба шарофати ин устоди сухан
дар дилу шури мардумон эҳсо-
соти наҷибу нодирӣ мил-
латдӯстӣ, ватандорӣ, гуманизми
фаъол шӯълаафшон шуд.
Рӯдакӣ буд, ки дар устувор гар-
дидани давлати Сомониён ҳис-
сагузори шуд.

Рӯдакӣ шеърро ба минбари
баланд баровард, онро мар-
думӣ, ватанӣ умумиинсонӣ на-
муд. Вай дар ин тобиш ҷилваҳои
нав падида овард. Рӯдакӣ шеър-
ро ба мазмунҳои табиӣ, иҷтимоӣ
ва сиёсӣ созгор кард. Шеърҳои
ӯ дар Аҷаму Араб назир надошт.

Абулфазли Балъамӣ, ки аз
муррабиёни Рӯдакӣ буд, дар ин
бора гуфтааст: "Дар Аҷаму Араб
мисли Рӯдакӣ шоире нест". Шо-
ири тавоно дар дарбор адибонӣ
зиёдеро сарвари мекард.
Муродӣ, Фароловӣ, Шаҳиди
Балхӣ аз шогирдони ҳаммасла-
ки ӯ буданд.

Муҳаммад Авфии Бухороӣ
Рӯдакиро "Соҳибқирони шоирӣ"
хонда, чунин меғӯяд:

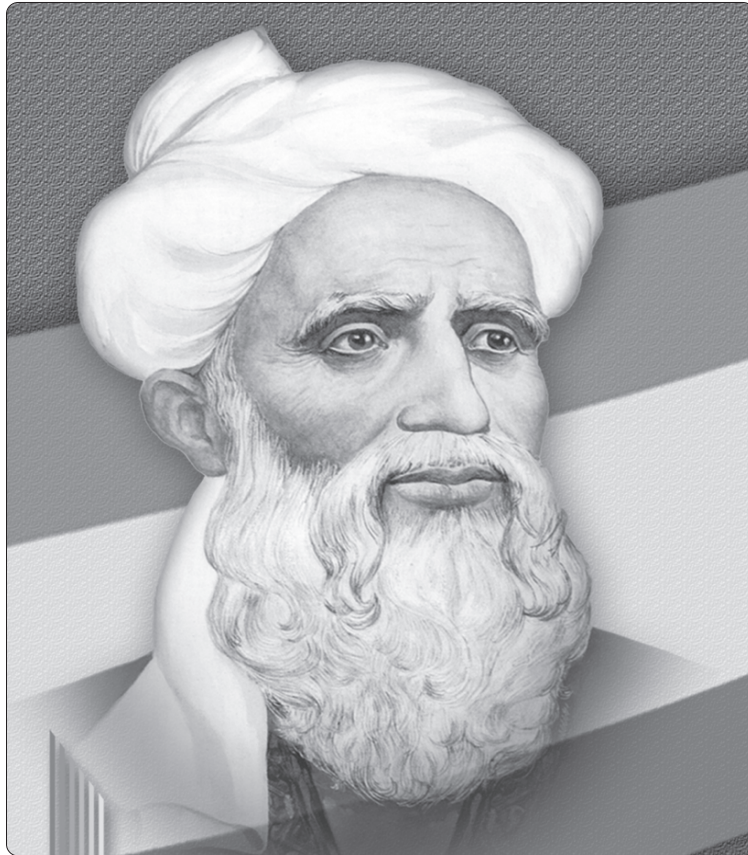
**К-он кас, ки шеър донанд, донанд,
ки дар ҷаҳон,
Соҳибқирони шоирӣ
устод Рӯдакист.**

Рӯдакиро ифтихори шоирони
ҷаҳон, Соҳибқирони шоирӣ ва
Одамушшуаро хондаанд.
Ҳамаи ин сифатҳои олитарини
шоирӣ мебошанд, ки бар пояи
онҳо Рӯдакиро метавон шоири
бузург хонд. Вай на танҳо пеш-
вои адибони дарбор буд, ки
ҳоло ҳам номи беш аз ҳафтод
нафари онҳо маълум аст, балки
дар байни халқ ва доираи гурӯ-
ҳҳои равшангари аҳли шаҳр
низ шӯҳрати тамоми дошт.

Устод Рӯдакӣ дар тӯли зин-
дагии хеш мероси бузурги
адаби боқӣ гузошта, яке аз шо-
ирони пурқору босамартарини
замони худ доништа шудааст.
Баршумурдагони осори ӯ ҳаҷму
андозаи онро хеле зиёд нишон
додаанд. Лекин осори Рӯдакӣ
дар натиҷаи нест кардану
сӯхтанҳои паёлай нобуд шуда,
аз он миқдори хеле кам, ба
қавле "Хӯшае аз хирман" боқӣ
мондааст. Вале бузурги, қудра-
ти офаридгори шоири тавоно-
ро аз он миқдори хеле камии то
рӯзгори мо расида ҳам пай
бурдан мумкин аст.

Ин устоди сухан навъҳои
адабию ба ҳадди тақомул ра-
сонид: қасида, ғазал, қитъа,
рӯбӣ, марсия ва ғайра аввалин
бор дар эҷодиёти Рӯдакӣ ба на-
зар мерасанд. Ӯ барҳақ асосгу-
зори воқеии адабиёти форс-то-
ҷик мебошад.

Сухансарои Панҷрӯд дар
таърихи халқи тоҷик яке аз на-
хустин устодони сухан аст, ки
таҷрибаҳо, муваффақиятҳои гу-
заштагони худро дар соҳаи



Мирзоалӣ МИРЗОЕВ,
донишҷӯи соли 4-уми факултати
молиявию иқтисодӣ

РУШДИ СОҶАИ САЙЁҲӢ ЯКЕ АЗ САМТҲОИ АФЗАЛИЯТНОК

**Сайёҳӣ яке аз соҳаҳои муҳими
бо шугул фаро гирифтани
аҳолии қобили меҳнат, баланд
бардоштани сатҳи зиндагии
мардум, рушди дигар соҳаҳои
хизматрасонию истеҳсоли, ин-
чунин муарификунондаи таъри-
ху фарҳанг, табиат ва анъа-
наҳои миллӣ ба ҳисоб меравад.**

Эмомалӣ Раҳмон

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мав-
ҷуд будани мероси бойи таърихӣ
фарҳангӣ ва захираҳои нотақрори
табию фароғатӣ барои эҳё ва руш-
ди минбаъдаи соҳаи сайёҳӣ ҳам-
чун яке аз самтҳои афзалиятноки
иқтисодии мамлакат шароити му-
соид фароҳам меоварад.

Дар айни замон рушти соҳаи сай-
ёҳиро яке аз соҳаҳои афзалиятноки
иқтисодии мамлакат баррасӣ на-
муда, Ҷумҳурии Тоҷикистон
як қатор тадбирҳо дар ин самт
андешида истодааст.

Бо мақсади татбиқи минбаъдаи
"Барномаи рушди туризм дар Ҷумҳу-
рии Тоҷикистон дар давраи солҳои
2015-2017", ки бо қарори Ҷумҳурии
Тоҷикистон аз 1 декабри
соли 2014, №738 тасдиқ шудааст,
қарори Ҷумҳурии Тоҷикистон
"Дар бораи ворид намудани
тағйирот ба қарори Ҷумҳурии Тоҷи-
кистон "Дар бораи Барномаи
рушди туризм дар Ҷумҳурии Тоҷи-
кистон дар давраи солҳои 2015-
2017" аз 29 сентябри соли 2017,
№439 таҳия ва қабул гардид.

Инчунин, лоиҳаи Барномаи руш-
ди сайёҳӣ дар Ҷумҳурии Тоҷики-
стон дар давраи солҳои 2018-2020
ва лоиҳаи қарори Ҷумҳурии Тоҷи-
кистон вобаста ба тасдиқи
Барномаи мазкур таҳия гардида,
баъд аз мувофиқа бо вазорату идо-
раҳои дахлдор ба унвони Ҷумҳу-
рии Тоҷикистон барои тасди-
қи минбаъдаи пешниҳод гардид.

Дар натиҷаи сиёсати пайгири на-
ву созандаи Ҷумҳурии мамлакат
сол аз сол тақвияти сайёҳон ба
мамлакат афзоиш ёфта, тибқи маъ-
лумоти Қушунҳои сарҳади Кумита-
таи давлатии амнияти миллӣ, дар
соли 2017 ба кишвар 490,8 ҳазор
нафар шахравандони хориҷӣ ташриф
оварданд. Аз ин шумора 430,9 ҳазор
нафарашон ҳамчун сайёҳ ҳисоби-
да шуда, нисбат ба ҳамин давраи
соли 2016, 86,1 ҳазор нафар ё ба
андозаи 24,9% зиёд мебошад.

Дар асоси беҳтаршавии мавқеи
кишвар дар муносибатҳои ҷаҳонӣ
ва ҷорӣ намудани низоми содда-
кардашудаи раводид таваҷҷуҳи
сайёҳони хориҷӣ ҷиҳати боздид аз
мавзӯҳои таърихи Тоҷикистон
дар солҳои охир зиёд шуда истода-
аст. Маълумоти расмӣ шаҳодат
медиханд, ки дар соли 2017 ба Ҷум-
ҳурии Тоҷикистон 430,9 ҳазор на-
фар сайёҳ ворид гардидааст.

Айни замон як қатор ширкатҳо,
аз ҷумла ЧДММ "Тоҷик Тур", ЧДММ
"Ҷавоҳир", Муассисаи сайру саёха-
ти Иттифоқҳои касаба, ЧДММ "Ро-
ҳат Тур", ЧДММ "Ором саёҳат" ва
дигар ширкатҳои сайёҳӣ хатсай-
рҳои гуногунро ба минтақаҳои
сайёҳии мамлакат, аз ҷумла мав-
зӯҳои диданибоби шаҳри Душан-
бе, Душанбе-Қалъаи Хисор, Душан-
бе-Сафед-дара, Душанбе-Норак (ду
намуд), Душанбе-Искандаркул (ду
намуд), Душанбе-Варзоб, Душанбе-
Ромит, Душанбе-Муминобод (бо
фароғии ноҳияҳои Данғара, Во-
сёе ва шаҳри Кулоб), Душанбе-Па-
нҷакент, Душанбе-Ҳучанд, Душан-
бе-Шахритус (бо фароғии мам-
нуъгоҳи "Бешик палангон"), Душан-
бе-Бадахшон мунтазам роҳандозӣ
намуда истодаанд.

адабиёт чамъбаст намуда, ада-
биёти халқи худро аз ҷиҳати
мазмун, ғоя ва шакл ба низом
даровард ва роҳи баъдинаи
онро муайян намуд. Ӯ ба тоҷикӣ
чунон шеърҳои офарид, ки су-
хансанҷони араб низ фасоҳат ва
балоғаташонро эътироф кар-
данд.

Дар ҳақиқат, устод Рӯдакӣ
маъноҳои бузургро дар шаклҳои
осону сода ҷой медиҳад. Ба
қавли шоир, "лафз ҳама хубу ҳам
ба маънӣ осон".

Ба шеъри волояш шоир худ
баҳои сазовор додааст. Бо таъ-
бири шоир, ӯ аз санги хора бай-
ти парниён, яъне шеъри нафис
месозад:

**Гар шоирон навад, манам
навузора,
Як байти парниён кунам
аз санги хора!**

Дар миёни осори то ба рӯзго-
ри мо расидаи устод Рӯдакӣ ме-
тавон гуфт қасидаи "Бӯи ҷӯи
Мулиён ояд ҳаме" хеле машҳур
буда, мавзӯи ёдкардҳои дар таз-
кираҳо ва таҳқиқоти рӯдакишино-
сону адабиётпарварони ҷаҳон
гаштааст. Аммо як идда аз ада-
биётпажӯҳон, аз ҷумла дониш-
манди пурқору нозукбини Эрон,
Муҳаммадамини Риёҳӣ бар пояи
дарёфтҳои шарқшиноси овоза-
манд Бартолд ва олимони намоён
Фурӯзонфар, натиҷагирӣ карда-
аст, ки ҳама дар қасидаи машҳу-
р, аз таркиби "Бӯи ҷӯи Мулиён"
гумон кардаанд, ки манзури
Рӯдакӣ насими пуртароватест, ки
аз наҳри Мӯлиён ба самти Ҷирот
варзида, ёри меҳрубонро ба ёд
меоварад, аммо дар асл он байт
ба гунаи зерин бояд омада бо-
шад:

**Боди ҷӯи Мӯлиён ояд ҳаме,
Бӯи ёри меҳрубон ояд ҳаме.**

Зеро номи "мӯлиён" на исми
ҷӯӣ, балки номи кӯӣ ва маҳалле
дар Бухоро будааст, ки дар "Таъ-
рихи Бухоро"-и Наршаҳӣ ва як
идда асарҳои дигари гузаштагон
дарҷ гардидааст. Ҳамчунон, дар
таҳқиқоте зери унвони "Мирсо-
ул-ибод" (саҳ. 696), "Ҳабиб-ус-
сияр" ба тасбит расидааст, ки
маҳаллаву замини киште буд,
"дар хориҷи ҳисори Бухоро ва

Исмоили Сомонӣ, ки ҳамеша
нигарони ҳоли бандাগони худ
буд, онро харид ва дар ихтиёри
МАВОЛИЁН, яъне ғулумони
озодкардаи худ ниҳод, то "Ҷӯи
Маволиён" ном шуд ва оммаи
мардум "Ҷӯи Мӯлиён" гӯянд.
Исмоили Сомонӣ дар он ҷо кохе
барои худ сохт. Ва баъдҳо ба
тадриҷ қонишинонаш ҳам ко-
хҳои сохтанд ва хушбӯхавота-
рин ва ашрофитарин бахши Бу-
хоро буд. Ва баъдҳо пас аз инқ-
ироси Сомониён аз миён рафт.
Чунон ки академик Бартолд на-
виштааст, ки инак рустое дар ду-
километрии Бухорои кунунӣ ба
номи "Ҷӯи Мӯлиён" аст. Устод
Риёҳӣ аз пажӯҳишҳои пешини-
ён натиҷагирӣ мӯшикофона
мекунанд, ки "таъсири шагарфи
шеър дар ин ҷо буд, ки кохи амир
ва хонаҳои атрофиёни ӯ ҳама
дар маҳаллаи Ҷӯи Мӯлиён буд
ва шоир бо ин хунармандӣ ва
нуктасанҷии хунармандона
ҳамагонро ба ёди хонаву зин-
дагӣ ва зану фарзанд ва хешу
пайванд андохта ва ҳама дарди
дили худро аз забони шоир шу-
нидаанд ва ҳаваси ёру диёр кар-
даанд. Ва дар асарҳои баъд он
мавзӯе бо оташзаниҳо аз байн
меравад, мафҳуми маҳалла ба
маънии наҳр, ё ҷӯӣ мерасад ва
котибон ба ҷӯи "бод" бӯиро ба
канори он мешинонанд, ки дар
ҳақиқат аз минтиқ дур аст, зеро
ҷӯӣ бӯие надорад ва нағмаи
ҳарфҳои дар калимаи нахустини
мисраи аввал, ба сони "Боди" ва
калимаи нахустини мисраи дув-
вум ба сони "Ёди" шевотар ме-
ояд."

Дар поёни ин суҳбати гузаро
гуфтаниам, ки осори устод
Рӯдакӣ ҳанӯз ба таври шоиста
омӯхта нашудааст ва бо гузаш-
ти 1100 сол адабпажӯҳони
ҷаҳон, аз ҷумла донишманд ва
шоири тоҷик Али Муҳаммади
Хуросонӣ дар солҳои ахири та-
ҳқиқоти хеш беш аз 25 рӯбоиё-
ти ба устод Рӯдакӣ тааллуқдош-
таро пайдо кардааст ва ин гувоҳи
он аст, ки донишмандон ва
дӯстдорони шеъри Рӯдакӣ бояд
ҳамеша дар ҷустуҷӯҳо баҳри да-
рэфти гавҳарҳои ноёб аз ганҷи-
наи осори Одамушшуаро бо-
шанд.

ҶАВОБ БА МАҚОЛАИ ИЗЗАТМАНД САМАРИДДИН КАРИМОВ

Ҷавоб ба мақолаи иззатманд Самариддин Каримов, зери унвони "Журналист донишгоҳро сиёҳ мекунад...." ("Пайк", № 28, аз 8 август ва №29, аз 22 августи соли 2018)



виштаанд. Мо намехоҳем дар ҷавоб ба академик Самариддин Каримов, дастовардҳои солҳои охири Донишгоҳи давлатии Қўлобро як-як баён намоем. Дар ин бора журналистони рўзнамаҳои "Қумҳурият", "Садои мардум", "Омӯзгор", "Навиди

Дар ибтидо миннатдори Раёсати донишгоҳро ба устод С.Каримов мерасонем, ки нисбат ба фаъолияти сохторҳои донишгоҳ, проблемаҳо ва мушкилоти он бетараф нестанд.

Сониян, ба мақолаи Академики Академияи муҳандисӣ Самариддин Каримов, зери унвони "Журналист донишгоҳро сиёҳ мекунад...." (?), ки дар шумораҳои №№ 28, 29 аз таърихи 8 ва 22 августи соли 2018, дар ҷафтаномии "Пайк" ба чоп расидааст, мешавад чунин ҷавоби кўтоҳу мухтасар навишт: Устоди муҳтарамӣ ҳама зинаҳои тақмили инсонӣ комилро тай карда, охир Шумо 5 саҳифаи рўзнамаи "Пайк"-ро беҳуда сиёҳ накарда, ба саволҳои муҳтарамӣ метавонистед дар ҳаҷми ҷои қоратон ҷавобҳои мушаххас ва паядар пайдо кунед. Шумо лутф карда ба роҳбарияти донишгоҳ, мутахассисони шуъбаи магистратура, умуман ба ниҳодҳои зисалоҳи муассисаи дар он фаъолият доштаатон муроҷиат мекардед, бечунучоро эҳтиёҷ ба заҳмати мақоланависӣ дар дилатон пайдо намешуд. Як шахси аз қорҳои идории дохилидонишгоҳӣ ва таълиму тарбияи донишҷӯён ноогоҳ, пас аз хондани навиштаҳои Шумо (он ҳам дар ду шумора, дар ҳаҷми хеле калон), шояд натиҷагирӣ кунанд, ки ин муассисаи давлатии дар тарбияи кадрҳо пурувоза, рӯ ба заволи ниҳода, дар ҳама сатҳҳои роҳбарии он одамони ноўҳдабаро ҷой гирифтаанд.

Ақнун, ки як қатор далелҳои шубҳаварро ба муталиаи хонандагони рўзнама пешкаш намуда, дар зимн яқинд омӯзгори донишманду пуртаҷрибаро то дараҷае таҳқир ҳам кардаед, мо барои ҳифзи обурӯи пайдокардаи Донишгоҳи давлатии Қўлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ ва поймол накардани иззати нафси олимону унвонҷӯи он, диққати Шумо ва онҳоро, ки ба гумонҳои Шумо бовар кардаанд, ба ин нуктаҳо ҷалб мекунем.

Авал ин ки чоряки сатрҳои бешумори мақола ба далели ғалати гўё воқуниш нишон наодани раёсати Донишгоҳ ба мақолаи танқидии Хомдин Иномуддин, таҳти унвони "Кулябский университет хромает на обе ноги" ("Asia Plus", №68 5.09.2016), ишораҳо дорад. Аммо устод, ки дар мақолаашон худро як таҳлилгари ҳамабин шуморидааст, аз он огоҳ нест, ки донишгоҳ ҳанӯз 14 сентябри соли 2016, зери № 331, дар ҳаҷми 4 саҳифа бо забони русӣ ба нашрия ва муаллифи мақолаи мазкур ҷавоби қаноатбахш ирсол намуда буд. Мутаассифона, вақтҳои охир расм шудааст, ки масъулони нашрияҳо аз чопи мақолаҳои беасоси дар саҳифаҳои банаширасида, аз шахсон гирифтори танқидҳои ҳавоӣ узр пурсиданро фаромуш кардаанд. Ба ҳар ҳол агар лозим шавад, устод Каримов метавонанд нусхаи зери қайд қарор доштаи он ҷавоби дар боло зикргардида ба "Asia Plus"-ро, ки ҳама далелҳои ботил барномадаанд, дар дабирихонаи донишгоҳ, муталиа кунанд. Он гоҳ ғам намехӯрданд, ки "Asia Plus" ҳоло ҳам интизори воқуниши Донишгоҳи давлатии Қўлоб мебошад.

Далели дигари дар танқидномаи муҳтарам Самариддин Каримов дарҷгардида, ки ҳайратовар аст, гўё танграви намудани роҳбарияти донишгоҳ ба олимони донишгоҳ Қумъахон Алимӣ ва Додарбек Сайдалиев мебошад. Ин навиш-

таи устод Самариддин Каримов аз он сабаб ҳайратовар аст, ки он кас маошхӯри Донишгоҳи Қўлоб буда, хабар надоранд, ки Қумъахон Алимӣ ҷои дигаре нарафта, ба сифати мудири кафедраи забони тоҷикӣ ва методикаи таълими он то ҳоло қор мекунад ва Додарбек Сайдалиев низ ба ҳайси дотсенти кафедраи таърих, ҳуқуқ ва сиёсатшиносӣ фаъолият мекунад.

Муҳтарам Самариддин Каримов навиштаанд, ки "мушовири ректор Изатуллоев Куган дар ҷаласаи назди вазири маориф ва илми Қумҳурии Тоҷикистон китоби дарсии "Алгебра" ва "Геометрия, ки барои синфҳои 7-8 ва 9-11 навиштаанд, дар асоси шикоятӣ муаллимони дараҷаи олидори муассисаҳои таълими таҳсилоти миёнаи умумӣ аз истеҳсолот бардошта шудааст." Ин гумони ғалатро низ дар сурати пурсидан метавонистед аз сар дур кунед, зеро Изатуллоев Куган қорилан муаллифи ин китобҳо намебошанд. Муаллифони китобҳои дарсии "Алгебра" барои синфҳои 7-8 Асадулло Шарифзода ва Боймурод Алиев мебошанд. Муаллифони китоби дарсии "Геометрия" барои синфҳои 7-8 Шарифов Чума ва Усто Бурҳонов буда, муаллифи китобҳои дарсии "Геометрия" барои синфи 9-11 Боймурод Алиев мебошанд.

Муаллифи мақоларо аз қори ноиби ректор Холиқов Сафар хуш намеояд, ки кўшидааст он касро шахсияти нолиқ ва пеш аз ишғоли вазифаи ҳозирааш, аз ҳам ҷо рондашуда нишон диҳанд. Аммо Холиқов Сафар яке аз донишмандони қордонӣ ҷиддие мебошанд, ки дар вақти интиқол аз як ҷои қор ба ҷои қори нав, тавсифномаҳои ва тавсияномаҳои роҳбарони он муассисаҳоро пешниҳод кардааст, ки дар парвандаи шахсияшон ҳифз мебошанд. Ҳоло низ масъулиятҳои ҷиддии идорӣ ва илмӣ ба дўши он кас гузошта шудааст, ки барои шарафмандона иҷро кардани онҳо, пас аз хатми соатҳои фориг аз қор ва дар бисёре аз мавридҳои рўзҳои истироҳатиашонро низ ба қорҳои Донишгоҳи давлатии Қўлоб мебахшанд.

Самариддин Каримов дар баҳши алоҳидаи мақолаи худ, ки онро бо хати сиёҳи рағванӣ "Донишгоҳ ҳуқуқи магистратура доштанро надорад" сарлавҳа гузоштааст, гумони худро чунин пешниҳод намудаанд: "Ҷаҳат ҳаҷор донишгоҳи Қумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла "ДМТ, ДДОТ ба номи С. Айни, Донишгоҳи славянии Тоҷикистону Россия ва ДДХ ба номи академик Бобочон Ғафуров, метавонанд ба магистратура магистрант қабул намоянду бас..." Устод дар ин ҷо хостаанд бесалоҳияти роҳбарияти имрӯзаи донишгоҳро исбот намоянд, аммо ин талоши онҳо гувоҳи ноогоҳияшон гаштааст. Донишгоҳи давлатии Қўлоб соли 2013 аз аттестатсияи давлатӣ гузашта, дорои Иҷозатнома (Литсензия), зери № АУ 0001422 доир ба ҳуқуқи пешбурди фаъолияти таълими гардид, ки дар он бар асоси фармоиши вазири маорифи Қумҳурии Тоҷикистон аз 04.12.2014, №298 чунин сатрҳо сабт шудааст: "Ҳуқуқи пешбурди фаъолияти таълими дар соҳаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз му-

ассисаи олии таълимӣ аз рӯи самт (ихтисос), сатҳи таҳсилот, муҳлат бо назардошти теъдоди донишҷӯён, магистрҳо, аспирантҳо ва меъёрҳои муайянкунанда ва санҷиши дар замимаи иҷозатномаи мазкур дарҷгардида дода мешавад." Донишгоҳ соли 2016 аз аккредитатсияи давлатӣ гузаштааст.

Ба иҷозатномаи зикргардида, низомнома дар бораи шуъба (бахш)-и магистратураи муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва илми Қумҳурии Тоҷикистон замима шудааст. Низомномаи мазкур тамоми сатҳҳои фаъолияти магистратураи инъикос намуда, дар фасли якуми он дарҷ гардидааст, ки "Шуъба бо фармоиши ректор (директор) дар таркиби раёсати илми муассиса ё ҳамчун бахш дар таркиби шуъбаи омодакунии кадрҳои илмӣ ва илмӣ-педагогӣ таъсис дода мешавад." Мо дигар аз овардани ҷузъиёти ин масъала, аз ҷумла қарорҳои Шурои олимони Донишгоҳи давлатии Қўлоб вобаста ба фаъолияти магистратура сарфи назар карда, ба муаллифи мақола тавсия медиҳем, ки дар вақти холиашон ҳуҷҷатҳои дар ҷузвдонҳо ҷамъгаштаро варақ бизананд.

Дар бораи гузаронидани аттестатсияҳо низ барои бознигарӣ ба усулҳои роҳбар дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва гумони мо бояд ба устод Самариддин Каримов таъкид кард, ки аз давраи ректори ин Донишгоҳ буданашон то имрӯз замони зиёде сипарӣ гаштааст ва низомномаҳову муқаррароти зиёде пурмухтаво дар бораи усулҳо ва тартиби гузаронидани аттестатсияҳо, ташкили раванди таълим дар шароити низоми кредитӣ ва монанди он санадҳои меъёриву ҳуқуқи барномадаанд, ки омӯзиши онҳо аз ғайри ҳоли нахоҳад буд.

Дар ин ҷо низ мехоҳем диққати муҳтарам Самариддин Каримовро ба яқинд талаботи муҳими гузаронидани аттестатсияҳои дохилии донишгоҳ дар замони нав ҷалб намоем. Пеш аз ҳама дар партави супоришҳои Пешвои муаззами миллат, ба назар гирифтани забондонии он ҷавононе, ки мехоҳанд сарнавишташонро ба илм бибахшанд. Дигар ин ки омӯзгори ба тарбияи ҷавонони донишгоҳӣ майлдошта, бояд аз хурофот дур ва содиқ ба ормонҳои дар назди миллат гузаштаи Сарвари давлатамон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар роҳи ҳештаншиносии миллӣ ва ватанпарастӣ бошад. Омӯзгори ва унвонҷӯи донишгоҳ дар баробари омӯзгорӣ бояд эҷодкор буда, мақолаҳои таҳқиқотии худро дар матбуот пайваста ба чоп расонанд. Мутаассифона, шумораи зиёде омӯзгоринон дидан мумкин аст, ки ба тақмили ихтисоси худ рағбат надоранд. Рисолати худро на ҳамчун омӯзгор-олими донишгоҳ, балки ҳамчун муаллими мактаби таҳсилоти ҳамагонӣ мебинанд.

Ҳамин талаботи саҳт ба ҳайати олимону омӯзгоринон Донишгоҳ мебошад, ки баъзе ҷавонони дар ҷодаи илму донишноустувор худашон даргоҳи му-

ассисаи илмиро тарк мекунанд ва чунинҳо низ ба назар мерасанд, ки дар як сол як китоб ҳам нахонда, рағбат ба худомӯзӣ ва худтакмилдиҳӣ надоранд ва табиист, ки аз ғайри аттестатсия намегузаранд. Дар ин ҷо ҷои гузашт ва хотирбинӣ нест.

Дар мавриди музди маоши дар нигоҳатон кам, хабар медиҳем, ки аз соли 2012 то соли 2017 сатҳи музди унвондорону қормандони оддии донишгоҳ аз 210% то 592% афзудааст. Чунончи агар музди профессор - доктори илм соли 2012 ҳамагӣ 1840 сомониро ташкил мекард, соли 2017 то ба 4011 сомонӣ афзудааст. Музди қори дотсент (номзади фаҳро) соли 2012, ки ба маблағи 782 сомонӣ буд, ҳоло ба 2501 сомонӣ расидааст, маоши ассистент, ки ҳамагӣ 486 сомониро ташкил мекард, ҳоло ба 894 сомонӣ расидааст ва монанди он. (Дар сурати зарурат метавонем ҷадвали зиёдшавии музди маоши қормандон ва омӯзгоринон донишгоҳро бароятон ирсол намоем.)

Бо муталиаи мақолаи номбаршуда гоҳе шахс дар тааҷҷуб монда аз худ мепурсад "наход ҳамин суҳанҳоро академик Самариддин Каримов навишта бошанд? Охир он кас умре бо ҷомеа, бахусус бо ҷавонон қор карда омадаанд." Академики муҳтарам медонанд, ки як қисми аҳолии Тоҷикистони моро ўзбекинон туркзабонон ташкил медиҳанд ва онҳо ҳамватанони мо мебошанд ва чуноне ҳама огоҳӣ доранд, ба мустаҳкам қардан ва пойдоии дўсти абодии халқҳои тоҷику ўзбек, моҳҳои охир Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Қумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон гаштаю баргашта таъкид мекунанд. Аммо дар мақолаи мазкур чунин сатрҳо ба чашм меҳӯранд, ки ба биниши устод Каримов монанд нестанд: "Дар як донишгоҳи нисбатан хурдакаки Қўлоб 13 нафар ўзбекинон дар вазифаҳои роҳбарикунанда, аз ҷумла Куган Изатуллоев, Тулқун ва дигарон фаъолият мекунанд." Аҷаб аст, ки муаллифи мақола намендананд, ки муҳтарам дотсент Изатуллоев Куган тоҷик мебошанд ва аз ҷониби дигар ўзбекҳову тоҷикҳо дар ишғоли вазифаву мансабҳо ҳуқуқи баробари конститусионӣ доранд. Фикр мекунем устод ин гапҳоро дар ягон ҳолати ғайриоддӣ қарор доштанашон на-

Кўлоб", нашрияҳои дигари дохилу хориҷи кишвар маводҳои муфассале ба таъри расондаанд. Садҳо хатмакардагони ин даргоҳи маърифат ва хушбинии он аз қомебиҳои Донишгоҳи Қўлоб, бахусус ба муносибати соҳиби иҷозатнома (литсензия ва Сертификати байналмилалии сифати Аврупо (Ҷоиза) гардидани Донишгоҳ, ба унвони роҳбарият табрикномаҳо фиристводанд. Ин иҷозатнома ва ҷоиза, ки бо Қарори Ташкилоти байналмилалии Сертификати сифати аврупоии Институти Шведсариягӣ (Донишгоҳи Оксфорди Британияи Кабир) эҳдо гардид, бар пояи саҳми назарраси донишгоҳҳо дар сатҳи байналмилалӣ ва ширкати қормандон дар лоиҳаҳои таълимӣ, чопи мақолаҳо дар маҷаллаҳои хориҷи кишвар дода шуда, мавқеъ, нуфуз ва рейтингҳои Донишгоҳи давлатии Қўлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакиро боз ҳам баландтар гардонид. Ба ростӣ, ноиди гирифтани ин ва пешравиҳои бешумори донишгоҳ дар ҳама самтҳои таълиму тарбия, ба мо номаълум мондааст.

Суҳан бисёр аст, вале зарурияти ҷавобнависӣ ба бисёре аз гуфтаҳои беасосро берун аз ахлоқи нигориши илмӣ мешуморем. Аммо ба дабиринон муҳтарами нашрияи "Пайк" мехоҳем бирасонем, ки хуб мебуд агар пеш аз чопи чунин мақолаҳо, яъне мақолаҳо, ки боиси расидан ба иззати нафси шахсиятҳои мегарданд, далелҳо бар асоси таҳмину гумонҳои муаллиф қарор доранд ва ё як муассисаи калон зери танқиди таҳқиромез гузошта шуда, хонандагони нашрия ба раҳгумиҳо тала дода мешаванд, гузаронидани як таҳқиқоти дурусти журналистӣ муҳим доништа мешавад. Хуб мебуд, агар як муҳбири нашрия ба донишгоҳ ташриф оварда, аз рӯи саволномаи пешакӣ тартибдодаи худ, як-як масъалаҳоро мепурсид; дар намунаи мақолаи мазкур аз масъулони хуҷҷат талаб мекард.

Воқеан, нашрияи "Asia Plus", ҷавоби моро пурра интизор карда буд. Ба идораи "Пайк" бошад, вобаста ба мақолаи устод С. Каримов таҳти №222, аз 05.09.2018 мактуб ва воқуниш равон карда шуд, ки мутаассифона то ҳол чоп нашудааст, то ки хонандагонаш натиҷагирӣ дуруст дошта бошанд.

Раёсати Донишгоҳи давлатии Қўлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ

ЗИЁ АБДУЛЛО: ИН ХЕЛ ДЕВОНАҶО

**АНДАР БАЁНИ НАВРҶЗИ
ЛАГАДХҶРДА**
-Устод, назари шуморо дар бораи Наврӯзҳои пешин хондаем. Перомуну Наврӯз ва рӯиши он имсол чӣ сухани нав мегӯед?

- Дар 1 ғазали наврӯзии камина байте ҳаст, ки ин аст: **Надидам сӯфие наврӯтар аз ӯ, Чӣ худрӯяст мавлонои Наврӯз.** Ва дар боби "Гулбарғҳои кафи бод" байте ҳаст: **Замину осмон гӯяд зи зиндон, Зи озодӣ "Шукуфтани!"** хонда Наврӯз.

Наврӯз шукуфаи худрӯи халқ аст, ки ҳатто солро мешукуфонад, яъне соли навро оғоз медиҳад. Ва бо ин пеши чашми ҳамаи ҷаҳониён мегузорад, ки озодӣ зебоист ва зебӣ аз озодӣ мерӯяд. Агар эътибор диҳем 1 нафар нафари дигареро хандон бубинад ё чеҳрагулгунӣ шод бубинад, мегӯяд: Бубин шукуфтааст. Ё аҷаб шукуфтаи! Ҳамин гуна андешаи озод ҳам вақте мешукуфад, зебо аст. Дил ҳам, ки мешукуфад, зебо аст, хунар ҳам, ки мешукуфад, зебо аст, суҳан ҳам, ки мешукуфад, зебо аст... Ва инҳо ҳам шукуфтани 1 ишқ аст, 1 меҳр аст ва ишқу меҳр озодӣ мезояд. Табиати бузург бо шукуфоии Наврӯзи худ ҳамин зебоии озодиро рӯи каф гирифта ба мо мегӯяд, ки аз худ бируед ва аз худ шукуфед то мисли Наврӯз. Ва мисли ман (табиати бузург) зебо бошед ва зебо зиндагӣ бикунед. Аммо мо инсонҳо аз тарси дарунии худ осмонро сақфи зиндон ва заминро фарши зиндон ва худро зиндони ҷовидон мепиндорем. То ҷое, ки замоне пеш агар касе андешаи худро озодона бигӯяд, меранҷидем ва Наврӯзи худрӯ хар сол ба мо мегӯяд, ки ин ранчиши шумо ғалат аст.

Ва дар давоми умри бисёр дарози худ шукуфоии Наврӯз сарҳадҳои давлатҳои сарҳадҳои ақидавии миллатҳоро торафт бештар ба шукуфтани кашаида омадааст. Лагади помол аз ину он беш дидааст, аммо Наврӯз ин лагадхоро низ бо чеҳраи гул шукуфонда ба дасти лагадмолон додааст, ки агар зиндагӣ зинда мехоҳӣ, бишқуф, ки табииати бузург ба помолу ту аз шукуфтани намемонад.

АНДАР БАЁНИ ГОМОСЕКСУАЛИЗМИ КЛАССИКОН
-Устод Бозор Собир пеш аз маргаш дар газетани СССР навишт, ки Ҳофизу Анварӣю Ҷомӣ гомосексуалист буданд. Фикри шумо...

- Устод ин суҳанашро дар сӯҳбате, ки дар Иттифоқи навишандагон доир шуда буд, гуфта буд. Мавлавӣ дар Маснавий мисрае дорад, ки мегӯяд: «Авлиёро ҳамчу худ пиндоштанд.»

Расидан ба покии сӯфий ё риндӣ низ зинаҳои поксозии дарунии худро дорад. Ин нерӯи поксозии дарун низ рӯянда аст ва агар дар оғоз аз пайи рӯёнда ни он кӯшиш набошад ва дил ба шукуфоии ин дарахти маънавий надода бошад, ин кувва камрӯиш мемонад ё умуман намерӯяд. Ва таги пойи нафс мемонад.

Вақте тӯтии кали "Маснавий маънавий" дар дӯкон калеро мебинад, якбора овоз мебарорад: **Аз чӣ, эй кал, бо калон омехтӣ, Ё чу ман аз кӯза рӯған рехтӣ...**

Мавлавӣ ба тақлид киноя мезанад. Ҳақим Анварӣ, Хоҷа Ҳофиз ва Мавлоно Ҷомӣ ба гурӯҳи 1 дарсадиҳо дохиланд, на ба 99 дарсадиҳо. Инҳо дар андешаи кулл буданд, на чузъ. Агар мисли 99 дарсадиҳо меандешиданд ва монанди онҳо, ҳар амале рост ояд, мекарданд, ба 1 дар-

Зиё Абдулло аз он хайри шоирони тоҷик аст, ки дар солҳои 70 бо як сабки навгӯнаи худ пой ба майдони адабиёт монд. Зиё Абдулло ҳамчунин бо изҳори назарҳои фарқкунанда ва гоҳо баҳсбарангезаш дар бораи масоили мухталифи ҷомеа маъруф аст. Дар як мусоҳибаи ихтисосӣ Зиё Абдулло дидгоҳояш ба зиндагиро ба таври муфассал шарҳ дод.

садиҳо намерасиданд. Анварӣ дар қасидае сабаби аз бом ба замин афтоданаширо мегӯяд ва чандсад сол пеш аз Нютон ба хулосаи Нютон меояд. Ҳофизии покзабон дар умри худ аз сӯғи фарзандони мурдааш набаромадааст. Сӯфие чун Ҷомиро дар паҳлӯи лутбозон гузоштан низ аз норазидагист. Яқдарсадиҳо дар бораи ганҷи хузур (зершуур), рӯҳи баланду поки инсонӣ меандешиданд, яъне аз ҳамон пиндори нек (ё худ) ва бад, ки дар ҳар одам ҳаст, яъне аз ҳамон 2 гавҳаре, ки Зартушт онҳоро оғози зиндагӣ медонад. Агар даруни пиндори бад бошӣ наметавонӣ пиндори некро бубинӣ, аз даруни чунин пиндори торик чӣ гуна метавон ҷомеаро ба рӯшаниӣ бузург хонд? Рӯшноӣ рӯшноист ва торикӣ торикӣ! Ва то ҷовидон чунин. Ҳам дар Авасто, ҳам дар Таврот, ҳам дар Қуръон барои гомосексуалҳо сангсорро сазовор дидаанд.

Он бузургоне, ки устод Бозор ном мебаранд, аз хурдӣ Қуръонро аз ёд кардаанд ва дар хонадони пок ба дунё омадаанд. Яъне, тухмаи покандешӣ дар дили онҳо кошта шудааст ва ҳеч имкон надорад, ки аз ин рӯшноӣ ба он зулмат, аз ин поки ба он ифлосӣ рафта бошанд.

Имрӯзо ҳам аз телевизиони эронии Америка ва ҳам Афғонистон тафсиригари Қуръон андешаеро изҳор медоранд ба ин маънӣ: "Исломо 1400 сол аст, ки аз Қуръон қач мебаранд". Яъне, мутаассибон аз ҳамон оғоз ба роҳи фитнаи худ рафтаанд ва асли маънии Қуръонро ба 1 сӯ гузоштаанд. Агар ба "кофир"-кушиҳои бисёр бераҳмонаи онҳо сар карда аз асри 8 то имрӯз як нигоҳ кунед, фитнаи мутаассибонро рӯшан мебинед. Ҳангоме мутаассибони мазҳабӣ чунин кореро карда тавонистаанд, ба ину он аз ину он роҳ тўхмат задан дупула кор аст. Ҷомеа на аз дин ва на аз дӯзах тарсида аз пайи онҳо меравад, ҷомеа маҳз аз фитнаи мутаассибон метарсад ва аз ҳамин тарс худро ҳам фаромӯш мекунад ва дарёи шуда ба ҷанг медарояд ва хуни мисли худро мерезад ва то рафт ваҳшитар мешавад. Дар ҳама замонаҳо мардони шарифе буданд, ки ҷомеаро ба сӯи поки мекашиданд ва ҳанӯз мекашанд, аз ҷумла, агар устод Бозор бо ин суҳанҳои дурушт ҷомеаро мехоҳад поксозӣ кунад, камина дар достони "Фариштаҳои орзу", ки миёни солҳои 1983-89 навишта ва дар китоби "Фурӯғ", ки соли 1990 чоп шудааст, дар "Нузули аввал" чунин байтҳоро нигоштааст, ки даввати сӯфиёна ба сӯи рӯшноӣ ва покизагист ҷомеаро:

**Ба ирфон, ки рӯи замин
чо намонд,
Ба сад раҳ ба сӯи фалак
по бимонд.
Ба гардун расидан намонд саҳл,
Ки роҳе расонад ба ҷонгоҳи қаҳл:
Ба уммеи он ки ба якборагӣ,
Фурӯ монанд одам зи хунхорагӣ.
Худоро зи чархи
барин вокашонд,**

**Даруни дили одамонаш
нишонд:
"Ки хунрези одам ба
дайри ҳавас,
Чу хунрези яздонӣ пок асту бас,
Касе гар касеро кушад дар ҷаҳон,
Худоро кушад боре ӯ бегумон..."
Дарего ҷаҳолат ҳамон
буду санг,
К-аз ирфон нарӯяд бар ӯ
тухми нанг...**

Сукрот беш аз 2500 сол пеш чунин андешид: "Чаро ман касеро бикӯшам, ки на мешиносамаш, на маро дидааст, на хонадони маро шинохтаву на озоре расонда аст!" Ва аз майдони ҷанг берун рафт. Давоми дуним ҳазор соли баъд чанд кас чунин кард? Фарқи яқдарсадиҳо дар ҳамин. Яқдарсадиҳо андешаеро меофаранд, ки 99 дарсадиҳо онро садсолаҳо ва гоҳе ҳазорсолаҳо мегардонанд ва заминаи рӯиши он ки омода шуд, на танҳо қабул мекунад, ки фаъолона ба роҳ ният мемонанд, албатта бо ҳидоятӣ яқдарсадиҳои нав.

**АНДАР БАЁНИ РҶДАКИИ
КОФИР**
-Дар ҷое гуфтаед, ки Рӯдакиро кофир ва ҷамеъи шоиронро дӯзахӣ хондаанд ва бо ин мисраҳо посух додед:
**Рӯдакиро чун бигуфт ӯ:
- Кофар аст!
Мағзи ночунбон аён
дидам, бале:**

**Буд ҳампаҳлӯи ман ҳоло танаш,
Зехни ӯ дар рӯзгори ҷангалӣ!
Дақиқтар, ин тўхматро аз
кӣ шунидед?**

-Тамоми мутаассибони ҷаҳон ҷавоби ин саволанд. Ва 99 дарсади мардуми дунё, ки шикамандешанд, хоста ё нохоста, доништа ё надоништа армияи ин ҳизбанд. Новобаста ба замон. Ҳам яқдарсадиҳо ва ҳам 99 дарсадиҳо дараҷаҳои зина ба зинаи худро доранд ва он вобаста ба бедории дарунии ҳар кадоми онҳо, яъне ҳар кадоми мо. Ин ҷо ҳам яқдори, ҳам 99 дарсадиҳо ба нағз ва бад ҷудо кардан хатост, бе ин он намезояд ва бе ин он паҳшу паҳн намешавад. Даруни ҳар кадоми мо низ ҳам яқдарсадиҳо ва ҳам 99 дарсади амал доранд. Ва бозгӯяш далели зиёди таърихист. Дар поре аз камина омадааст:

**Мардум
Ҷамшедро бо биҳиште, ки офарид,
600 сол озид
Ва нозид,
Аммо ба арра кашид...
Заҳҳокро
Агарчи гули мағзи ӯро меавборид,
1000 сол хобид
Ва тобид
Ва ба кӯҳ пеш аз Исо бисалибид...
Оё
То имрӯз боре аз худ пурсид,
- Ин каму беш чиро?!**

Инҳо 1-2 кас ҳам нестанд, ки номашонро бипурсед ва озодандешӣ низ роҳи ин пурсишро носавоб медонад.

**АНДАР БАЁНИ АДАБИЁТИ
МАҲАЛЛӢ**
- Адабиёти имрӯзи Тоҷик миллист, ё маҳаллӣ? Маъри-

фати хонанда агар Миллӣ нест, Давлати Миллӣ бақо надорад! Дуруст?

- Гавҳари адабиёт ва андеша, аслан, инсонист, на маҳаллӣ, на миллӣ ва динӣ-мазҳабӣ ва на замонаӣ. Барои мисол, дар замони Зартушт чӣ дин буд ва ӯ чӣ дин овард, ё Буддоду Маҳовира ё Сукроту Афлотун дар ҷомеае рӯидаанд, ки динашон дигар буд, аммо андешаи солими онҳо то имрӯз барои инсонҳои зиндаи ҳамаи миллатҳои мавриди қабул аст. Ва динҳои баъд аз Зартушт Буддо аз ин андешаҳо фаровон истифода кардаанд...

Зиндагии зинда чунон ки худро новобаста ба мазҳабе офаридааст, ҳамин гуна андешамонди бузургро монанди худ, новобаста ба мазҳаби рӯзгоришон, мезояд ва ҷароғи охири туннелро ба дасти онҳо медиҳад. Ихтироъкорони бузург низ дар ин шуморанд. Боқимондаҳошон дар сафи армияи 99 дарсадиҳо мондан мегиранд, новобаста ба замон. Инҳо ба нафъи худ гардонандаи офаридаҳои яқдарсадиҳоанд. Ҷисманд, ки ҷон бувиши худро яқдарсадиҳо бо восити онҳо зухур медиҳанд.

**Довоу ҷаҳоннавозии ӯ,
Ковоу қабилабозии ӯ.**
Давлати миллӣ, давлати исломӣ, давлати демократӣ... номоянду бас. Аввал инсонҳо ва миллатҳо будаанд, баъдан давлатҳо ва динҳо ба миён омадаанд. Албатта нисбат ба яқрангӣ рангинӣ ҳам зеботар ва ҳам подортар аст. Мисли гулистон. Ҳамон тарзе ки Ҳуқуқи башари СММ ва Сарқонунҳои давлатҳои ҷаҳон пешниҳод кардаанд ва оҳиста-оҳиста ҷорӣ шудан доранд. Рӯиши табиёро, ки мутаассибон ҳазорсолаҳо вайрон кардаанд, дар 1-2 садсола дуруст кардан душвор.

АНДАР БАЁНИ ШОВИНИЗМ
- Тоҷик, ё тоҷикистонӣ? То замоне ки ба ин суол посух наёбем, Миллат намешавем. Миллат на таҷаммуи ҳамзабону ҳамлаҳзаву ҳамхунҳо, ки болотар аз ин аст, яъне ҷамеъаи ҳамфикрҳо, ватанпарвардаву ватанпарастон. Дар Амрико чӣ касе, ки ҳаст, худро амрикоӣ меномад. Аммо дар мо ин нест. Чаро?

- Асоси миллатчиғӣ (чунон ки маҳалчиғӣ) тарс асту заифии ботин. Камина бар ин андешаам, ки сабаби асосии аз Миср ронда шудани яҳудиён ҳамин шовинизми онҳост ва бо ин чӣ азобҳое, ки ба сари халқи худ оварданду овардан доранд. Онҳо аз дари ҳамин тарс миллати худро баргузида ҳам эълон кардаанд. Хуни модарро гавҳари миллӣ шумурданашон низ аз ҳамин дарича, вагарна бе хуни падар кучо фарзанд будааст? 50 ба 50 шумурдан хуб аст, боз илми дақиқ чӣ гӯяд. Аммо илми нав аз чизи наво ҳам хабар медиҳад, ки ин аст: "Дар таркиби зан чунин имкон ҳаст, ки агар яке замин бе мард монад, батни зан худро худ метавонад ҳомила кунад". Шояд. Ва шояд ин хулоса аз он рӯида бошад, ки ними тани зан ҳуҷайраҳои мардона дорад, ними тани мард ҳуҷайраҳои занона. Аммо мард бачадон надорад.

Аз табори дигар шох ё президент шудан ҳам дар таърих нав нест. Масалан, пеш аз инқилоби октябр ҳамин ки аз наздикии мурдани шоҳи Россия бон-

ги хатар мезаданд, аввал доираи дарбори Фаронсаву Олмону... дар тараддуди шоҳинавҷӯӣ барои Россия мешуданд. Имрӯз, ки дар дунё миллатчиғӣ рӯ ба рушд аст, дар ин бора андешидан бад нест.

АНДАР БАЁНИ "ТОҶИКӢ, Ё МУСУЛМОН?"
- 86 сол муқаддам суоли "мусалмонӣ ё тоҷикӣ?" миллати қафокашидаи моро аз Бухорову Самарқанд ва сарзамини аждодӣ маҳрум кард. 85 сол баъд низ ба назар мерасад, ки ин фоҷиа идома дорад. Эҳсос мекунед?

- Албатта! Пояи талвосаи чунин кӯшишҳо низ тарс аст. Дар ҳар миллате ин тарс зиёдтар аст, он миллат бештар мекушад, ки "бор"-и худро ба дӯши дигарон афканад ва аз ҳисоби шумори онҳо ба шумори миллати худ бифаъояд, ин ҳам навъе аз таассуб аст, ки на ба нафъи инсон аст, на ба нафъи давлат ва на ба нафъи он миллат.

- Шӯравӣ дар ҳамаи соҳаҳои ҳаёт қаҳрамони зинда дошт, мисли Миралӣ Маҳмадалиев, Абдуғафур Самадов... Имрӯз қаҳрамони зинда дорем, ки насли ҷавон пайраваш бошад?

- Қаҳрамонсозӣ ҳам аз рӯзгори пешин мерос аст. Як ба "Шоҳнома" дуруст нигаред, рӯшан мебинед. Ҳанӯз дар ҷаҳон ин равиш зинда аст.

- Имрӯз паспорти дилхоҳ ҷӯғиро тафтиш кунед, навиштаанд: Миллатш Тоҷик! Агар ҷӯғӣ Тоҷик бошад, пас фарқи ману шумо аз ҷӯғӣ дар чист? Ҷӯғӣ-Тоҷик, ки имрӯз дар дохилу хориҷи Тоҷикистон обрӯзи мост...

- Дар китоби "Ҷомӣ Симурғ"-и камина байте ҳаст: **Ҷаҳон ҷӯғиеву бар ҷӯғӣ бихандад, Чӣ ҷӯғие худро дида ҷӯғӣ.**

Мутаассиб дар ҳама миллат ҳаст. Мутаассибони тамоми дунё қаҷандешанд. Ва бо қаҷандешӣ мехоҳанд худбини (эга)-и худро ба намоиш гузоранд, доништа ё надоништа. Онҳо "Маёзор мӯре, ки донакаш аст"-и авестоиро фаромӯш кардаанд. Онҳо аслан аз рӯшноӣ метарсанд, ки яке ошкор нашавад, чунон ки мутаассибони даруни ҳар одамӣ ҳам чунин амал мекунад.

- Баҳамноҳи соли 1990 мучирими ҷанги граждании Тоҷикистон буд, ё на?

- Буд, аммо заминааш дар даҳсолаҳои пешин омода шудааст.

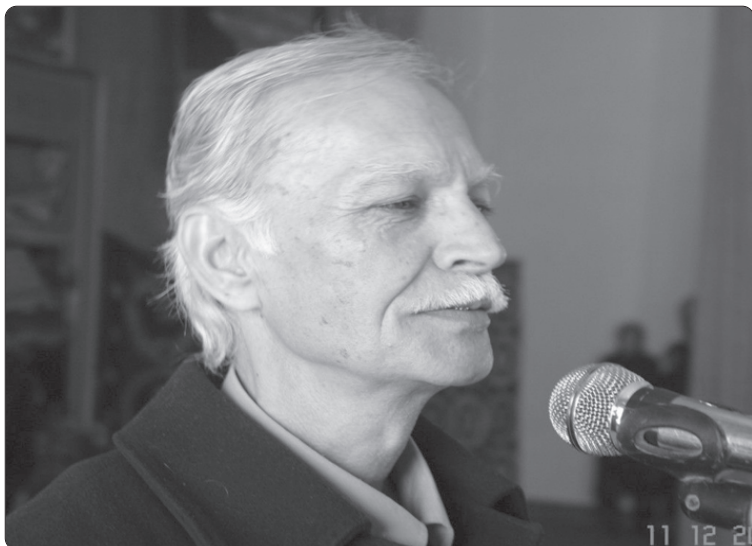
- Ҷонибдори ҳукми қатл ҳасмед?

- Қатли касе, ки нобилиғеро таҷовуз мекунад, доду адолат аст, албатта пас аз 2-3 ҳафта дар майдон гузоштан, ки раҳгуздор ба рӯшан туф кунанд. Беҳтар, ки баъди ба майдонгузори ҳукми якумрӣ дода шавад. Ҳар касе, ки ба чашми лоубол ва маъсуми нобилиғ боре нигаристааст, маро мефаҳмад. Боқияшро ба ҳукми қонун ва зиндагӣ супурдан беҳтар.

АНДАР БАЁНИ ҶАСОРАТИ МУЛЛО
- Чаро интеллигенсияи Тоҷик тарсолуда аст? Ҷасорате, ки зиёи Тоҷики Шӯравӣ дошт, имрӯз нест. Ба гуфти дигар, ҷасорате, ки ҳоло мулло дорад, шояд зиёӣ надорад. Зиёӣ ҷасорат дорад: ҷасорати маҳал...

- Дар романи манзуми камина "Лонаи урғи арвоҳ", ки соли 1995 навишта ва соли 2003 чоп

ДАР ТАЪРИХ КАМ ҲАМ НЕСТАНД...



шудааст, бобест бо номи "Дар сӯҳбати олимони". Дар ин боб 36 нафар (ҳар кадоме) фикри худро оид ба сарчашмаи ҷанги шаҳрвандии мо изҳор мекунад. Андешаи нафари 26-ум метавонад ҷавоби ин саволи Шумо бошад:

- То зиёӣ боли дониш боз кард,
Чун уқоб андар баландӣ ноз кард.
Боли худро он қадар дид устувор,
Ки Замиро дид мисли барра хор,
Чанги худро бар Замин зад аз ҳаво,
То бубардорд Замиро бар ҳаво,
Буд замини ӯ ҳамин фарҳанги халқ,
Дид чангаш-канд ҳангу манги халқ,
Мекашид ӯро зиёӣ сӯи чарх,
Чун Замин бар тири худ зад халқ чарх...
Мақсади ҳам дарнаббиду гусехт,
Хуни ҳам з-ин рӯ ба мисли об рехт.
Ин галат садсолаҳо монд устувор,
Нарм бояд чун фалак ронд устувор...

АНДАР БАЁНИ ДУЭЛ ВА ЗИЁЙ

- Дар Аврупои то авоили асри 20 асилзодагон-интеллектуаленсия барои 1 ҷарфи хато (таҳқиқ не!!!) муддаиро ба дуэл даъват мекарданд. Миллате, ки интеллигенташ барои ҳифзи шарафи худ ба дуэл намеравад, оқибат надорад! Дуруст?

- Дар паси ҳама гуна бозиҳо мутаассибон меистанд ва ҳар киро лозим донанд ва барои мақсади онҳо садд бошад, бо роҳи кашидан ба ҳар гуна бозӣ, аз байн мебаранд. Дар Фарб "кофир-бозӣ"-и онҳоро зиёиёне мисли Болтазар Коссо ошкор кард ва чеҳраи воқеии мутаассибонро кушод, аз ҷумла, устухони кӯдакони навзодеро, ки манашаҳо мезоидаанд ба чоҳ мепартофтанд, яъне фосиқиву фоҳишагии даруни калисоии мутаассибонро. Ва ин сабаб шуд, ки давлатҳои ғарбӣ калисохоро зерӣ назорати саҳт биғиранд, динро таҳқиқ кунанд... Аммо мутаассибонро аз дар биронӣ аз тиреза мебароянд ва дуэл ҳам яке аз бозиҳои буд, ки аз тиреза даромада, пиёда карда буданд ва бо ин роҳ хело қасорно ба марг супурданд. Чомеа интизори бод аст, бод, ки додӣ одоби чомеагӣ мешаваду меравад. Императори Россия шояд дарёфт ва ба ҳамин сабаб манъи дуэл кард.

- Худи Шумо омодаед, ки ба дуэл равед?

- Синфи 9 мехондам, дар саҳроии пунбазор якеро ба дуэл даъват кардам, бо истифода аз каллимаи "дуэл". Хонандагони синфи 11 низ он чо буданд, якбора хандиданд. Ҳоло хотираи хандабарангезест.

АНДАР БАЁНИ ШАЙТОНИ САРОИ КАЪБА...

- Зиёӣ бояд қувваи прогрессивӣ бошад. Хонандаи солҳои

90-ум суҳанрони Шуморо дар пленуми Иттифоқи нависандагон дар бораи зиёӣ, ки бо сарлавлҳои "Зиёиён оё рӯшандиланд?" хуб дар хотир дорад. Имрӯз дар бораи зиёӣ чӣ мегӯед?

- Дар китоби камина "Бодгиреҳ" чунин шеърҳо ҳам ҳастанд, ки соли 2006 ба нашр расидааст: Зиёи мо дар раҳи миллат

3 истгоҳ дорад:

Яке маҳал,
Дигар унвон,
Седигар чатан.

Раҳ ба раҳ башар низ мегӯяд,
Ба хотири он 3.

Муллои мо низ дар тариқати Худо

3 истгоҳ дорад:

Яке чономоз,

Дигар сари хони мардум,

Седигар чатан.

Гаҳ-гаҳ миллат низ мегӯяд-

Ва аҳли ислмо дар назар дорад,

Яъне, пеш аз ислмо ӯ бузина

будааст...

Ва ин суҳан дуруст аст, ки мегӯянд: Миллате, ки ба худ меҳандад, миллати зинда аст!

Яъне дар рӯиш.

- Дар 1 рубоие мегӯед,

"...Шайтони сарои Каъбаро санг зананд". Манзуратон чист?

- Рубоӣ чунин аст:

Дар косаи хуни халқ нон ранг зананд,

100 ақли ҷавон ба наштаву банг зананд,

Шайтони дили хеш навозанд ба меҳр,

Шайтони сарои Каъбаро санг зананд.

Ҳадаф ҳимояи мағзи зинда,

ганҷи ҳузури бузург, чашми бинои ҷавонон ва наврасон аст, ки онҳоро ба сӯи зиндагии зебо, созанда ва офарандаву осоиши бофаросатона мебаранд. Ва дур бурдани онҳо аз фитнаи мутаассибон аст. Ин мутаассибон дар умри сарашон яксӯзан на офаридаанд, аммо ҳамеша созандаву офарандаҳоро кофир хонда, чомеаро ба бутлоқ кашондаанд.

АНДАР БАЁНИ РАШК-БАДТАР АЗ СИФИЛИС

- Созмонҳои хориҷӣ барои ҷилавгирӣ аз афзоиши миллатҳои "ҷаҳони савум", ба вежа, осеиҳои мусалмонтабор, ки барои эшон "аборт" баробар ба қатли фарзанд аст, аз гунаи дигари таблиғ кор гирифтаанд: Гендер ва эмансипатсия меомӯзанд бонув тоҷикро. Ҳадафи аслии ва усули ин созмонҳо якест; халал ворид намудан ба фарҳанги табордорӣ! Барои дилхоҳ хориҷии мубаллиғи Гендер иззати шавҳар бадтарин гуноҳ аст! Ба нафаре, ки бо фарҳанги эмансипейш аз наздик ошност: Аврупову Амрико 2 фиребхӯрданд, ки ҳаманиро меҳоянд қубҳи зодашонро сари олами савум бор кунанд. Ва он 2

хато ин аст:

1. Фарҳанги бараҳнагӣ, ки ба думбалаи худ 1001 марази ҷинсӣ бо шумули сифилису СПИД оварда буд.

2. Гендер, ки ба гиреҳи ҷамъият ва барҳамрезию оилаҳо расонида.

Фикр мекунам, бонувоне, ки ба сиёсати Гендер дода шудаанд, бояд донанд, ки паси грантҳои ҳангуфти ғарбии гендерӣ даре истодааст. "Панири ройгонро танҳо дар мушқ-аппак мегузоранд". Ё не?

- Эпидемияи дигаре ҳам ҳоло рӯ ба рушд аст ва ин на камтар аз СПИД бало зоидан дорад. Хосса, дар хонавайроншавӣ ва он сабаби рушди СПИД ҳам шудан дорад ва номи он "рашк" аст.

Ошо, ҳақими асри 20 Ҳинд бонги хатар зада буд, ки "дар Ҳиндустон камбағалон аз ӯҳдаи кӯдакони баромада натавониста, фарзандашонро ба одамхӯрон (канибал)-и он чо мефурӯшанд ва онҳо низ меҳаранду фарбеҳ карда, кушта меҳӯранд, мисли барра". Баъдтар маълум шуд, ки одамхӯрҳои воқеӣ миёни миллатҳои дигар низ будаанду ҳастанд.

Мисли ҳама чиз Гендер ҳам 2 паҳлу дорад. Фарҳанги бараҳнагиро низ фоҳишаҳои Аврупову Америка зидди фосиқони ҷаббори худ алам карданд, яъне, даруни 99 дарсадиҳо 1 нава мубориза. 99 дарсадиҳо ба ҳама кори то имрӯз шиносу ношинос рафта метавонанд.

- Иддае аз муллоҳои бесаводи мо номҳои тоҷикиро маҷусӣ мехонанду фаҳр аз исмиҳои арабӣ доранд ва ор аз тоҷикӣ...

- Аз рӯҳу дилашон ҳанӯз сояи ҳамон тарсе дур нашудааст, ки арабҳо борҳо бадтар аз Чингиз ба сарашон афканда буданд.

АНДАР БАЁНИ ПЕЧИДАГ-ҶИИ ЗИЁ

- Чаро мураккаб менависед? Зиёе шундаам, ки мегӯянд: "Зиёе файласуф аст, на шоир. Чунки шеъри ӯро намефаҳмам". Пас барои кӣ менависед?

- Ин суҳани онҳоеанд, ки асарҳои адибони аз мактаби классики адаби нагузашта, нависанда, ё шоир шударо хондаанд. Шеъри онҳоро мехонанд ва аз рӯи ҳамин фаҳмиши сода шеъри зиндари инкор мекунад. Вақте шеъри зинда гуфтам, тамошои 1 видеофилм пеши назар омад, ки дар он олим обро бо илм ва дастгоҳи имрӯза тадқиқ мекунад. 1 олим дар 3 чо аз 1 биринҷ ва аз 1 об меандозад. Ҳар саҳар мебиёяд пеши чоми аввал, зебо салом медиҳад, зебо аз ҳолаш мепурсад. Пеши чоми дувум меравад, обро дашном медиҳад. Вақте пеши чоми савум меравад, хомӯш 1-2 дам нигоҳ мекунад ва пас мегардад. Пас аз 10 рӯз мушоҳида мекунад, ки биринҷ об дар чӣ аҳвол аст. Биринҷи чоме, ки салом додаву бо забони ширин ҳолашро мепурсид, зинда шуда ба рӯйидан даромадааст. Биринҷи чоми дувуму савум ба мурдан ва пӯсидан рӯ овардааст. Мо аз кӯдаки шундаем, обро дашном дихӣ кӯр мешавӣ. Тадқиқоти олимҳои ҷопониро шундаам, ки мегуфт: - Агар обро дашном дихӣ, ранги одами ранҷида рӯяшро турш мекунад. Аммо вақте суҳани хуш мегӯӣ, табассум мекунад. Хуб, ман ҳаминро гирифта, масалан, 1 пора шеър кардам:

Агар об мирод зи дашномӣ мо,
Шавад зинда аз нав зи ҷарфи дуруст,
Тани мо, ки беш аз 90 бошад об,
Чӣ миқдор зори нақу гуфтугӯст.
Чӣ пиндору гуфтору рафтори бад,
Ки мо ҳар нафас бар сари ҳам ниҳем.
Ва шояд,
К-аз ин мурдазорем, не зиндазор.
Сабо гар наварзад, ҳама чон дихем!

Хуб, инро кадом хонанда мефаҳмад? Аввал ин ки ӯ он видеофилми мазкурро дида аз дашном мурдан ва аз навозиш зинда шудани обро дарёфта бошад. ? бояд дониста бошад, ки вучуди мо беш аз 90% об аст. Ва мушоҳидаи шоиронаро аз илми санъати суҳан дарёфта бошад, ки обу хоки дунёро бо оби вучуди мо ҳамчун истиора оварда, фаҳмад. Каси аз лутфи суҳан пай набурда, ин муқоисаро чӣ гуна дарёбад? Дар мисраи охир меғӯям, ки "Сабо гар наварзад, ҳама чон дихем!". Сабо шамолест, ки ҳамаро мешукуфонад. Яъне, нафаси зиндаи табиат сабо аст. Яъне, пиндори неки табиати бузург, сабо аст. Ва баъд дарёбад, ки ӯ дар 1 рӯз чанд бор ба пиндор, забон ва рафтораш амали дашномхез мекунад. Ва чанд бор амали нек мекунад. Худро 1 бор тадқиқ кунанд. Баъд мефаҳмад шеъри моро. Албатта "нафаҳмиданҳо"-и муғамбирона ҳам кам нест. Барои муқоисаи 1 мактаби адабӣ 1 мушоҳидаи худамро меорам. Шеъри устод Рӯдакӣ шеъри зиндатарин, заминӣ ва кайҳонӣ ҳам аст. Шеъри ҳақим Фирдавӣ ҳамчунин, Шаҳиди Балхӣ, Дақиқӣ, Носири Хусрав, Низомии Ганҷавӣ, Хайём дар ҳақин равиш аст. Вале аз Санови Аттору Мавлавӣ боз 1 ҷаҳони дигари маънавиёт кушода мешавад ва ин кашола шуда, мебиёяд то Ҳофизу Чомӣ. Ва баъд аз он дар адабиёти мо мактаби бедилӣ кушода мешавад. Агар то Чомӣ 1 пойи адабиёти мо устувор дар Кайҳон бошад, баъд аз Бедил ҳар 2 пойи адабиёти мо ба замин мефарояд. Адабиётимон ба тадқиқи зиндагии заминӣ, ба кӯчаҳои тангу тори заминӣ мебарояд ва ба нолаҳои заминӣ мепечад. Ва то чое мебиёяд, ки Нимо шеъри ноларо ба шеъри нимо пайваст мекунад. Ана ҳамин омӯзиши қариб 50 соларо ман 1 шеъри хурд кардам ва он шеър ин аст:

Ё Нимо,
Кирмиҳои ноларо зи себи "вожаҳо"-и ту
Ба ростӣ "бояд шуст".
То бӯи тозарӯи зиндагӣ диҳанд,
На тафи зиндагӣ ганди мурдобкаш.
Чӣ вожаҳои дили шоирон,
Ки зерӣ сояи дили вожаҳои ту
Пӯсидаанд.
Чунон ки 300 сол,
Дар сояи вожаҳои Бедил.
Зеро агар Бедил Зардушту Буддохон низ буд,
Инон,
Танҳо Зардушту Буддохуш хонданд...

Яъне, ман бо ин 1 пора шеър баҳси навро дар шеър кушодам. Ва андешаи ҳам шоирони мо, ҳам шоирони Эрону Афғонистонро ба баҳси зинда даъват кардам. Барои он ин чо "вожа" ва "бояд шуст"-ро дар нонунак гирифтаам, ки Сӯҳробӣ Сипехрӣ, "вожаҳоро бояд шуст"- мегӯяд. Бо ин симои Нимо ва Сӯҳробӣ Сипехрӣро ҳам ба баҳс кашидам. Ва агар 300 соли шеъри дар пайравии Бедил гуфтаи шоирони баъд аз Бедилро муқоиса кунем, воқеан ҳам инҳо дар пояи Бедил гуфта натавонистанд. Хонандаро чи умре лозим бошад, то инҳоро бихонад ва мушоҳида кунанд. Ва

мушоҳидаи ман оё дуруст аст, ё нодуруст, бигӯяд, исбот ва ҳукм кунанд, ки шоирам, ё ношоир? Онҳо Мавлавиро ҳам намефаҳмад, пас, аз нигоҳи онҳо Мавлавӣ ҳам шоир нест?

Ҳафтаи гузашта, давоми 3-4 рӯз, дар барномаи "Чурбуза"-и шабакаи "Чем классик"-и эронии Америка, олимони равоншинос дар мавзӯи "Таҷовуз" изҳори ақида карданд. Камина соли 1997 достоне бо номи "Таҷовузи нур" навиштаам. Сӯҳбатро гӯш мекардаму поре аз андешаҳои он достонро мешундаам.

АНДАР БАЁНИ АЛФАВИТИ ФОРСӣ

- Чаро мунаққиде дар сатҳи Белинский, Писарев ва Чернишевский имрӯз надоред, ки хирмани адабиётро бод диҳад, сараро аз носара чудо кунанд? Ё хотирбини шарқиена ба ин монте аст?

- Ҳамчунон, ки хонанда завқ дорад, нависанда низ завқ дорад. Завқи нависандаи худодои парваршиёфта ҳаст ва завқи ҷорӣ ҳаст. Дар бораи "Хотирҳои сайёд"-и Тургенев суҳанҳои Белинскийро хондам, ки мегӯяд: "Тургенев бо ин асараш ба адабиёт аз паҳлуе назар афканд, ки то имрӯз дар адабиёти рус ату аз он паҳлу нигоҳ накарда буд". Хуб, барои он ки ҳамин гапи Белинскийро рӯшан фаҳмед, бояд адабиёти русро нағз хонда бошед, дурбин дошта бошед. Оне ки Толстой, Гогол, Шедрин, Пушкин, Лермонтов ва Чеховро нахонда бошад, бе дурбин соҳати калонро чӣ хел мебинанд? Дар дурбин фақат ҳаворо мебинанд. Барои мунаққиде лозим аст, ки адабиёти дунёро хонда атува он вақт муқоиса карда тавонад.

Бо қариби романи "Сароб"-и Абдулло Қаҳҳорро хондам, ки солҳои 1930-34 навишта шудааст. "Сароб"-ро бо насри то имрӯза Тоҷик дар андешаам бо адабиёти ату шӯравӣ ва... муқоиса мекунам. А.Қаҳҳор воқеаҳои то соли 30-ро тасвир мекунад. Агар хира-хира тобиши босмаҷиҳо, хира-хира намудани хизматгорҳо, қулҳо ба чашм наояд, хаёл мекунад, ки ин роман солҳои 80 гуфта шудааст. Мунаққидони мо аксар навиштаи нависандаро мухтасар нақл мекунанд. Хандаовар аст ин.

- Гурӯҳе аз аҳли илм бар онанд, ки Тоҷикистон бояд хатти форсӣ гузаранд. Дар ҳолати гузаштан чӣ суду зиёне мебинем?

- Зарари бисёр мебинем, нисбат ба фоидаам. Ба чӣ далел? Аввал ин ки чомеаи калони Тоҷикистонро аз 1 даричаи бузурги рӯшноӣ маҳрум мекунам. Дигар ин ки имрӯз дар мактабҳо хатти форсиро омӯхта истодаанд. Бигзор ҳардуашро омӯзанд. Ва ин хатти кириллӣ барои омӯзиши ҳам забони русӣ ва ҳам англисӣ мувофиқтар наздиктар аст. Бо ин хат ҳаммаи овозҳоро навиштан метавон. Ва дигар ин ки тафаккури пешрав имрӯз бо хатти форсӣ ба чиҳо бархӯрд мекунад? Ва агар аз даричаи забон ва ату, ки илми бисёр пештозро дар бағал дорад, ба роҳ барояд, ба кучо мерасад? Инро хонанда бояд худаш андешад. Бисёр аҷиб аст, ки муҳаққиқони Фарб, хатти форсиро баъд аз ату забони худашон, омӯхтаанд. Аммо адабиёти моро борҳо бехтар аз мунаққидони мо, адабиётшиносони мо ҳам мешиносанд, ҳам таҳлил мекунанд. Пас ин чо хат чӣ нақш метавонад бозад? Андеша, завқ, дониш, биниш ва дил таъйинкунандаи қадами пешрави чомеа аст.

(идома дорад...)

СУХАНРОНИИ

ректори Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ, доктори илми физика ва математика, профессор, узви Вобастаи АИ ҶТ Абдулло Ҳабибулло дар расми ифтитоҳи муҷассамаи устод Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ

Меҳмонони гиромӣ! Ҳамдиёрони азиз!

Ба феҳристи санаҳои таърихи кишвари соҳибистиклоли Тоҷикистон шомил гардидани 22-юми сентябр ҳамчун Рӯзи Рӯдакӣ шаҳодати арҷгузорӣ ба таъриху фарҳанг ва адабиёти пурғановати миллати тоҷик, тадбири ҷиҳати боло бурдани ҷойгоҳи қофиласолори шеърӣ Аҷам, Маликушшуаро Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ дар миёни ҷомеа ва дар амри шинохти бештари насли ҷавон аз осори ин шоири тавоно мебошад, ки дар партави сиёсати фарҳангии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои муаззами миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон амалӣ мегардад.

Воқеан ҳам, имрӯз мо аз баракати Истиқлолияти давлатии Тоҷикистон имкон пайдо кардем, ки ба афқору пайкори абармардони илму адаб, таъриху фарҳанги оламшумули гузаштаи худ арҷ гузошта, номашро зинда нигоҳ дорем, ки дар садри онҳо устод Рӯдакӣ қарор дорад.

Устод Рӯдакӣ натавоҷи поязгори адабиёти тоҷику форс, Одамушшуаро, султони шоирон, қофиласолори шеър ва соҳибкирони шоирӣ, балки рамзи бедориву худшиносӣ ва истиқлолхоҳӣ, инчунин рамзи ҷовидонаи адаб ва фарҳанги миллати кӯҳанбунёди тоҷик мебошад ва мо насли имрӯза ҳаминак муваззафем, ки бо шинохти ҳақиқии асолати таърихӣ барои рушду пешрафти кишварамон аз осори гаронбаҳои аҷдодонамон сабақ гирем ва роҳи минбаъдаи давлатдорӣ навини тоҷиконро муайян созем.

Рӯзи Рӯдакӣ на танҳо иди бузургдошти сардафтари адабиёти оламгири тоҷику форс, балки иди мероси адабию илмӣ, фанӣ ва ахлоқии беш аз ҳазорсолаи тоҷик, рӯзи ифтихор аз камолоти тамаддуни миллии мост.

Мақтаби бузурги шоирӣ, ки устод Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ ҳанӯз беш аз ҳазор сол пеш ба мерос гузошта буд, ҳоло ҳам побарҷост ва тӯли садсолаҳо шоирони тавоное чун Абӯлқосим Фирдавӣ, Саъдию Ҳофизӣ Шерозӣ, Бедилу Садриддин Айний, Мӯъмин Қаноату Бозор Собир, Лоик Шералӣ ва амсоли инҳо аз он мактаб сабақҳо бардоштаанду хоҳанд бардошт.

Адабиёти навини мо, ки дар гузашта бо забони дариву паҳлавӣ машҳур аст ба давран салтанати Сомониён ва бо номи устоди суҳанварӣ Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ алоқамандии ногуастаи дорад. Ин забон дар тӯли солҳо ба бисёр бархӯрдҳои таърихӣ рӯбарӯ шуда, худро то ба имрӯз хифз кардааст.

Замони зиндагии Рӯдакӣ марҳилаи навоҷи забони тоҷикӣ, ки дар ин давра аввалин силсилаи навоҷи тоҷикон-Сомониён баъди истилои араб ба арсаи сиёсат омад ва бори дигар забони ниёгони худ-тоҷикиро дар шакли сифатан нав ба ҷаҳониён муаррифӣ намуд.

Боод зикр намуд, ки дар кишвари азизамон ба манзури бузургдошт ва арҷгузорӣ аз ин шахсият як ноҳия, пажӯхишгоҳи забону адабиёт, Донишгоҳи давлатии Кӯлоб, ҷамоати деҳот дар ноҳияи Восеъ, ҷамоати муассисаҳои илмӣ ва фарҳангӣ дар шаҳри Панҷакент, мактабҳо ва кӯчаҳо номи Рӯдакӣ доранд. Муҷассамаҳои падари шеърӣ форсӣ Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ, ки дар назди бархе аз муассисаҳои таълимӣ ва фарҳангӣ, аз ҷумла яке дар Боғи Рӯдакӣ дар маркази пойтахт ва дар саҳни майдони назди Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон қомат афрохтаанд. Боғи муҳташами шаҳри Душанбе ва хиёбони марказии пойтахт низ номи Рӯдакӣ дорад. Ҳамчунин Ҷои давлатии Тоҷикистон дар соҳаи адабиёту фарҳанг, ҳамасола барои беҳтарин асарҳои адабӣ хунардони тоҷик тақдим мешавад, низ ба номи Рӯдакӣ.

Аслан ба шарофати ҷамоати гуна ҷашну ҷорабиниҳои давлатӣ дар ҳаёти сиёсӣ, фарҳангӣ ва иҷтимоии кишварамон дигаргуниҳои кулӣ ба вуҷуд омада, тавассути онҳо гӯшаву қанори гуногуни Тоҷикистон ободу зебо гардонидани мешавад.

Дубора қомат афрохтани пайкари султони шоирони форсу тоҷик дар саҳни боргоҳи илму маърифат-Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ тантанаву воқеии арҷгузорӣ ба суҳани нобу воло ва қаломии ширину шеваи дарӣ ва Рӯзи Рӯдакӣ рӯзи миллии шеърӣ адаб ва илму фарҳанг арзёбӣ мешавад.

Ин тантанаву дар болоравии ифтихори миллию ватанпарастии наслҳои имрӯзаву ояндаи тоҷик мусоидати созор касб намуда, масъулияти ҳар як соҳибватанро дар рушду нумӯи Тоҷикистони азизу маҳбӯби мо афзун мегардонад.

Бо истифода аз фурсати муносиб, бо як ҷаҳон ифтихору самимият, ҳамватанон ва кулли ҳаводорони ашӯри ҷовидонаи устод Рӯдакӣ бо ҷашнҳои бедории воқеии миллат, яъне солгарди навоҷи истиқлолият, зодрӯзи устод Рӯдакӣ, ки бо ифтитоҳи пайкари тозаҷодии соҳибкирони шоирӣ дар саҳни бинои маъмурию таълимии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ рост омадааст, табрику муборакбод намуда бароятгон пеш аз ҷамоати тандурустӣ, рӯзгори босаодат ва барору комёби орзумандам!

Итминони қомил дорам, ки ин муҷассама, ки шукӯҳу азамати шаҳри Кӯлоби бостониро афзун гардондааст, ҳаёти бисёрҳазорнафараи устодону донишҷӯёни донишгоҳ ва ҳар як сокини бонангу ори диёрро водор месозад, ки бо пуштибонӣ аз сиёсати хирадмандонаи роҳбарияти олии сиёсии кишвар тахти сарвари фарзанди фарзонаи миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон лоик ба номи неки гузаштагони бофарҳангу закислиқои хеш бо қору пайкори созанда аз меросбарони сазовори ниёгон бошем.

Бигзор, дар роҳи душвору пуршарафи ободкорӣ созандагӣ ва ҳар якдоми хайри мо рӯхи Рӯдакӣ бузургвор ёру мададгор бошад!
Бигзор, шеърӣ ҷовидонаи Рӯдакӣ ҳамчун сарҳалқои заррини назми оламгири тоҷику форс раҳнамои зиндагии босаодати мардуми мо гардад!



ФАЪОЛИЯТИ ИЛМӢ-ТАДҚИҚОТИИ ОЛИМОНИ ДОНИШГОҲ ДАР 5 СОЛИ ОХИР

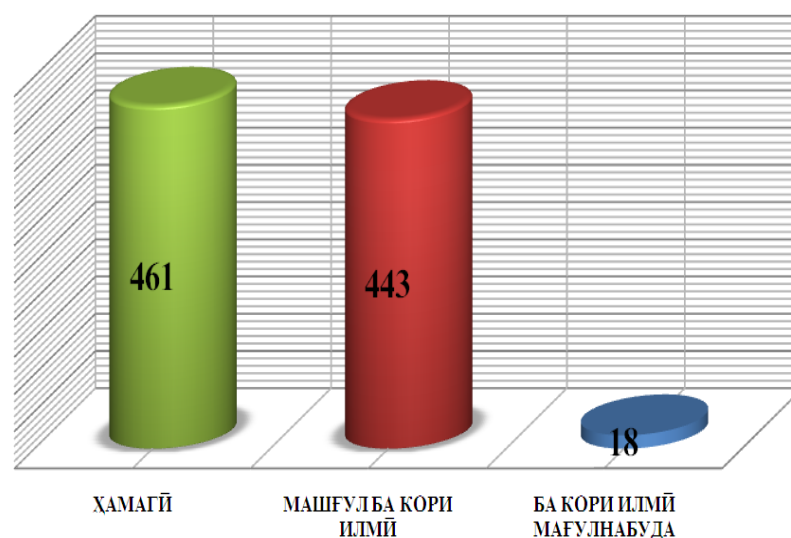
Раёсати илм ва инноватсия, яке аз сохторҳои таркибии донишгоҳ буда, бо мақсади фаъолияти илмӣ-тадқиқотӣ ва наشري профессорону устодон ва донишҷӯён ташкил карда шудааст. Он дар асоси Қонуни ҚТ "Дар бораи илм ва сиёсати илмии техникии давлатӣ", "Барномаи рушди ДДК ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ", Низомнома оид ба Раёсати илм ва инноватсияи донишгоҳ, ҳуҷҷатҳои, ки донишгоҳ ба АИ ҚТ, Вазорати маориф ва илми ҚТ, Вазорати молияи ҚТ мувофиқа кардааст, фаъолият менамояд.

Дар донишгоҳ муҳаққиқон аз рӯи 24 равия, 28 проблема ва 32 мавзӯи илмӣ ба корҳои илмӣ-тадқиқотӣ дар соҳаҳои илмҳои мухталиф, аз ҷумла илмҳои дақиқ, гуманитарӣ ва табиатшиносӣ кор бурда истодаанд. Дар 24 кафедраи амалкунанда кормандони онҳо ба корҳои илмӣ-тадқиқотӣ машғул мебошанд.

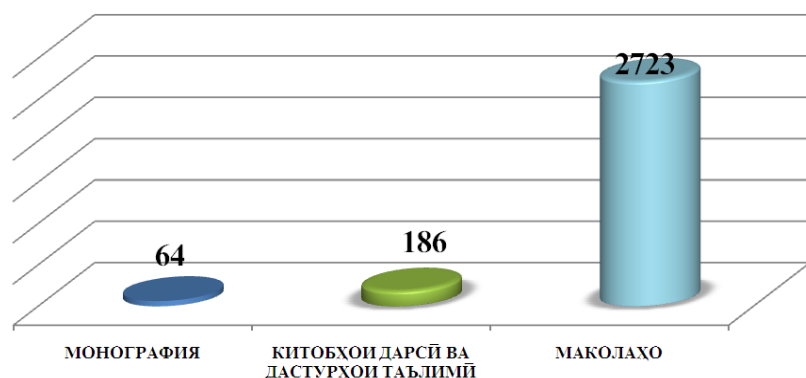
Бояд гуфт, ки бо ташаббуси Раёсати донишгоҳ ва сардори Раёсати илм ва инноватсия номзади илми филология Давлатов Эраҷ дар соли 2018 маҷаллаи илмии Паёми донишгоҳ ба феҳристи иқтибосоти илмии Россия (РИНЦ) ворид гардида, барои интихоб гардидан ба маҷаллаҳои тақризшаванда ба КОА пешниҳод шудааст.

Раёсати илм ва инноватсия вобаста ба нишон додани фаъолияти худ дар ҷодаи анҷоми корҳои илмӣ-тадқиқотӣ ва муайян намудани мавқеи худ дар давраи солҳои 2013-2017 (яъне 5 соли охир) бо мусоидат ва дастгириҳои Раёсати донишгоҳ дар давраи ҳисоботӣ корҳои зеринро ба анҷом расонидааст, ки дар нишондодҳо пешниҳод мешавад. Бояд гуфт, ки дар ин муддат новобаста аз ҷой доштани мушкилот Раёсати илм ва инноватсия тавонист, ки мавқеи худро муайян нигоҳ дорад.

НИШОНДОДИ
БА КОРИ ИЛМӢ МАШҒУЛ БУДАНИ ОМУЗГОРОН

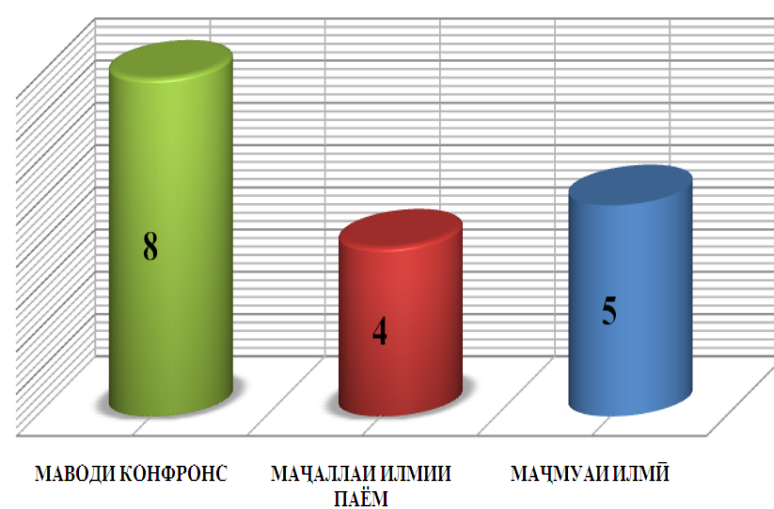


ФАЪОЛИЯТИ
НАШРИИ ОМУЗГОРОНИ ДОНИШГОҲ
ДАР 5 СОЛИ ОХИР (2013-2018)

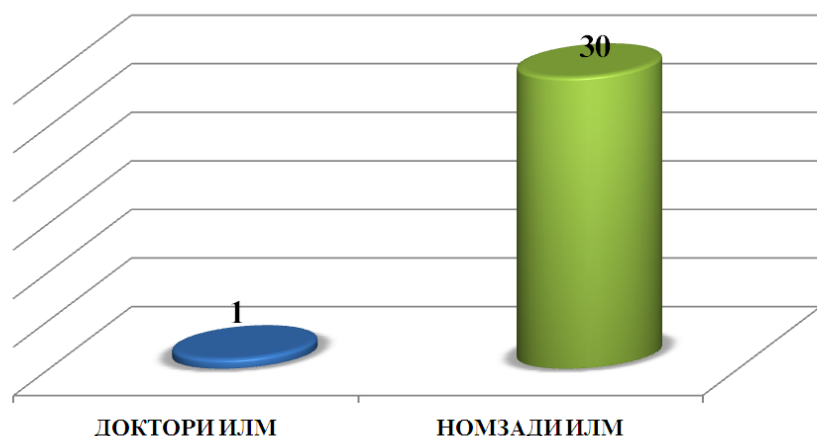


Эзоҳ: Фаъолияти наشري донишгоҳ ҳамасола зиёд гардида, танҳо дар соли таҳсили 2017-2018 ба 893,6 ҷузъи ҷопӣ баробар гардид, ки ин нишондоди андак нест.

НИШОНДОДИ НАШРИ МАВОДҲОИ
КОНФРОНСҲО, МАҶАЛЛА ВА МАҶМУАҲОИ ИЛМӢ
ДАР СОЛИ ТАҲСИЛИ 2017-2018

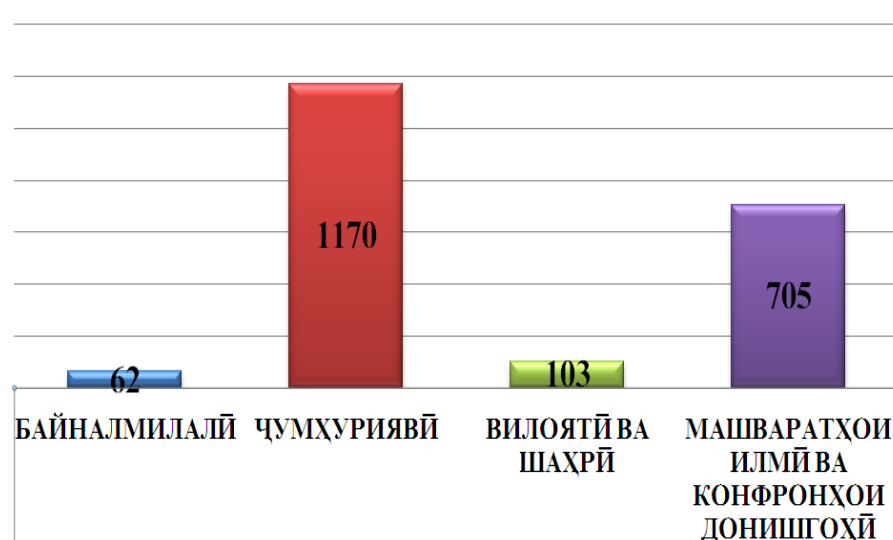


НИШОНДОДИ ДИФОИ РИСОЛАҲОИ ИЛМӢ
АЗ СОЛИ 2013 ТО СОЛИ 2018



Эзоҳ: Ғайр аз нишондоди зерин, ҳоло ду нафар омузгорони донишгоҳ барои дифои рисолаи номзадӣ ва як нафар барои дифои рисолаи докторӣ расман иҷозат гирифтаанд.

НИШОНДОДИ ШИРКАТИ ОМУЗГОРОН ДАР
КОНФРОНСУ МАШВАРАТҲОИ ИЛМӢ
ДАР 5 СОЛИ ОХИР





Али НОСИРОВ,
Аълоши маорифи халқ

НУРЕ ДАР КЎҲСОР

барои анҷоми ҳар як кори муфид машварат менамуданд.

Муаллима, ки худ бисёр озода либос мепӯшиду ҳамеша тозаю олуфта мегашт, натавон ба хонандагонро, балки аҳли деҳаро, махсусан, занону духтаронро ба тозаю озода пӯшидани либос даъват менамуданд. Борҳо шуда буд, ки дар ин бора гапашон бо баъзе муллою нимчамуллоҳо гурехта буд. Вале хушбахтона, тавассути далаҳои қотеона муаллима фикрашонро ба онҳо гузаронида метавонист.

Ҳамчунин, муаллима бо ҳамсари худ иштирокчи Ҷанги Бузурги Ватанӣ-Мирзоабдуллоака ним аср муттафиқона зистанд. Ҷарду басо меҳмоннавозу боилтифот буданд, дари хонашон ҳамеша барои ҳамсоёву ҳамдеҳагон ва ёру дӯстон боз буд. Дар солҳои баъдичангӣ сатҳи зиндагонӣ чандон хуб набуд, харобиҳои зиёди ба сари мардуми собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ овардаи фашизми Олмон ба ин сарзамин низ расида буд. Ана дар ҳамин гуна солҳои вазнин ба деҳаи мо аз кучро, ки меҳмонворид мегаштанд, албатта, хонаи муаллимаро пурсон мешуданд. Муаллима Нурбону Ҳасанова ва ҳамсари мушфиқашон Мирзоабдуллоака на танҳо бо соҳибхиррадию хоксорӣ, хушрафторию хушмуомилаги,

балки бо саховатмандию меҳмоннавозии худ дар саросари ноҳияи Шӯрообод шуҳрат ёфта буданд.

Гузашта аз ин, муаллима би-



сёр хислатҳои ҳамида доштанд: дар бораи дигарон сухани бад намегуфтанд, аз бадгӯю бадтинатон намеранҷиданд, хоксор, ҳалиму меҳрубон, хушсуҳану хушгап баданд. Чунон оромона ва мулоим сухан мекарданд, ки ҳар як ҳамсуҳбати он кас боре алфози ширини ўро мешуниданд, ҳатман дар дилашон майли дубора бо ӯ суҳбат кардан пайдо мешуд. Муаллима Нурбону Ҳасановаро мардум ҳамчун муаллимаи закитабӣ соҳаи синфҳои ибтидоӣ мешинохтанд ва ҳурмату қадрдонӣ мекарданд.

Мо, шогирдони хурдсоларон, дар он солҳо дар мактаби ба номи Телмани деҳаи Кафтари ноҳияи Шӯрообод таҳсил мекардем ва ҳарчанд хурд будем, вале ба хубӣ ҳис мекардем, ки муаллимаи мо дар назди хурду калон эътибори зиёд доштанд. Ҳагоми дарс гузаштан чунон ки бо хурду калон нарму мулоим муносибат мекарданд, бо мо низ бо ҳамон забон муносибат мекарданд. Зимни дарсгузариашон усулҳои баланд бардоштани сатҳи таълиму тарбияи шогирдон ва ҷорисозии навгониҳо ҳамвора фикру зикрашонро мекорданд. Барои самарабахшӣ сифатнок гузаштани дарсҳо ва ҳарчи тезтар саводнок шудани мо, шогирдон, аз варақчаҳо, расмҳои ҳархелаи мазмуннок, асбобҳои худсоخت, тахтаи сайёр ва амсол ба инҳо истифода мекорданд. Порчаҳои назмиро ниҳоят хуб қироат мекарданд. Ба роҷҳо (нақшҳо) ҷудо карда хонданро ба мо бо як маҳорати баланди омӯзгорӣ меомӯзониданд, ҳарчанд ки мо хонандагон синфҳои ибтидоӣ будем. Бо ташаббуси муаллима ҳанӯз дар ҳамон солҳо дар мактабамон маҳфили худфаъолияти ба роҳ монда шуда буд, ки он 12 хонандаро дар бар мегирифт ва дар солҳои минбаъда шумораи онҳо тадриҷан зиёд шудан гирифт. Баъзе тангназарон мегуфтанд, ки Деҳаи Кафтар кучову дастаи ҳаваскорон кучо, вале муаллима Нурбону Ҳасанова ҳам аз уҳдаи созон додани дастаи ҳаваскорон баромаду ҳам аз дар байни хонандагону аҳли

деҳа нишон додани концерт низ.

Муаллима дар тарбияи фарзандон низ намунаи ибрат буданд. Онҳо ҳамеша тозаю озода буданд ва аз дигар кӯдакони деҳа бо интизому рафтори худ фарқ карда меистоданд. Фарзандони муаллима Мирзонабӣ, Усмонҷон, Иброҳим ва Назаралӣ баъди хатми донишкадаҳои мухталиф бо сари баланд ба зодгоҳи худ баргашта, дар ободии Тоҷикистони азиз саҳми арзанда гузошта истодаанд. Духтарони муаллима Мавлонбӣ, Зебӣ ва Қаламисо бошанд, чун модари хеш байни мардум соҳибэҳтироманд ва зиндагии хуби намунаӣ барпо намуданд.

Бо ташаббуси саъю кӯшиши Усмонҷон ва наберааш Мирзомурод тавассути дастгирии "Ташкилоти байналмилалӣ бунёди милли-ичтимоии маблағгузори Тоҷикистон", ки дар шаҳри Кулоб амал мекунанд, дар деҳаи Кафтар як мактаби дуошона, ки бо тамоми ашӯҳои хониш ҷиҳозонида шуда буд, ба истифодаи фарзандони аҳли деҳа дода шуд. Ин амали неки онҳо боиси хурсандии кулли аҳли деҳа гаштааст.

Имрӯз мо, шогирдони дируъзаи Нурбону Ҳасанова (рӯҳаш шоду дунёи охираташ обод бошад), худ устод гаштаему дар пайравияшон фаъолияти намуда истодаем. Муаллимаи закитабӣ бомаърифатро ба неки ёд оварда, қору пайқори эшонро ҷиҳати боз ҳам хубтару беҳтар гардидани раванди таълиму тарбияи насли ояндаасози Тоҷикистони азизамон идома медиҳем.

ФАРҲУНДАРҶИ ВАҲДАТ



Абдуҷаббори САФАРАЛИ,
ассистенти кафедраи таҳсилоти ибтидоӣ

Зери мафҳуми ваҳдат ягонагӣ, муттаҳидӣ ва сарҷамъиро мефаҳмем. Ҷӯзи Ваҳдати миллии ӯзи ба имзо расидани Созишномаи истиқрори сулҳ ва ризоияти миллии дар кишвар аст. Маҳз Ваҳдати миллии боис шуд, ки ҷумҳурии тозаистиклоламон дар саҳнаи сиёсии таърихӣ ва иҷтимоию иқтисодӣ қадамҳои устувор гузарад.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллии-Пешвои миллат, Президент кишвар муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар яке аз суханронихояшон дар мулоқот бо наояндагони аҳли ҷомеаи мамлакат бори дигар зиёиёни мамлакатро вазирад намуданд, ки пеш аз ҳама, ташкили корҳо дар самти ҳифзи манфиатҳои милливу давлатӣ ва арзишҳои фарҳангиву динӣ барои боз ҳам устувор намудани вазъии муътадилӣ имрӯза ва пешгирӣ кардан аз ҳар гуна кӯшишҳои халалдор сохтани фазои динӣ ва сиёсии кишвар зиракиву хушёрӣ сиёсии худро баланд бардорем.

Эмомалӣ Раҳмон ҳамчун раси Шӯрои олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ҳамзамон сарвари

давлат ҳамон рӯзҳо қасам ёд намуда гуфта буд: "...Кори худро аз сулҳ оғоз хоҳам кард... Ман тарафдори давлати демократӣ ва ҳуқуқбунёд мебошам. Мо ҳама ёру бародар бошем, то ки вазъиятро ором намоем...". Ин садақату самимиетро дар қараёни хизматхояш дар назди халқу ватан муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бараъло собит намуд ва то кунун идома дода истодааст.

Новобаста аз мушкилиҳои зиёди пешомада Тоҷикистон тавонист, ки дар микёси ҷаҳон макеи устувори худро пайдо кунад. Ватани махбӯби моро зиёда аз 150 давлати ҷаҳон ба расмият мешиносанд ва зиёда аз 100-тои онҳо дар шаҳри Душанбе наояндагӣҳои худро доранд ва иқдомҳои хайрхоҳона, дурандешона ва пешниҳодҳои ҷолиби таваҷҷуҳи Сарвари кишварамон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон пайваста ва ҳам пайгирона амалӣ менамоянд.

Ваҳдати милӣ тавонист сарсониву саргардонӣ, парешониву парокандагӣ ва гуногунандеширо ба сарҷамъиву хотирҷамъӣ, сулҳу иттиҳод ва ҳамдилию ҳамбастагӣ табдил дода, амнияти мардумро таъмин ва кишварро ободу зебо ва шуқфону гулафшон кунад. Ваҳдати миллии эътиқоду эътимоди мардумро ба ояндаи дурахшон дучанд намуд.

Дар ҳақиқат дар муддати кӯтоҳи таърихӣ мардуми кишвар зерӣ парчами ваҳдат ва худшиносии миллии муттаҳид шуда, барои бунёди ҷомеи навини дунявӣ гомҳои мустқилу қатъии худро гузоштанд. Ин амали хайр бори дигар ба оламиён

собит намуд, ки танҳо дар шароити сулҳу субот, яқдигарфаҳмию ҳамкорӣ метавон ҳама гуна ҷомеаро аз бухрони сиёсиву иқтисодӣ ва иҷтимоӣ наҷот бахшид.

Таърихи давлатдорӣ навини тоҷикон собит сохт, ки мардуми соҳибхирраду дурандешу кишвар дорои нуруи тавоно ва тафаккури солим буда, пеш роҳи ҳама гуна моҷароҷуи ҷудоандозиро ҷиллавар шуда, обрӯю нуфузи мамлақати ваҳдатдӯстамонро дар арсаи байналмиллалӣ ҳифз карда метавонад. Раванди таҳқиқи ваҳдати миллии ва истиқрори сулҳу ошӣ ва ваҳдати миллии обрӯи ҷумҳуриямонро дар арсаи байналмиллалӣ баланд бардошт ва ҷойгоҳи сарвари давлатамон Эмомалӣ Раҳмонро, ки худ ташаббускори бисёр масъалаҳои ҳаётан муҳими минтақавию байналмиллалӣ, ба сатҳи баланд расонида, машҳури оламиён гардонид.

Барои расидан ба қадри ваҳдати миллии, ки яке аз рунҳои асосии мустақамии давлат ба шумор меравад, пеш аз ҳама, худшиносии миллии, дӯст доштани Ватани азиз, баланд бардоштани ҷаҳонии маънавии худ, ташаккули ақлу дониши побарҷо зарур аст.

Вазифаи ҳар як сокини ҷумҳури, алаҳусус, ҷавонон, ки онҳоро Сарвари кишварамон нуруи тавоно ва созанда номиданд, расидан ба қадру қиммати ваҳдати миллии мебошад. Маҳз тантанаи Ваҳдати миллии аст, ки ҷавонони кишварамон дар фазои сулҳу оромӣ қору фаъолияти ва озодона таҳсил намуда истодаанд.

РУШДИ САЙЁҲИ-ОМИЛИ ПЕШРАФТИ ҶОМЕА



Қаримҷони МУЗАФФАР,
ассистенти кафедраи география ва сайёҳӣ

Тоҷикистони биҳиштосои мо сарзамини мардуми соҳибмаърифату меҳмонавоз ва кишавари меваҳои шахдбор буда, аз нигоҳи иқлим, боду ҳаво, манзараҳои табиат, кӯҳҳои осмонбӯс, пириҳои азим, обҳои шиқоббахш, кӯлҳо ва чашмаҳои оби мусаффо, ҳайвоноти наботот ва урфу анъанҳои мардумӣ дар олам нотақрор ва макони беҳтарини сайру сайёҳӣ мебошад.

Эмомалӣ Раҳмон Таваҷҷуҳи ҷомеаи ҷаҳонӣ аз нигоҳи сайёҳӣ ба кишварҳои равона гардидааст, ки мероси бою пурғановати фарҳангӣ, таърихӣ ва табиӣ, инфрасохтори рушдкардаи сайёҳӣ доранд. Тоҷикистон дар ин миён ба дастовардҳои беандоза зиёди мероси фарҳангӣ, таърихӣ ва табиӣ набоҷад дар қанор монад. Таваҷҷуҳи бештар зоҳир намудан ба омӯзиш, ҳифз ва барқарорсозии мероси фарҳангӣ, табиӣ ва бунёди инфрасохтори сайёҳӣ, тарбияи баланди соҳавӣ метавонад сайёҳиро ба яке аз манбаъҳои бозғамии даромади миллии табдил диҳад. Дар замони муосир сайёҳӣ ба яке соҳаҳои тараққикарда табдил ёфта истодааст.

Тоҷикистон дорои ҳудудҳои нодири фарҳангӣ ва табиӣ, аз қабилӣ шаҳрҳои қадима ва маҷмааҳои меъмории таърихӣ, мавзеҳои нодири таърихӣ ва табиӣ, обҳои шиқоббахш, олами нотақрори наботот ва ҳайвонот буда, миёни кишварҳои ҷаҳон бо таърихи кӯҳанбунёд, мардуми тамаддунсоз ва ҷойгиршавии ҷуғрофӣ ба кулӣ фарқ мекунанд.

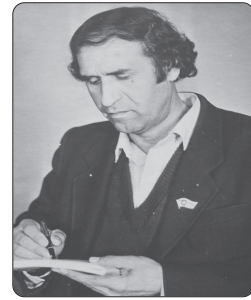
Ҷумҳурии Тоҷикистон дар қиёс баъзе мамлақатҳои дигари ҷаҳон манзараҳои аҷиб дорад, ки диққати

ҳар бинандаро ба худ ҷалб мекунанд. Тоҷикистон дар қатори кишварҳои меиштад, ки метавонад аз намуни туризми кӯҳсор даромади зиёд ба даст орад, зеро 93 ғисади ин сарзаминро кӯҳсор ташкил кардаасту табиати тақрорнашаванда дорад.

Марказҳои курортҳои Тоҷикистон хусусиятҳои табобатӣ ва шифобахши дошта, барои илҷои бемориҳои тавсия дода мешавад. Табиати биҳиштосои ватанамон аз назари сайёҳон пинҳон намонадааст.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллии, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон сайёҳиро яке аз соҳаҳои афзалиятноки ҷумҳурий ном мекунанд. Ин беҳуда нест. Зеро дар қаламрави Тоҷикистон 900 геокмплекси табиӣ бо 40 намуди ландшафтӣ мавҷуд аст. Мавҷудияти ёдгориҳои таърихӣ меъмории ва иқлими муъҷизасоии табиати кишварамон ба мо имкон медиҳад, ки дар Тоҷикистон яқинд намуди бахшҳои туризмро инкишоф диҳем. Инчунин, дар кишвари кӯҳсори мо имкони васеи рушди кӯҳнавардӣ, туризми кӯҳӣ - варзишӣ ва экологӣ, варзишӣ - лижаронӣ, шикор (интерохота), сайёҳати таърихӣ - маърифатӣ ва мардумшиносӣ истироҳат дар осоишгоҳҳои табобатӣ фароҳам аст. Холо ки рақобат дар бозори ҷаҳонии ҷаҳонгардӣ пурзӯр гаштааст, муаррифии кишвар баҳри ҷалби сайёҳони хоричӣ хеле зарур аст. Хушбахтона, дар ҷумҳурии солҳои охир таваҷҷуҳ ба ин масъалаи муҳим зиёд гаштааст. Рушди соҳаи туризм дар Ҷумҳурии Тоҷикистон имконияти фаровон дорад ва мо боварӣ дорем, ки ин соҳа дар оянда ба яке аз соҳаҳои афзалиятноки хоҷагӣ табдил хоҳад ёфт.

РЎЗГОРЕ БАРОИ ИБРАТ



Курбон ХУДОЁЕВ,
сармузгори кафедраи
химия ва биология

Абдуфаттоҳ Шарифзода соли 1976 мактаб-интернати шаҳри Душанбе, соли 1982 факултаи таърих ва соли 1987 шӯъбаи ғоибонаи аспирантураи Донишгоҳи давлатии миллии Тоҷикистонро хатм намудааст.

Дар вазифаҳои муаллими фанни таъриху ҷамъиятшиносӣ ва асосҳои давлат ва ҳуқуқи мактаби миёнаи №19 ноҳияи Айнӣ, муҳаррири шӯъбаи илмӣ-тадқиқотии Китобхонаи давлатии миллии ба номи Абулқосим Фирдавсӣ, инструктор, муовини мудир, мудир шӯъбаи таблиғоти КМ ИЛКҚ Тоҷикистон, мудир шӯъбаи сиёсат ва фарҳанги Шӯрои Марказии Иттифоқи ҷавонони Тоҷикистон, мушовир-сармутахассиси Кумитаи Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба илм, маориф ва сиёсати ҷавонон, ёрдамчи мудир котиботи Раиси Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, устоди Донишгоҳи давлатии миллии Тоҷикистон ва Донишгоҳи давлатии омӯзгории шаҳри Душанбе ба номи Садриддин Айнӣ кор кардааст.

Солҳои 2000-2003-ум вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, узви Кумита оид ба илм, маориф, фарҳанг ва сиёсати байни ҷавонон, муовини раиси Комиссияи доимии Ассамблеяи байнипарламентии кишварҳои аъзои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил оид ба илм ва маориф дар шаҳри Санкт-Петербург, Раиси Комиссияи Маҷлиси намояндагон оид ба одоби вакилон ва Раиси Кумитаи Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба илм, маориф, фарҳанг ва сиёсати байни ҷавонон интихоб гардидааст.

15-уми декабри соли 2003 бо Амри Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Котиби матбуоти Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таъин шудааст.

Аъзои Шӯрои диссертационӣ оид ба ҷимояи рисолаҳо барои дарёфти унвони доктори илмҳои таърих дар назди пажӯишгоҳи таърих, бостоншиносӣ ва этнография ба номи Аҳмади Дониши Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Донишгоҳи миллии Тоҷикистон аст.

Шарифзода А.А. муаллифи бештар аз 70 китоб ва зиёда аз 100 мақолаҳои илмӣ ва илмӣ-оммавӣ доир ба мушкилоти маориф, мактаби олии таърихи Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумлаи: "Таҳсилоти олии дар Тоҷикистон"; "Таҷрибаи таърихӣ тайёр намудани мутахассисон дар системаи таҳсилоти олии Тоҷикистон"; "Таърихи мактаби олии Тоҷикистон", "Муассисаҳои олии таълимӣ дар Тоҷикистон", "Алоқаҳои байналмилалӣ муассисаҳои олии таълимӣ Тоҷикистон", "Маҷлиси Олии (Парламенти) Ҷумҳурии Тоҷикистон" (бо се забон); "Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии (Парламенти) Ҷумҳурии Тоҷикистон" (бо ду забон), "Тоҷикистон-20", "Тоҷики оламшумул", "Наҷотбахши миллат", "Фархундапай" ва ғайраҳо мебошад.

Шарифзода А.А. ҳамчунин китобҳои тарҷумаи ҳолӣ, солномаҳо, асарҳои таҳлилии таърихӣ доир ба фаъолияти сиёсии Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ва талошу тадбириҳои Сарвари давлат баҳри рушди пешрафти Тоҷи-

кистон таҳия ва нашр намудааст. Силсилакитобҳои "Эмомалӣ Раҳмон-наҷотбахши миллат", "Эмомалӣ Раҳмон-поягузори сулҳ ва ваҳдати миллӣ", "Эмомалӣ Раҳмон ва оғози марҳалаи созандагӣ", "Эмомалӣ Раҳмон ва соли, ки ба қарнҳо баробар аст", "Эмомалӣ Раҳмон ва соли фарҳанги оламгир", "Эмомалӣ Раҳмон ва соли тамаддуни ориёӣ", ки зерин назари академик Талбақ Назаров, соли 2011 бахшида ба 20-умин солгарди Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷоп баромадааст, аз ҷумлаи онҳоянд.

Бо ташаббус ва ҳаммуаллифии Шарифзода А.А. бахшида ба 20-умин солгарди Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон силсилаи видеофилмҳои таърихӣ-публистии бисёрсериягӣ таҳия гардидааст, ки иборат аз 28 филм аст. 20 филм ба ҳар як соли даврони Истиқлолияти давлатӣ ва 8 филми дигар ба инъикоси фаъолияти Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҳукумати кишвар дар соҳаҳои алоҳидаи ҳаёти ҷомеа: таърихи кӯҳан - "Тоҷикон", сулҳоварӣ - "Меъмори сулҳ", ислоҳоти давлатӣ - "Эмомалӣ Раҳмон-асосгузори давлати навини тоҷикон", роҳсозӣ - "Эмомалӣ Раҳмон-пайвандгари марзҳои дилҳо", энергетика - "Эмомалӣ Раҳмон ва истиқлоли энергетикӣ", кишоварзӣ - "Эмомалӣ Раҳмон ва амнияти озуқаворӣ", маориф - "Эмомалӣ Раҳмон-чароғи маърифат", сиёсати хориҷӣ - "Эмомалӣ Раҳмон ва ҷомеаи ҷаҳон" ва филми дусериягӣ "Эмомалӣ Раҳмон марде аз сарнавишт" бахшида шуда пешкаши бинандагон гардидаанд.

Шарифзода А.А. яке аз муаллифони лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи маориф" (соли 1993) ва муаллифи лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон" (соли 2002) ва лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи таҳсилоти олии касбӣ" (соли 2003) мебошад.

Шарифзода А.А. дар конференсияҳои илмӣ амалии байналмилалӣ дар

шаҳрҳои Санкт-Петербург (солҳои 1996, 1999, 2000, 2001); Киев (соли 2001); Калининград (2003); ва Душанбе (солҳои 1983-2003) доир ба рушди густариши маориф ва таҳсилоти олии дар Тоҷикистон ва дар конференсияи байналмилалӣ дар мавзӯи "Аврусиё ва Аврупо: ҳамкорӣ ба хотири фарҳанги сулҳ ва рушди инсонӣ" дар шаҳри Париж (соли 2013) доир ба нақши сулҳоварии Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон суҳанронӣ намудааст. Иштирокчи Конференсияи 97-ум ва 101-уми Иттиҳоди Байнипарламентӣ дар Сеул (Кореяи Ҷанубӣ) моҳи апрели соли 1997 ва дар Брюссел (Белгия) моҳи апрели соли 1999 буд.

Курсҳои кӯтоҳмуддати духафтаинаи Хабаргузори Иттилоотии Бюрои оид ба масъалаҳои маориф ва фарҳанги ИМА дар мавзӯи: "Омӯзиши таҷрибаи кори Конгресси ИМА" дар Вашингтон (ИМА) аз 1 то 15 июни соли 1996, Ташкилоти ҳамкориҳои байналмилалӣ Ҳукумати Япония дар мавзӯи: "Раванди демократикунонӣ ва парламентаризм" дар Токио ва Киотто (Япония) аз 3 то 16 феввали соли 2002, Ташкилоти байналмилалӣ оммавии Британияи Кабир дар мавзӯи: "Пешрафти одоб ва стандартҳои касбӣ дар таъминоти ҷамъиятӣ" дар Лондон (Британияи Кабир) аз 11 то 22 ноябри 2002 ва барномаи махсуси Боварӣ ба Ҳукумати Австралияро дар мавзӯи: "Омӯзиши сохтори идораи давлатӣ ва хизмати давлатии Австралия" дар Сидней ва Камберра (Австралия) аз 12 то 25 майи соли 2003 хатм намуда, Сертификат гирифтааст.

Барои хизмати намунавии давлатӣ ва фаъолияти босамари ҷамъиятӣ Шарифзода А.А. бо фармонҳои Президенти Тоҷикистон соли 2002 бо мукофоти давлатии "Медали ҷашнии 10-солагии Иҷлосияи 16-уми Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон" ва соли 2011 бо мукофоти давлатии "Корманди шоистаи Тоҷикистон" сарфароз гардонид шудааст.

ОҶАНГИ ИСТИҚЛОЛ

9-уми сентябри соли 1991 Тоҷикистон баъди пош хӯрдани Иттиҳоди Шӯравӣ мисли дигарон давлатҳои тобеъ соҳибистиқлол гардид. Аз ҳама муҳим ва мушкил он буд, ки мебоист истиқлолияти бадастомадаро ҳифз намуд. Танҳо яқдидило ваҳдат метавонист пояҳои истиқлолиятро мустақкам намояд.

Дар рӯзҳои аввали истиқлолият бесарусомониҳо дар ҷумҳурии азизамон ба вуқӯъ пайвастан, ки умеди мардум дар натиҷаи нобасомониҳо қариб канда шуда, барои онҳо Истиқлолият гарон афтид. Натиҷаи ин нобасомониҳо мардумро ба гурӯҳҳои тарафдорони ҳукумати қонунӣ ва гурӯҳҳои муҳолифин ҷудо намуданд.

Дар натиҷаи ин кашмакашиҳо ҷанги таҳмилий ё аниқтараш ҷанги бародаркушӣ сар шуд. Ҳеҷ кас бояр надошт, ки дар Тоҷикистон сулҳу ваҳдат ва яқдигарфаҳмӣ мешавад. Дар рӯзҳои сангини соли 1992 барои баргузори Иҷлосияи 16-уми Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон зарурият пайдо шуд. Дар ҳамин иҷлосияи таърихӣ рӯи кор омадани ҳукумати нав бо роҳбарии Раиси Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъин шудани муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар дили мардуми тоҷик як шӯълаи умед бар фардои неки миллат пайдо шуд. Аз рӯзҳои аввал роҳбари кишварамон барои барқарорӣ сулҳу ваҳдат ва яқпорчагии миллат, ки ҳадафи аввалиндараҷаи Эмомалӣ Раҳмон буд, камари ҷиммат баст. Худованд дар шахсияти ин абармард ба сари миллати мо як ситораи роҳнамое дод, ки минбаъд самти ҳаракати ин миллати роҳгумаштаро муайян сохт.

Аз ҳама рӯзи таърихӣ қадамҳои боғайратона дар роҳи сулҳу ваҳдат ва оромии кишвар гузошта шуд. Рафта-рафта ҳам кинаву адоват, нооромии нобовариҳоро аз байн бурд. Дар ин роҳи хавфнок пулпуҷу тоб барои сулҳ, ваҳдату ягонагии миллат хизмати шоистаи Эмомалӣ Раҳмонро касе ҳақ надорад, ки ноҳида гирад.

Муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар назди аҳли ҷомеа, алахусус ҷавонон вазифаҳои нав ба нав гузошт, ки истиқлолият ба нархи ҷон бадастомадаро дар мақоми ҷойдоштааш чун гавҳараки чашмнигоҳ дошта ва ба наслҳои оянда пешкаш намудан лозим аст. "Дар ҷаҳон бисёр миллатҳое вуҷуд дорад, ки теъдоди аҳолишон зиёда аз 20 миллион нафаранд, вале худуди муайян давлат ва истиқлолият надоранд. Онҳо ба Тоҷикистони соҳибистиқлоли мо, ки ҳамагӣ 9 миллион нафар аҳоли дорад ва истиқлолияти комили давлатӣ дорад, ҳасад мебаранд. Ҷавонони неқбахти мо бояд ҳар лаҳза шуқронаи ҳамин давлати соҳибистиқлоли худро дошта бошанд ва баҳри пойдеории он муборизаи беамон баранд."

Ин таъкидҳои Пешвои миллатамон ба ҷавонон чун насиҳати падарона ба фарзандон қабул карда шуд. Ҷавонон бояд ҳушёрӣ сиёсии худро фаромӯш накунанд ва муҳофизи ҳақиқии давлат ва миллати худ бошанд.

**Сарвари миллат
таҳаммулпеша аст,
Субҳу шомаш дар ҳамин
андеша аст.**

Мардуми аҳли башар имрӯз таҷрибаи сулҳи тоҷикон ва бунёди давлати соҳибистиқлоли моро мавриди омӯзиш қарор медиҳанд.

ҚАРИБ БУД, КИ ТУРО ФАРОМУШ КУНАМ

Раҷабмо АЛИМУРАТОВА,
донишҷӯи соли 3-юми
факултати омӯзгорӣ



Дар нишастгоҳе ду писар нишаста буданд: яке машғули китобхониву дигаре мунтазири дилдодааш буд. Ногаҳон садои занги телефони писаре, ки дилдодаашро интизорӣ мекашид, баланд шуд.

- Ало, ҳа модар, чаро занг задед?

Модар бошад аз ҳолу аҳвол ва дар кучо будани писарро пурсид ва аз ӯ хоҳиш кард, ки омада каме ба корхояш ёри расонад. Писар, ки мунтазири занги модар набуд дар ғазаб шуда, ба модар чунин гуфт:

- Танҳо ман писари шумо ҳастам? Чи коре шавад ба сари ман бор мекунад. Ана ба бародарам занг занед, омада ба шумо ёри расонад.

Писар чунин гуфту телефонро хомӯш кард. Баъди чанде боз садои занги телефон баланд шуд:

- Лаббай чоначам, ту дар кучой? Қариб ду соат мешавад, ки туро интизорам, зуд биё, туро ёд кардам.

Писаре, ки машғули китобхонӣ буд, аз рафтори ин писар бисёр дар ҳайрат монд ва гуфт:

- Бародар, ту бисёр шахси хушбахт ҳастӣ.

Ин писар хандиду гуфт:

- Бале, хушбахт ҳастам, барои он ки барои ба даст овардани маҳбубаам бисёр талош кардам.

Он писар гуфт:

- Не, барои ин духтар намегӯям. Барои он хушбахт ҳастӣ, ки МОДАР дорӣ. Ман бошам, на симо модарамро дидам ва на садояшро шунидам. Бемодарӣ бисёр мушкил аст. Пас, ту ба қадри модарат бира! - гуфту аз ҷояш бархесту рафт.

Баъдан писар дар фикр афтоду хатохояшро фаҳмид ва аз чашмонаш ашк ҷорӣ шуду гуфт:

- Маро бубухш, модар, аз паи ишқу ҳавасҳо шуда, қариб буд, ки туро фаромӯш кунам.

МУНОСИБАТҶОИ ТОҶИКИСТОН БО РОССИЯ

Дилшод АСОЕВ,
донишҷӯи соли 3-юми факултати
таърих, ҳуқуқ ва муносибатҳои
байналмилалӣ



Тоҷикистон ва Россияро таърихан муносибатҳои чандинасраи дӯстона бо ҳам мепайвандад. Дар сиёсати хориҷии Тоҷикистон Федератсияи Россия миёни ҳамроёни асосии кишвар дар микёси ИДМ мавқеи хоса дошта, чун шарикҳои асосии стратегӣ эътироф шудааст.

Федератсияи Россия яке аз давлатҳои аст, ки истиқлолият ва соҳибхотирӣи Ҷумҳурии Тоҷикистонро ба расмият шинохтааст. Заминаи шаклҳои нави ҳамкориро дар шароити рушди мустақилонаи Протокол дар бораи муқаррар намудани муносибатҳои дипломатӣ миёни ду кишвар асос гузошт, ки 8-уми апрели соли 1992 дар Душанбе ба имзо расид.

4-майи соли 1992 дар шаҳри Душанбе Сафорати Федератсияи Россия ба фаъолият шурӯ кард. Дар таърихи 8-уми июни соли 1993 намояндагии доимии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шаҳри Москва ба Намояндагии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Федератсияи Россия табдил дода, 18-уми декабри ҳамон сол дар заминаи он сафорат таъсис дода шуд. Инчунин, дар шаҳрҳои Екатеринбург ва Уфа консулгарии Ҷумҳурии Тоҷикистон амал менамояд, ки ҷиҳати ҳифзи ҳуқуқи манфиатҳои шаҳрвандони Тоҷикистон дар минтақаҳои Федератсияи Россия ва густариш бахшидан ба ҳамкорӣҳои дӯстона ба нақши муҳим дорад.

Аз соли 1993 то соли 2013 миёни Тоҷикистону Русия зиёда аз 260 созишномаи байнидавлатӣ, байниҳуқуматӣ ва байниидоравӣ танзимкунандаи ақсарияти соҳаҳои ҳамкорӣ ба имзо расидааст. Миёни ду кишвар робитаҳои фаъоли сиёсӣ ва алоқаҳои бевосита дар сатҳи олий ба роҳ монда шудааст. Дар давоми муносибатҳои дипломатӣ байни сарварони ду кишвар сафарҳои расмӣ ба вуқӯ омадааст. Сафари Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвони миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Федератсияи Россия (апрели 2001, июни 2004, октябри 2005, июни 2007 ва августи 2013) инчунин, сафарҳои Президенти Федератсияи Россия Владимир Путин ба Ҷумҳурии Тоҷикистон (ноябри 1999, июли 2000, октябри 2001, апрели 2003, октябри 2004, августи 2008, сентябри 2011 ва октябри 2012) анҷом додаанд.

Бо итминон собит намудан мумкин аст, ки муносибаҳои дӯстонаи Тоҷикистону Россия бо дарназардошти воқеияти муосир дучанд устувор шуда истодааст.

ОМИЛҶОИ ХУДКУШӢ МИЁНИ ҶАВОНОН

Моҳишани ҚУРБОНМАД,
донишҷӯи соли 2-юми факултати
филологияи тоҷик ва журналистика



Худкушӣ амали номатлубест, ки он бо сабабҳои гуногун байни одамон рӯи меҳнад. Мувофиқи нишондоди Созмони байналмилалӣи тандурустӣ (ВОЗ) ҳар сол қариб 800 ҳазор нафар одамон дар кураи замин даст ба худкушӣ мезананд. Баъди ҳар 40 сония дар рӯи олам нафаре бо хоҳиши худ тарки олам мекунад.

Яке аз сабабҳои худкушӣ ба синни балоғат расидани наврасон ва худро идора карда натавонистани онҳо ба шумор меравад. Дар мафкураи онҳо андешаҳои дӯст доштани касе ва бечавоб мондани муҳаббати худ парвариш меёбад. Аксаран донишҷӯён ба ин гуруҳи худкушон шомиланд, ки имрӯзҳо овозаҳои донишҷӯи фалон донишгоҳ худро ба дарё андохт, худро овозон кард ва амсоли инҳо бештар ба ғӯш мерасанд. Гуё онҳо аз шундани хабари зан гирифтани маъшӯқа ва ё ба шавҳар баромадани маҳбубаҳои худ ноумед гашта, дунёро бидуни онҳо ихтиёр надоранд.

Аслан шахси ба ин амали манфур дастмезада сустирода буда, ояндабин нест ва дар зиндагӣ умедоро барои фардои худ намебинад. Бештари дастзанадагонии ин амалро ҷавонони аз синни 15 то 28 сола ташкил медиҳанд. Сабаби рӯз аз рӯз афзун гардидани ин беморӣ дар ҷомеаи имрӯза сабуқфикрию камақлӣ, кундзехнию носабурӣ, огоҳ набудан аз дину диндорӣ ва аз азобҳои охираат байни одамон мебошад.

Бояд қайд кард, ки ашхоси ин амалро иҷрокарда гумроҳу камфикр, аксаран беморони равонӣ, инсонҳои ба мушкилиҳои зиндагӣ тобнамеоварда ва одамони хунсард буда, пош хӯрдани оилаҳои ҷавон, хусумати байни келину хушдоман ва дигар нофаҳмиҳои оилавӣ сабаби ин беморӣ буда метавонад. Баъзе аз шахсони номбурда пеш аз худкушӣ нома навишта, дар ҷои аз назарҳо дур иҷрои амали мазкур мекунад. Қисми дигари гирифтори ин беморӣ қасдан рӯ ба рӯи нафарони озордиҳандашон истода бо тарсонидани онҳо аз ҷони худ дармегузаранд. Гуруҳи дигарро бошад, нашъамандон, майзадагон ва бемороне, ки дидаю доништа ба тани хеш сиҳати намехоҳанд ташкил медиҳанд. Баъзан дар зиндагӣ мушкилҳои моро дучор меояд, ки қодир ба таҳаммули он нестем ва дилсардию дилсиёҳӣ фарогири қалбамон мегардад. Аз ҷони хеш сер шуда, ба нобудии худ фикр мекунем. Арбобони дини мубини Исломи бар он ақидаанд, ки дар ин ҳол "Агар моро солимии ақл, равшании фикр ва тарси илоҳӣ дар дил бошад, фикри нобудсоии худ аз сар бадар мекунем, зеро инсоният метавонад бо кӯмаки Худованд дилхоҳ гиреҳи сарбастаро кушода, ноумедии бебовариро ба зиндагӣ аз худ дур созад. Кас худро дӯст дорад, дар баробари худ дигаронро низ дӯст дошта тавонад. Агар ҳисси инсондӯстӣ дар шахс зиёд гардад, асло ба чунин аъмоли зишт даст олула намесозад. Ки гуфта, ки бо нобуд сохтани худ раҳо меёби аз ранҷу азоб ва мушкилот? Худкушӣ дар баробари ҷиноят буданаш назди Худованд гуноҳи бузургу нобахшиданӣ аст. Охир ҷон амонати Худованд асту бандогонро мебояд аз ӯҳдаи чунин амонате ба хубӣ баромада тавонанд ва то замоне ки ҷонофарин талаб накарда ҷон надиҳанд." Мутаассифона, на ҳама қавириодаву истодагар буда метавонанд.

Ҷамарӯза мо тариқи хабару гузоришҳои радиовию телевизионӣ, шабақаҳои интернетӣ, расонаҳои рӯзномаҳо аз худкушӣҳои бисёре бо роҳҳои гуногун огоҳӣ меёбем, ки ин ҳисси муборизии моро алайҳи чунин беморӣ даҳшатбор мефизоад. Барои пешгирии ин беморӣ қабл аз ҳама мо дар худ ҳисси шештангарову башардӯстиро парвариш дода, сабуру ботаҳаммул бошем. Ба муқобили мушкилоти зиндагӣ кӯшиш намуда, дар зери борони он пайкараи бақувват дошта бошем. Ба ранҷу азоби зиндагӣ зуд таслим нашуда тан надиҳем, зеро сабрро меваи ширин ба бор аст. Чуноне мегӯянд:

**Аз ноумедӣҳо басо умед аст,
Поёни шаби сиёҳ сафед аст.**

БАҲОР

Некӯз РУСТАМОВ,
донишҷӯи соли 3-юми
факултати омӯзгорӣ



Баҳор фасли дилафрӯзи сол аст. Онро ҳама кас дар ҳама ҷо бетоқатона интизор мешавад. Ин фаслро фасли зиндашавии табиат, аруси сол меноманд. Дар ҳақиқат баҳор фасли зебову дилрабоест. Дар фасли баҳор кӯху дара, саҳрову ҷангал, боготу мевазор сабзу хурам аст. Бӯи хуши сабзаи навхез аз гиёҳҳои гуногуни худрӯй ба тани одам рӯҳи тоза мебахшад. Дашту сахро чодари рангинро ба бар мекунад.

Наврӯз яке аз ҷашнҳои қадими мардуми тоҷик аст. Онро ҳар сол ба муносибати расидани баҳор ва ибтидои кишту кор ҷашн мегиранд. Халқи меҳнаткаш дар сурудхояшон Наврӯзро чун оғози қорҳои деҳқон васф менамоянд. Навои карнаю сурнай халқро ба ид дават мекунад. Хурсандии мардум ҳаду қанор надорад.

МИНБАРИ

НАСИҲАТ БА САРБОЗ

НАВҚАЛАМ

Муҳаммад КОМИЛОВ,
донишҷӯи соли 2-юми факултати
филологияи тоҷик ва журналистика



**Эй писар як сола то ҳаҷдаҳ қалонат кардаам,
Ту будӣ як тифли нодон марди роҳат кардаам.
Имрӯз дар хизмати шахру диёри мамлакат,
Дар сафи аввал ба дасти худ равонат кардаам.
Шарти аввал бар ҳама ҳамсафарон хушнуд бош!
Шод бош дар ҳар макону дар сафи қонун бош!
Акси зебоат ба сурат ҷониби ман тухфа кун!
Ҳолу аҳволат ба нома муҷабао паймона кун!
Бар ҳама рафтору гуфтори худат андеша кун!
Хобро аз сар бироно аз танат беғона кун!
Комилро ёд карда падари гамخور дон,
Дар миёни кишвари худ хизмати мардона кун!
Гуфтаи ман шуд адо эй посбон хушёр бош!
Бо ҳама ин саҳтиҳо ниғаҳбони диёр бош!
Давлати мо модар асту пояи сулҳи ҷаҳон,
Чашми бинои шаби ин мулки тоҷик зинда мон!**

ОИЛА-МАҲЗАНИ ТАР- БИЯИ ФАРЗАНД

Шеравсан ГАДЌОЕВ,
донишҷӯи соли 3-юми факултати
молитавию иқтисодӣ



**Таълиму тарбияи хуби фарзанд аз оила шурӯ
мегардад ва дар натиҷаи ҳамкориҳои омӯзгорону во-
лидайн сайқал меёбад.**

Эмомалӣ Раҳмон

Оила ин падидаи таърихӣ аст, ки онро хишти аз ҳама асосӣ барои бунёди ҷомеа меҳисобанд. Вучуд доштани ҷамъияти инсонӣ бидуни оила ғайриимкон аст, зеро дар кадом сатҳу рушди маънавию моддӣ қарор доштани ҷомеа аз сатҳи некуаҳволии оила вобастагӣ дорад. Оила ҳамчун ячейкаи табиӣ ва асоси ҷомеа пазируфта шудааст. Оилае, ки ҳамсарон ва фарзандони онҳоро муттаҳид менамояд, яке аз шаклҳои аввалини умумияти иҷтимоӣ одамон мебошад ва гуруҳи хурдтарини оила аст, ки вазифаҳои барои ҷомеа муҳимтаринро иҷро менамояд. Яке аз ин вазифаҳо - давом додани насли инсон мебошад. Мувофиқи қонунҳои ҷомеа ба расмият даровардани муносибатҳои байни марду зан асоси ҳуқуқии оила ба шумор меравад.

Издивоҷе, ки бе муҳаббат асос ёфтааст, аз лаҳзаи ташкилбеш хароб аст. Муҳаббат ин ҳисси амиқу устувор ва маънавию эстетикӣ як кас ба каси дигар мебошад. Онҳое, ки оила ташкил медиҳанд, бояд равшан фаҳманд ва масъулият ҳис намоянд, ки кори маънавию барои меҳру муҳаббати ҳамсарон мавҷуд аст, барои пойдории иттифоқи байни онҳо кушишу ғайрат ва меҳнати дучандро талаб мекунад. Меҳру муҳаббати байни ҳамсарон ба тарбияи маънавию фарзандон таъсири мусбат мерасонад.

Ҳар як фарде, ки ба роҳи пурмасъулияти оиладорӣ қадам мегузорад, дар дил орзуву умедҳои неки худро мепарварад. Аммо, ҷи тавре ки ҳар яки мо шоҳид ҳастем, на ҳамаи онҳо ба мақсад мерасанд. Сабаб аз як тараф душвориҳои ҳаёт бошад, аз тарафи дигар, асосан баркамол набудани шахсони хонадоршаванда ва норасоии донишу маърифати онҳо оиди ҷабҳаҳои ҳақиқатӣ, ҷаҳонбинӣ ва маънавиёти фарқкунанда доштани зану мард, оиладориву хоҷагидорӣ, таъминоти оила, муносибатҳои оилавӣ, тарбияи фарзандон ва ғайра мебошад. Ҳар як мақсаду орзуҳо, ки зану мард дар ҳаёти яқҷояи худ доранд, бояд пайваста барои амали намудани онҳо қаҳду талош намоянд ва душвориҳои, ки дар ин ҷода пеш роҳи онҳост, суботкорона ва бо ҳамдигарфаҳмию комил ба ҳалли онҳо пардозанд.

Ҳар яки мо ҳоли оилаҳои пошхӯрда, насл ва волидони онҳоро дида, афсӯс меҳӯрем. Махсусан, ҳамон лаҳзае, ки рӯҳафтагӣ ва ғамгинии фарзандони оилаҳои пошхӯрдаро мебинем, ин ҳолат ҳар як моро дилреш менамояд. Масъалаи пош хурдани оилаҳои ҷавон, ки шумораи онҳо сол то сол зиёд мегардад, ташвишвар мебошад.

Ҳар як шахс бояд дар зиндагии мустақил устувор бошад. Зеро маҳз устувории онҳо дар тарбияи хуби фарзандон заминагузор мебошад.

ДОНИШЧЎ

"КИТОБХОНАИ ИНТЕР- НЕТЎ" ТАШКИЛ КАРДАМ

Далер ҚУРАЕВ,
муаллифи лоиҳа, донишчӯи соли
5-уми факултаи таърих, ҳуқуқ ва
муносибатҳои байналмилалӣ



Соли қорӣ бо ташаббуси Қумитаи кор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Қумҳурии Тоҷикистон озмуни "Беҳтарин лоиҳаи инноватсионӣ" баргузор гардида, бо вучуди будани шароити илмию техникӣ - электронӣ ва ниёзи бештари донишчӯёну ҷавонон ба ин ва дастрасии маълумотҳои интернетӣ ҷаҳонӣ ва баланд бардоштани ҷаҳонбинии донишчӯён лоиҳаи инноватсионии худро бо номи "Китобхонаи интернетӣ" ба воситаи Маркази истеъдодҳои ҷавонони донишгоҳ иштирок кардам ва хушбахтона, лоиҳам қабул гардида мавриди дастгирӣ қарор гирифт.

Таърихи 10.03.2018 бо иштироки васеи меҳмонон, хусусан ректори Донишгоҳи давлатии Қўлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ, доктори илмҳои физика ва математика, профессор, узви Вобастаи АИ ҚТ Абдулло Ҳабибулло китобхона ба фаъолияти расмӣ оғоз намуд.

Миннатдорӣ ҳайати профессорону омӯзгорон ва донишчӯёни факултаи таърих, ҳуқуқ ва муносибатҳои байналмилалӣро ба садорати донишгоҳ ва Қумитаи кор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Қумҳурии Тоҷикистон ҷиҳати дастгирӣ намуданашон мерасонам.

Хотиррасон менамоям, ки ин китобхона дар ҳаҷми 70 ҳазор сомони маблағузорӣ гардидааст, ки бештари ин маблағро Донишгоҳи давлатии Қўлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ сарпарастӣ кардааст.

Қайд кардан ба маврид аст, ки бузургтарин ганҷина, таърих ва ҳазинаи тиллоии ҳар як миллату қавм ва давлат дар китобхонаи он маҳфуз мебошад.

Дар ҷомеаи имрӯза муҳаббатӣ шафқат ба китоб коста гардидааст, ҷавонон китобро кам мутолиа менамоянд ва ба китобхонаҳо кам таширф меоранд. Шояд аз норасоии китоб бошад, ки донишчӯёни мо танҳо бо ду-се дафтар роҳ сӯи донишгоҳ пеш мегиранд.

Мақсадҳои асосии ин китобхона аз инҳо иборат мебошад:

1. Таъмин намудани донишчӯён ба шабакаи интернет;
2. Истифода бурдани компютер ҳамчун савияи дониш;
3. Дигаргун кардани руҳияи донишчӯён;
4. Баланд бардоштани маданияти донишчӯён нисбат ба аҳамияти омӯзиши компютер.

ҲУНАРҲОИ МАРДУМӢ ЭҶӢ МЕГАРДАНА

Давлатно КУЛОБИЕВА,
донишчӯи соли 2-юми факултаи
филологияи тоҷик ва журналистика



Халқи тоҷик аз қадимулайём ҳунарҳои миллию мардумии худро досторост. Ин ҳунарҳо дар соли қорӣ дубора эҷе гардида истодаанд.

Беҳуда нест, ки дар Паёми имсолаи худ Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон соли 2018-ро соли Рушди сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ эълон намуданд.

Дар баъзе ноҳияҳои Тоҷикистон ҳунарҳои кулолгарӣ, намадбофӣ ва мисгарӣ қариб ки аз байн рафтаанд ва ин ҳунарҳо бояд дубора рушд диҳем.

Халқи тоҷик санъату фарҳанги бою ганӣ дорад, аз ҷумла санъати меъморӣ, кандакорӣ, тасвирӣ, кашададӯзӣ, бофандагӣ, қолинбофӣ, сабадбофӣ ва дигар ҳунарҳои мардумӣ.

Гузашта аз ин, мо донишчӯён бояд аз анъанаҳои ҳунармандии халқи тоҷик огоҳ бошем. Зарур аст, ки дар таълифи фанҳои таҳассусӣ, кандакорӣ, гаҷкорӣ, наққошӣ, кашададӯзӣ, бофандагӣ, дар офаридани ҳунарҳои мардумӣ инкишофи ҳисси худшиносӣ, ватандорӣ ифтихори миллӣ, инчунин тақмили маҳорат мусоидат бояд намоем.

НАҚШИ ВАО ДАР РУШДИ ЭҶӢИ ИЛМУ ФАРҲАНГ

Холмурод САИДОВ,
донишчӯи соли 2-уми факултаи
филологияи хориҷӣ



Имрӯз алорағми пешравиҳои фаровони улуми иртиботӣ ва иттилоӣ расонаӣ, ҳанӯз дар байни расонаҳои гурӯҳӣ, ҷарида, хусусан рӯзномаҳо судмандтарин, фаровонтарин васила барои боло бурдани сатҳи огоҳии афроди ҷомеа, мубориза бо ҷаҳл ва беҳабарӣ ба шумор меравад. Дар байни ҷомеа тавсия ёфта ва дар ҳоли тавсия ҳанӯз нашр ва мутолиаи рӯзнома, баёни рӯшанфикрӣ, дарки амиқ ва боло будани шуури сиеӣ ва иҷтимоӣ аст.

Рӯзномаҳо ба хотири вижагиҳои аз қабилӣ арзонӣ, фаровонӣ, нақли саҳеҳ ва дақиқи ахбор, ихтисори матолиб ва содагии забон ва ғайра қодир ҳастанд. Гурӯҳи густурдае аз ақшори мухталифи ҷомеаро таҳти пӯшиши иттилоотӣ қарор диҳанд ва низ ба воситаи мақбулият, ки дар мардум доранд, метавонанд василаи хубе барои интиқоли огоҳии мухталиф ба зеҳн ва хотири мардум ва тармиму тасҳиҳи равобит ва завобити мавҷуд дар ҷомеа бошанд. Албатта ин мақбулият ба ду амр аз ду иллат ношӣ шуда аст: яқум ин ки рӯзномаҳо танҳо расонаҳои гурӯҳӣ мавҷуд дар кишвар ба шумор меоянд, ки ахбори саҳеҳ ва дақиқро аз авзои дохил ва хориҷи кишвар ба иттилоӣ умумӣ мерасонанд.

Ҳарчанд ки ин рӯзномаҳо дар баъзе аз нуқот ба иллати ваъияти бади ҳамл ва нақл бо таъхири чандрӯза ва гоҳе чандҳафта ба дастӣ хонандагон мерасад, вале бо ин ҳол муҷибӣ пешрафти умдае дар сурату сӣҳати хабаррасонӣ ҳастанд.

Иллати дигари мақбулиятӣ рӯзнома дар байни мардум соддагӣ ва равонии навиштаҳои онҳо аст, ки дарки матолиби онро тавассути афроди камсавад ва ҳатто бесавод мумкин месозад.

Гурӯҳи расонаҳои робитаи мутақобил ба фарҳанг ва расонаҳо реша ба тарихи ҳаёти башар дорад ва метавон гуфт, ки пайдоиши расонаҳо ҳамзоди ҷомеа будааст. Дар тӯли тарих инсон барои интиқоли паёми худ, расонаҳо ба кор гирифта, фарҳанги худро низ ба он густариш додааст.

Профессор Ҷовид Муқим дар китобашон ба унвони "Сиест ва ҷанги иттилоотӣ" қайд кардаанд, ки дар авоили Ҷанги дуҷуми ҷаҳонӣ дар пиёда намудани ҳадафҳои геополитикӣ нақши ВАО хело бузург арзёбӣ мешуд ва теъдоди аз кишварҳо аз маълумоти дуруғ хело хуб истифода нумданд. Масан Ҷопон он замон ба 22 забони дунё тавассути радиёву ТВ-ву нашриёт маълумоти дуруғ паҳн карда, ИМА ро бовар кунонид, ки нерӯҳои ягон амалиётро таҳрезӣ намунонд.

Билохира бояд ВАО кӯшиш ба харҷ диҳад, ки фазои иттилоотӣ кишварро комил намояд, дар акси ҳол майдантарин холигири расонаҳои бегона пур мекунад.

УСТОД ОҶТОБИ ЗИН- ДАГОНИСТ!

Наврӯз ШАРИФОВ,
донишчӯи соли 2-юми факултаи
физика ва математика



Устод агар набошад, ақле ба сар набошад,
Дар боеи зиндагонӣ, гарди самар набошад.
Бе роҳнамою роҳбар, дар ин ҷаҳони бесар,
Пои равон набошад, нури басар набошад.

Ҳар киро дар зиндангӣ устодест. Имрӯз муаллим духтур, ронанда ва коргару бофанда ҳама устодону шогирдонӣ худро доранд. Ҳамаро дар ҳаёт касе омӯзондааст. Ягон қору амал, пешравию афзалият, бурду бохт бе заҳмат ба даст намеояд. Бе машаққату қадриносии устод ба авҷи аълое намерасем. Инсон даме ки чашм ба олами ҳастӣ мекушояд, албатта бо як ҳусну истеъдоди Худовандӣ тавлид мешавад, аммо худ танҳо бесарварӣ, бе роҳнишондихӣ ва бе устод соҳиби мақому мартабае шуда наметавонад.

Ватқе калимаи устодро ба забон меорем, бевосита пеши назарамон симои шахсияти нотақрор падидор мегардад. Устод касест, ки дар симои ӯ кас омӯзонидани ҳама гуна роҳу равиш, қору фаъолият ва ҷамъи ҳунару истеъдодро дидан мумкин аст. Ба иборати дигар мо метавонем устодро мураббӣ ва роҳнамои кулли қоруҳои хайр бигӯем, зеро гуфтаанд: Ҳар шахс метавонад аз таҷрибаи бузурги ҳаётш қору фаъолиятро ба касе омӯзад. Шогирдонро низ лозим меояд, ки аз заҳматҳои устодони хеш боҳабар бошанд, онҳоро қадриносии қарда тавонанд, зеро бе заҳмати зиёди устодон ягон шогирд ба ҷое расида наметавонад. Обруи шогирдонӣ болаёқат обрӯи устоди онҳост. Агар барои қароиб сабз ба бар намудани замин баҳор лозим бошад, пас барои сабз гаштани дониши инсон устод рамзи баҳор аст. Оре, бе устод кас наметавонад аз доираи тафаккури маҳдуд берун гашта, оламу одамро дарк наояд.

ТОҶИКИСТОН-САР- ЧАШМАИ ОБИ ТОЗА

Шукрона САФАРОВА,
донишчӯи соли 3-юми факултаи
химия, биология ва география



Оре, об манбаи ҳастии ҳамаи мавҷудоти олам аст. Об захираи бузургест, ки воқеияти ин ҷаҳону зиндагиро таровату зебӣ ва сарсабзӣву озодагӣ мебахшад. Ҳастии гулу гиёҳ, ҳайвоноти наботот, растаниву инсоният, хосса зиндагии осоиштаву ободӣ ва озодиву пурбаракатӣ ҳама ба об вобастагӣ дорад. Инсон бе об зиндагӣ қарда наметавонад.

Ҳатто қисмати зиёди бадани инсон аз об иборат аст. Об одамро аз ифлосию нопоқӣ, аз беморию дардҳо эмин нигоҳ медорад. Мо, тоҷикистониён аз сероб будани сарзамини бузургамон бояд ҳамеша бифаҳрем. Тоҷикистон аз захираи об бой буда, қариб 7000 пирах, 155 кули гуногунҷам, даҳҳо ҳазор чашмаҳои оби маъданӣ ва обанборҳои зиёди дорад. Дар Тоҷикистон дарёҳои Сир, Вахш, Зарафшон, Варзоб, Кофарниҳон, Панҷ қорӣ мешаванд, ки онҳо на ин ки Тоҷикистонро, балки мамлакатҳои ҳамсоя - Узбекистон, Туркменистонро низ шодоб мегардонад. Бе об зиндагӣ пойдор буда наметавонад. Тоза нигоҳ доштани об ва муқаддас шумурдани он қарзи ҳар як инсонӣ асил аст.

Зи ҷӯе, ки хурдӣ аз он оби пок,
Набояд фикандан дар он сангу хок.

ХУСУСИЯТҲОИ ОҶТОБ

Субҳияи МИРАЛӢ,
донишчӯи соли 2-уми факултаи
химия, биология ва география



1. Сайёраи Замин аз Оғтоб дар масофаи 146,6 миллион километр ҷойгир аст.
2. Оғтоб нисбат ба Замин 10 маротиба калонтар аст.
3. Нури Оғтоб ба сайри Замин дар 8 дақиқа мерасад.
4. Оғтоб ба Замин дар замистон наздик ва дар тобистон дур мешавад.
5. Ҳар сол моҳи январ сайёраи Замин ба Оғтоб наздик мешавад.
6. Дарозтарин рӯз 22-юми июл ва дарозтари шаб 22-юми декабр аст.
7. Оғтоб дар 11 сол як маротиба фаёл мегардад.
8. Оғтоб даврзаниашро дар мӯддати 365-366 рӯз анҷом медиҳад.
9. Як даври пурраи Оғтоб дар маркази галактика ба 245 миллион сол баробар аст.
10. Массай Оғтоб бо тонна 1*10,27 тонна ва бо грамм 1*10,33 грамм мебошад.
11. Массай Оғтоб дар ҳар як сония 4 тонна кам мешавад.
12. Ралиуси Оғтоб 700 ҳазор километр аст.
13. 12 сол даври гардиши сайёраи Муштарӣ дар атрофи Оғтоб мебошад.
14. Дар Оғтоб метавонад 110 сайёраи Замин ҷой дода шавад.
15. Саҳеҳтарин тақвими Умари Хайём сохтааст.

ЛАТИФАҲО

Муҳаммадҷон ҲОҶАЕВ,
донишчӯи соли 3-юми факултаи
филологияи рус



ТҶҲҲА

Файзиддин дар рӯзи 8-уми март аз рафиқаш Муҳаммадраззоқ пурсон мешавад, соли гузашта ба ҳамсарат чӣ хубӣ ва ё ҳада кардӣ?

Муҳаммадраззоқ меғӯянд:

- Уро кӯҳи зебоманзари Фарҳор бурда будам.

Файзиддин мепурсад:

- Имсол чӣ нақша дорӣ?

Муҳаммадраззоқ меғӯянд:

- Рафта меорамаш.

ТЕЛЕФОНИ АЙФОН

Донишчӯе бо як азоб телефони тамгаи айфон-7 мехараду дар ҷайби ақибаш гутошта ба дарс меояд. Вақте ки ба мизи донишчӯӣ менишинад, ногаҳон садои чарақ-чурраке ба гӯшаш мерасад ва ӯ меғӯянд:

- Худо миёнам бошад, Худо миёнам бошад.

1 ХУЛОСА



Хуриноси Ализода,
рӯзномашигор

Ай одамон!

Бо ашхоси аз худ пойин дар фарҳанг, дониш, ахлоқ, идрок, тарбият ва дараҷаи рӯзгор ҳеҷ гоҳе кӯшиши дӯстиву ҳамнишинӣ ё ҳамзистӣ накунад. Зеро...

Онеро, ки донишаш аз илми ту пойин аст, ба ақлат рашк мекунад. Оне, ки бар пояи хулқи волои инсоният намерасад, аз ҳасодат туро ба ботлоқи бадбӯӣ бадахлоқии хеш кашидани мешавад. То туро дар баробари худ бубинад, на волотар аз хеш.

Онеро, ки дар пастиё уфтодаву дасти кӯмак ба сӯяш дароз мекуни, мекӯшад, ки туро ба пойин бикашонад, ба он пастиё, ки худ гирифторм аст, то ту дар балиандие аз ӯ қарор нашошта боши.

Оне, ки бадбахт аст, бо нотаваббинӣ аз хушбахтиҳоят кӯшиши чун хеш тақдирсиёҳ қарданат мешавад, зеро ӯ дар бадбахтиҳояш танҳо будан намеҳадад.

Онеро, ки зарбаҳои миёншикани зиндагӣ шикастаанд, ба қомати рости миёни маҳкамӯ устуворат дар зиндагӣ монанд шудан намеҳадад, балки меҳадад миёни туро ҳам шикаста бинад.

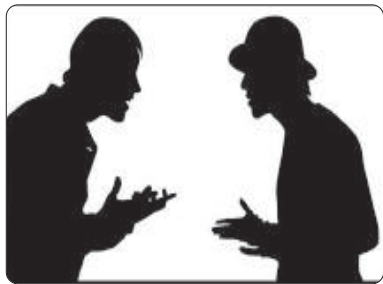
Оне, ки туйи шухратеро дар чомеа пазируфта мебинад, аз бухлу ҳасад, ба поят айбҳоро ҳамчуноне бастан меҳадад, ки гоҳе худат ҳам ба беайбият шак меорӣ.

Оне, ки туро муваффақу сарбаланд мебинад, сари хамаи хешро чун ту боло намекунад, балки гардани туро шикастан меҳадад, то дигар боре ҳам сарафрохта набитвонӣ.

Оне, ки гушнагӣ резачини хони туяш бинмудааст, шукргузорӣ не, дар андешаи сарнагуни хони пурнони ту мешавад, ҳатто агар худ ҳам баъдан бори гушнагӣ бикашад.

Онеро, ки Худованд аз ақл, रिққ муваффақият, эътиром, дорой, рифоҳ саломат ва кулли хушиву хушбахтиҳоя дигар маҳрум сохтааст, ба ин сазовор аст. Зеро танҳо Худованд доно ва тавонусту аз ботини офаридаҳояш огоҳ аст. Қазоват аз ӯст, ки кадомеро дар кадом пояе ниғаҳ бидорад ва ба чи мартабае мушарраф бисозад. Уст доно.

Ва...агар мо бандагон ба хотири савоб дасте гирифта бихоҳем нафарони мутақаббиро, ки Худованд ба унвони ҷазо дар пастиҳое қарорашон дода, ҳеҷ гоҳе ин дасти кӯмаки моро бо дили поку соф намегиранд, ҳатто барои раҳиин хеш аз вартае. Зеро бо он синаҳои пур аз бухлу ҳасад кинаву адовати хеш қобилияти дарки дасти сӯяшон дарозкардаи сахоро надоранд. Онҳо ба дастони нопоки хеш ниғариста, бо қалбҳои пуркина ва сари пурфитнаи хеш меандешанд, ки ҳеҷ мумкин нест,



ки дигарон чун ман дилу ниат нашошта бошанд.

Бовар ба инсонпарастиву дасти хайр ва накукориву неқиндориро танҳо онҳое хоҳанд дошт дарк кард, ки ниҳоди пок дошта ба Худованд самимона бовардоранд ва дар дилҳои софашон осоре аз кинаву кудурат нест. Зеро он дилҳо бо нури раҳмонӣ пур, бо зиёву хирад рушан ва аз меҳру муҳаббат лабрезу шодобанд, ки дигар дар онҳо ба ҷуз андешаи нек ҷое барои чизи дигаре надоранд.

Аз ин рӯ, хушбахтанду дигаронро низ чунин дидан меҳадад. Вале афсӯс, ки одамай на ҳама бо як дилу як рӯ зода мешавад. Худованд ҳар киро ба қадри тозагии дилу виҷдон ва имону садоқаташ мавқеъ ва рӯзу рӯзгор медиҳад...

**Ба худ бияндешед,
ай одамон!**

Исследователи творчества Тургенева, склонные объяснять историю русской литературы западным и восточным влиянием, пытались найти истоки новой тематики и новых жанров Тургенева в литературном движении зарубежных стран. Так, профессор Сумцов говорил о влиянии Ж. Санд, а профессор А.С. Грузинский утверждал, что Тургенев в большей степени следовал Ауэрбаху, издавшему первые книги своих "Шварцвальдских рассказов" в 1843 году, за четыре года до появления первого рассказа "Записок охотника".

Как художник Тургенев в "Записках охотника" продолжал реалистические традиции Пушкина и Гоголя, сумел сказать свое слово в развитии русской новеллистической прозы.

Многогранно искусство рассказа в "Записках охотника". То его ведет от себя охотник, живописующий виденное, то он становится слушателем целого повествования ("Уездный лекарь"). Рассказ "Однодворец Овсянников" состоит из ряда миниатюрных новелл-портретов. Бытовой очерк, психологическая новелла, картина с натуры, лирический этюд, пейзажная зарисовка, проникнутая философскими размышлениями, - все эти жанры равно доступны мастерству автора "Записок охотника".

Другие исследователи приписывали основную роль в переходе Тургенева к изображению народной жизни влиянию Гоголя и в особенности Белинского.

В 1852 году "Записки охотника" И. С. Тургенева вышли отдельным изданием и сразу же обратили на себя внимание. Как точно заметил Л. Н. Толстой, существенное значение и достоинство "Записок охотника" прежде всего в том, что Тургенев "сумел в эпоху крепостничества осветить крестьянскую жизнь и оттенить ее поэтические стороны", в том, что он находил в русском народе "больше доброго, чем дурного". Да, Тургенев умел видеть красоту души мужика, и именно эта красота была главным аргументом писателя против безобразия крепостничества. Тургенев не поэтизировал мужика, не приукрашивал его жизнь, он писал правду о нем. И в этой-то правде, покоившейся на глубокой убежденности писа-

И.С. ТУРГЕНЕВ И РАЗВИТИЕ НОВЕЛЛИСТИЧЕСКОЙ ПРОЗЫ

теля в том, что "в русском человеке таится и зреет зародыш будущих великих дел, великого народного развития", и была главная убеждающая сила его произведений. Можно сказать, что "Записки охотника" открыли перед русским читателем новый мир - мир крестьянский. Тургенев, несомненно, продолжает традиции Н. В. Гоголя, который в своей бессмертной поэме "Мертвые души" показал не только Россию Чичиковых, Маниловых, Плюшкиных, но и Россию народную. Вспомним, например, каретника Михеева, плотника Степана Пробку, убежавшего на волю Абакума Фырова и многих других. Но у Тургенева мужики предстают не как мертвые, а как живые души, подлинная опора нации; они резко противостоят миру господ. Иван Сергеевич с большой теплотой описывает крестьян, придерживаясь своего главного принципа - достоверности изображения. Он часто рисовал с натуры, его образы имели реальные прототипы.

Но эта разность не мешала их искренней, преданной дружбе: "они составляют единство, имя которому - человечество". Можно сказать, что в этом рассказе Тургенева крестьяне выступают как носители лучших черт русского национального характера. Автор любит своих героями, гордится ими. Интересно в этом рассказе также то, что Тургенев в нем вступает в спор со славянофилами, которые утверждали, что реформы Петра Первого оторвали Россию от исконной русской народности и что главная добродетель русского народа - послушание и смирение. В рассказе же оказывается, что Хорь и Петр Первый - родственные души. Из разговоров с Хорем автор вынес убеждение, что "Петр Великий был по преимуществу русский человек, русский именно в своих преобразованиях. Русский человек так уверен в своей силе и крепости, что не прочь и поломать себя; он мало занимается своим прошедшим и смело глядит вперед". Именно таков был характер Хоря. Ярко и живо рисует писа-

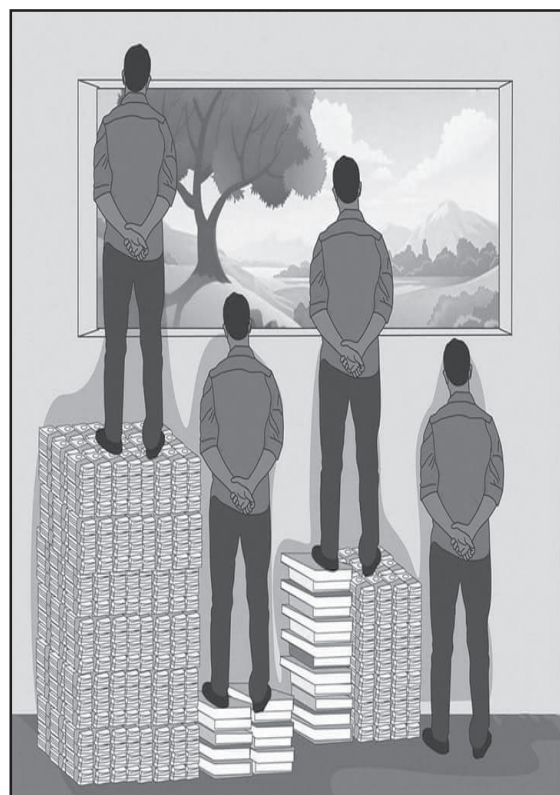
тель народные образы в одном, может быть, из самых проникновеннейших рассказов - "Певцы". Поражает образ народного певца Яшки Турка, который "пел, и от каждого звука его голоса веяло чем-то родным и необозримо широким. Русская, правдивая, широкая душа звучала и дышала в нем и так и хватала вас за сердце, хватала прямо за его русские струны".

Не краснота, а именно красота, живое слияние души исполнителя и души народа-творца в единый творческий порыв, - такая красота потрясает самые основания сознания и сердца, рождает в человеке цепь, соединяющую начала и концы; восстанавливает правду, глубинную правду о русском человеке. Тургенев знал цену песне ("Было время, что я с ума сходил от народных песен", - признавался он в письме к Некрасову), знал, как много она может сказать русскому сознанию: не умиленность, не жалость и сострадание к народу-творцу, - не одни эти чувства рождали тургеневские "Певцы", но то возвышающее сознание и душу человека чувство, которое подвигало его на поступок, на деяние, ибо уже невозможно было почитать себя человеком, пока такая духовная красота пребывала в "рабьем виде". Об этом пел Яшка Турок - один из народных, самородков. Некрасов, столь любивший народные песни, только и сказал, прочитав рассказ "Певцы": "Чудо". "Сия вещь любимого писателя - истинно гениальная", - отозвался Достоевский. Герои этого рассказа - люди необыкновенные, талантливые и в то же время трагические. Среди слушателей Яшки - "Геркулес", которого все привыкли называть Диким-Барин, хотя никто не знал, кто он и откуда появился. Дикий-Барин фигура неясная, загадочная, но, несомненно, таящая в себе какие-то могучие, стихийные силы.

**Адолатпачо ФАТОВА,
магистрант факультета
русской филологии**




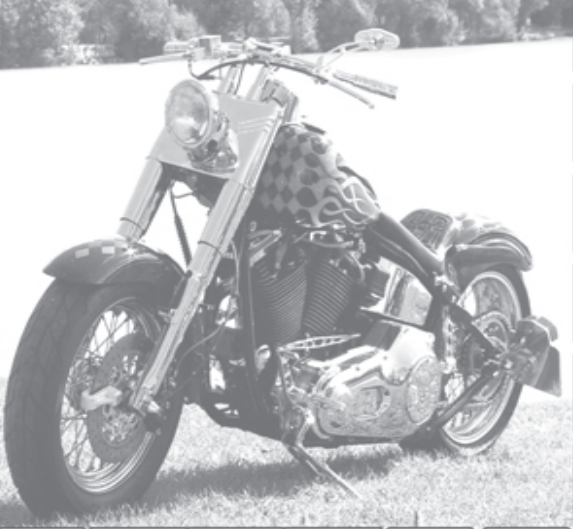
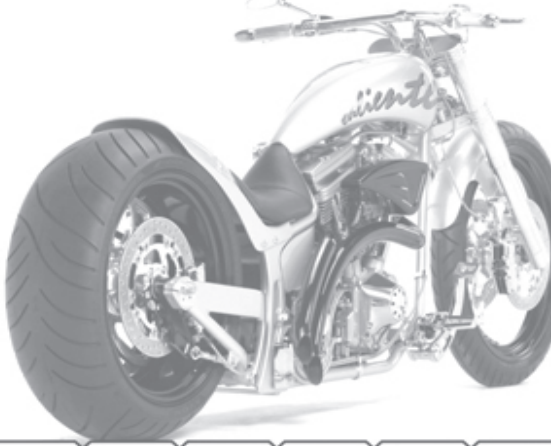

АКСҶОИ ГҮЁ



ҒОЛИБИ КРОССВОРД МУАЙЯН НАШУД!

Боиси хурсандист, ки хонандагон ба рӯзномаи "Анвори дониш" таваҷҷуҳи хосса доранд. Мутаассифона, ба кроссворди шумораи гузашта танҳо 1 нафар - саромӯзгори кафедраи адабиёти тоҷик ва журналистика Сафаров Бахтиёр ҷавоб пешниҳод кард ва ҳангоми санҷиш маълум гардид, ки ба ду савол ҷавоби хато пур кардааст. Аз ин хотир, ғолиби кроссворди шумораи гузашта маълум нашуд.

Ҳар касе, ки ҷавобҳои пешниҳодкардаашро аз назар гузаронидан меҳаҳад, ба идораи рӯзнома ташриф оварда, метавонад хатоҳои худро бубинад.
Хонандагони азиз! Саросема нашуда, кроссвордро дуруст пур кунед ва насиби мукофот дар ҳаҷми 100 сомонӣ гардед! Шаффофият 100 фоиз кафолат дода мешавад!

Компютери ҳамроҳ	Костюми кайҳонавард				"... ва Абсол", асари А. Ҷомӣ			Тамокукорӣ
		Асабӣ	Тамғи ноён, ки ба системани тормозиян-андозанд	Бо-шуурӣ	Тараф, ҷониб			
		Чаноби эронӣ		Бӯи форама				
		Яке аз ҷазираҳои Гавай	Асҳори Афғонистон	Хати ҳаракат				
			Ҷамъ, якҷо чинда мондагӣ	... Бисмарк, арбоби немис				
Қаҳрамони бадафти асари Гюго	Ра-во-дид, гузарнома	Растани табобатӣ	Шаҳр дар Ҳиндустон	Навъи мева	Ҷамешагӣ	Кух дар Судон	Нидои таасуф	Шоир Туркменистон
		Равзана, дудкаш		Шаби равон		Одам аз табақаи нодорон	"Ҳамсоии наздик беҳ аз хешӣ ..."	Рақами мушаххаси андозсупор
Бозӣ дар рӯи ях	Ситора, ахтар	Намояндагӣ, аминӣ				Кушо-да (лаҳҷ.)	... Гибсон, актёр	
	кори душвор, беҳолкунанда	Ташкилоти ёрии гуманитарии Аврупо	Бадзот, нокас, бадкирдор				Миёнбанди хар	
						Рӯз (арабӣ)		
						Чорво ё чизи дар фуруш буда	Меросӣ	Хато
							Гунаҳкори азим	Шаҳр дар Миср
		Радифи сайёраи Нептун	Номи Византия дар Шарқ	... Гардун номи ҳафтанома				
					Танҳо, яғона	Кандани алафҳои бегона	Халифаи №3 ислом	
					... Азидова, овозхон	Забони немисҳо	Сарчашмаи борон	
	Амал, меҳнат	Рӯзи таваллуд	Сирри худро фаш кардан	Аз даҳон поёнтар				Жан ..., актёри фаронсаӣ
					Пойтахти виллоят дар Сибир	Моҳи сол		
					...но-ности			
					Моҳи нисбати Замин			
Шаҳр-қурбонии бомбаи атомӣ		Яке аз намунаҳои дӯстон			Даромадгоҳи хона			
					Муассиса ва бинои консертӣ			

ДИҚҚАТ!

ХОНАНДАЕ, КИ ПЕШ АЗ ҲАМА КРОССВОРДО БЕХАТО ПУР КАРДА, БА ИДОРАИ РӯЗНОМА ПЕШНИҲОД МЕКУНАД, БО МУКОФОТИ ПУЛӢ ДАР ҲАҶМИ 100 СОМОНӢ ҚАДРОНӢ КАРДА МЕШАВАД.



СУХАНИ МОНДАГОР

Аз "Панднома"-и Абай Қунанбоев

Агар одам худдонам, ботакаббур бошаду аз оқил нафаҳмидаашро напурсад, ё форигбол бошад, чӣ фоида аз он, ки ҳарфи хирадмандона ба ӯ гуфтанд. Вай шахсест бедикқату нодон, қодир нест, ки ба қадри ақлу фаросат бирасад. Хирадманде шояд онд ба ин гуна ашхос гуфта: "Аз таълимдиҳии одамоне, ки суҳанатро ба гӯш намегиранд, нигоҳубини хукҳо беҳтар аст, ки туро мешиносанд".

ПАЙКИ НЕК

Санаи 29-уми сентябри соли 2018 дар чаласаи Шӯрои дисертационии 6Д.КОА-020 дар назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон саромӯзгори кафедраи иқтисод ва идораи факултаи молиявию иқтисодии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ РАСУЛОВА ЛУТФИЯ НУРАЛИЕВНА рисолаи номзадии худро дар мавзӯи "Такмили механизми идоракунии муноқишаҳои иҷтимоиеву меҳнатӣ дар ташкилот (дар асоси маводи ширкатҳои телекоммуникатсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон)" бо ихтисоси 08.00.05 - Иқтисодиёт ва идоракунӣ хоҷигии халқ (иқтисодиёти меҳнат) зери роҳбарии доктори илмҳои иқтисодӣ, дотсент Амонова Дилбар Субҳоновна бомувафақият ҷимоя намуд.

Раёсати донишгоҳ ва ҳайати эҷодии рӯзномаи "Анвори дониш" муҳаққиқро барои ин комёбиашон табрику таҳният намуда, дар қорҳои илми минбаъдашон барор хоҳонанд.



СОПРҶЗ ХУҶАСТА БОД!

Маъмурият, ҳайати профессорону устодон, кормандон ва донишҷӯёни Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ, инчунин ҳайати эҷодии рӯзномаи "Анвори дониш" омӯзгорон ва кормандони зерини донишгоҳро, ки аз 1-уми октябр то 31-уми октябри солиёни гуногун таваллуд шудаанд, табрику таҳният гуфта, аз даргоҳи Яздони пок барояшон тансиҳатӣ, умри бардавом, сари баланд, тани неруманд ва дар қору фаъолиятҳои комёбиҳои беназирро таманно доранд. Бигузур ҳамеша чун кӯҳҳои Помир сарбаланд, чун Рӯдакӣ хушбаён, чун Саъдӣ дарозумр, чун Ҳофиз шухратманд ва чун Ҷомӣ хоксор бошад! Ҳеҷ гоҳ БАХТ ва ХИЗР қошнои шуморо тарк насозанд! Мисли гулҳои баҳорӣ, ки ҳама саросар зебо ҳастанд, зебо бимонед. Хушиев хурсандӣ, ки беҳтарин ҳамсафарии инсонанд, доим ҳамсафаратон бод!

Бигузур дар умратон баракат ва дар касбатон ҳалолқорӣ пайваста амалӣ гардад.

1. **ХОЛИҚОВ САФАР**, 01.10.1957, муовини ректор оид ба таълим, номзади илмҳои химия, дотсент;
2. **ЧОЛОВА САОДАТ**, 02.10.1989, ассистенти кафедраи химия ва биология;
3. **ЧУРАЕВ КУЛОБӢ**, 03.10.1955, ассистенти кафедраи математика ва методикаи таълими он;
4. **ФАРЗОНАИ ИЗЗАТ**, 06.10.1989, фаррош;
5. **МАХСИДИНОВ БАХТОВАР**, 08.10.1989, ассистенти кафедраи илмҳои компютерӣ;
6. **ҒОЛИБЗОНИ РАҶАБАЛӢ**, 10.10.1991, ассистенти кафедраи мудофияи граждони ва ОДҶ;
7. **ҲАКИМОВ АБДУРАЗОҚ**, 10.10.1984, ҷонишини декан оид ба таълими факултаи молиявию иқтисодӣ;
8. **ШОИРАИ БОБО**, 10.10.1992, танзимгари факултаи омӯзгорӣ;
9. **БОРОНОВА ҶАМИЛА**, 11.10.1976, фаррош;
10. **БОБОВА БИБИРАӢНО**, 11.10.1976, фаррош;
11. **МУРОДОВ РАВШАН**, 12.10.1964, ассистенти кафедраи забони ҳозираи рус;
12. **БОБОВ АЪЗАМ**, 12.10.1987, ассистенти кафедраи забони хоричӣ;
13. **БАРОТОВ ЧУМАХОН**, 13.10.1957, номзади илмҳои география, мудири кафедраи география ва туризм;
14. **МОҲИРАИ ЧУРАХОН**, 13.10.1991, ассистенти кафедраи назарияи иқтисодӣ;
15. **ФАЙЗУЛЛОВЕВА ФИРӢЗАМО**, 14.10.1965, мудири кафедраи забони русӣ;
16. **ИБОДОВ МАҲМАДУЛЛО**, 15.10.1946, доктори илмҳои фалсафа,

17. **НАБИЕВА САВЛАТ**, 16.10.1962, мудири кабинети кафедраи педагогика;
18. **САИДОВА ИЗЗАТМО**, 18.10.1964, лаборанти калони кафедраи адабиёти рус ва хоричӣ бо МТЗАР;
19. **ШОИМАРДОНОВ ХАЙРУЛЛО**, 18.10.1987, ассистенти кафедраи тарбияи ҷисмонӣ ва методикаи таълими он;
20. **ДАВЛАТОВА РАӢНОХОН**, 19.10.1957, ассистенти кафедраи забони ҳозираи рус;
21. **САБЗААЛИИ РАҶАБ**, 19.10.1978, муаллими калони кафедраи забонҳои хоричӣ;
22. **ҚАРАБОВА ЛУТФИЯ**, 19.10.1986, ассистенти кафедраи забонҳои хоричӣ;
23. **МУРОДОВ ТЕМУР**, 19.10.1958, номзади илмҳои сиёсӣ, муаллими калони кафедраи таърих, ҳуқуқ ва сиёсатшиносӣ;
24. **САФАРЗОДА МАНУЧЕҲРИ НАҶОТ**, 19.10.1979, ассистенти кафедраи журналистика, муовини сардори Раёсати таълим;
25. **АФИЗОВ СӢҲРОБ**, 21.10.1988, ассистенти кафедраи илмҳои компютерӣ;
26. **САТТОРОВ ҚОБИЧОН**, 21.10.1992, мутахассиси Маркази бақайдгирӣ ва иттилоотии НКТ;
27. **САЙДАЛИЕВА ЗУҲРО**, 23.10.1988, ассистенти кафедраи забонҳои хоричӣ;
28. **САЙДАЛИЕВА ФОТИМА**, 23.10.1988, ассистенти кафедраи забонҳои хоричӣ;
29. **ДАМИНОВА ХАТИЧА**, 24.10.1966, ассистенти кафедраи таҳсилоти ибтидоӣ;
30. **ЧУМАЕВА ДИЛОРОМ**, 24.10.1985, ассистенти кафедраи забони русӣ;
31. **САЙДАЛИЕВА МАӢРИФАТ**, 25.10.1990, ассистенти кафедраи забонҳои хоричӣ ва методикаи таълими он;
32. **ОДИНАЕВА ГАДОЙБӢ**, 28.10.1964, танзимгари факултаи физика ва математика;
33. **ПИРНАЗАРОВ ЭМОМНАЗАР**, 28.10.1969, номзади илмҳои сиёсӣ, дотсент, мудири кафедраи назарияи иқтисодӣ ва молия;
34. **БОЗОРОВА МАВЗУНА**, 28.10.1985, фаррош;
35. **БАЖОВА МАЛИКА**, 29.10.1972, муаллими калони кафедраи таҳлили математика ва назарияи функцияҳо;
36. **НОСИРОВА ШАМСИЯ**, 29.10.1989, ассистенти кафедраи таҳсилоти томактабӣ ва кори иҷтимоӣ;
37. **ЮЛДОШЕВА ҶАМИЛА**, 30.10.1973, номзади илмҳои педагогӣ, дотсенти кафедраи таҳсилоти томактабӣ ва кори иҷтимоӣ;
38. **МУРОДОВА САОДАТ**, 31.10.1960, ассистенти кафедраи физика, методикаи таълими он ва технологияи материалҳо;
39. **МУРОДОВА ХОСИЯТ**, 31.10.1968, фаррош;
40. **ШАРИФОВА МАЙСАРА**, 31.10.1963, фаррош;



МУАССИС:

ДОНИШГОҶИ ДАВЛАТИИ КҶЛОБ
БА НОМИ АБӢАБДУЛЛОҶИ
РӢДАКӢ

ҲАЙАТИ МУШОВАРА:

АБДУЛЛО ҲАБИБУЛЛО, доктори илми физика ва математика, профессор, узви Вобастаи АИ ҚТ, ректори Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ

КАРИМОВ САМАРИДДИН, доктори илми химия, профессор, Узви пайвастаи АМТ

ИБОДОВ МАҲМАДУЛЛО, доктори илми фалсафа, профессор

ЧУМӢАХОН АЛИМӢ, доктори илми филология, профессор

ХОЛИҚОВ САФАР, номзади илми кимиё

ХУДОЙДОДОВА ШАРОФАТ, номзади илми филология, дотсент

НАЗАРОВ ҲОТАМ, номзади илми педагогика,

АБДУЛЛОЕВ МАҲМУД, доктори илми таърих, профессор

МИРЗОЕВ САЛИМ, доктори илми педагогика, профессор

ЧӢРАЕВ БОБОХОН, саромӯзгор

САРМУҲАРРИР:
ҶАҲОНГИР РУСТАМ

КОТИБИ МАСЪУЛ:
ЭРАҶ ДАВЛАТОВ, номзади илми филология

ХУРУФЧИН:
САИДА ЯТИМОВА

САҲИФАБАНД:
МУНИСА КАРИМОВА

Андеша ва ақидаҳои нашршудаи шахсии муаллифон дар мақолоти гузоришҳо ақидаи расмии ҳайати эҷодии рӯзнома махсуб намешавад. Дурустии асноду далели мақолаҳо ба уҳдаи муаллифон аст.

Рӯзнома дар ҚДДМ
"Мега-принт" ба таъб расидааст.
Адади нашр 4000

Нашрия дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон №030/РЗ-97, 30.08.2017 аз нав ба қайд гирифта шудааст.

Маводҳо бо забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ нашр мешаванд.
Рӯзнома тариқи обуна дастрас мегардад.

НИШОНӢ:
735360. ш.Кӯлоб, кӯчаи С. Сафаров 16
E-mail: anvor.donish@kgu.tj
Телефон: қорӣ: (83322) 3-31-15,
мобилӣ: 918-13-99-68; 981-00-02-19



АКСИЯИ "ДОНИШГОҶИ МАН"

Шарифов Бахтовар, ассистенти кафедраи таҳсилоти томактабӣ ва кори иҷтимоӣ дар аксияи "Донишгоҳи ман" иштирок намуда, ба донишҷӯёни шӯбаи логопедия, сурдопедагогика, дефектология ва олигофренопедагогика 1 адад ноутбук ва адад проектор барои машғулиятҳои амлӣ харидорӣ намуд. Ин қори хайр боиси таҳсин ва дастгирӣ аст.